

Piimasaaduste väljaveo kontrolljaama teated

Nr. 11

November 1927 a.

Piimasaaduste väljaveo kontrolljaama teated.

November 1927 a.

Lugejatele.

Paljude asjast huvitatute poolt on soovi avaldatud, et kontrolljaam oma kuuteateid ümber korraldaks, neid rohkemal arvul trükiks ja ka müügile laseks, kuna seni on saadetud ainult üks eksemplar igale registreeritud piimatalitusele maksuta. Seda soovi on avaldanud peasjalikult tegelikud meierid, instrktorid, ja teised piimandusest huvitatud isikud. On soovitatud trükkida „Teadete“ artiklite osa võihindamise teadetest lahus niiviisi, et artikleid, millel kestev väärtus, võiks kokku kõita aasta lõpul eraldi raamatuna. Tulles vastu neile soovidele, on kontrolljaam, alates käesoleva numbriga, muutnud „Teadete“ kausta ajakirja taoliseks, milles artiklite osa võihindamise osast võib eraldada.

Võihindamise teated kannavad ajutist huvi ja iseloomu, sest neid vajavad piimatalitused ja nende tegelased ainult „Teadete“ ilmumisel, et oma või hindamise tagajärgi teada saada ja võrrelda neid teiste omadega.

Ülevaatlikuma pildi piimatalituse tegevuse ja või väärtuse kohta annab kontrolljaama aastaraamat.

Peale selle on mõnelt poolt avaldatud soovi, et „Teadete“ artiklite osas ka küsimaistele ja kostmistele ruumi antaks; tekib ju paljudel tegelikkudel meieritel küsimisi, mis nõuavad lahendamist ja pakuvad üldist huvi. Et „Teadete“ kaastööliste keskel leidub piimanduse alal asjatundjaid eriküsimuste selgitamiseks ja lahendamiseks, siis arvame, et ka seda ülesannet on võimalik teostada.

Kontrolljaam tahaks heameelega näha, et ka tegelikud meierid „Teadetele“ kaastööd teeksid, võttes sõna ühe kui teise küsimuse kohta.

Tihedam koostöö ja üksteisest parem arusaamine kontroljaama ja tegelikkude meierite vahel oleks meie arvates teostatav just kontrolljaama „Teadete“ kaudu.

Peale piimanduse tehniliste küsimuste valgustamise leiaks „Teadetes“ käsitamist mitte vähema tähtsusega piimanduse organiseerimise küsimused, näit. kooritud piima pastöriseerimise sundmääruste läbiviimine, paljude piimauhingute omavaheline võistlus iseäranis koorejaamade pärast j. n. e. Ka siin loodame, et piimanduse tegelased kohtadel osa võtaksid ühe kui teise küsimuse selgitamisest, mis päevakorda kerkinud. Tähtis oleks, et just kohapealsed tegelased kõige pealt ära märgiksid tegelikus elus avaldunud pahed ja puudused ühes oma arvamistega, kuidas ühest kui teisest soovimata nähtusest lahti saada ja missugusel teel oleks ühe kui teise ülesande elluviimine edukam ja otstarbekohasem. Sellel alal saavad kontrolljaama nõuandjad ja „Teadete“ kaastöölised ühingutel abiks olema.

Piimatalitustele saadetakse „Teadete“ endiselt üks eksemplar maksuta, kuna teised soovijad võivad „Teated“ tellida hinnaga 25 marka number, ehk 300 marka aastas, postiga kätte saates. Tellimistega palutakse pöörata kontrolljaama poole; Tallinn, Uus Sadama tän. nr. 2. raha ette saates. —

Kontrolljaam.

Korralikkude kaevude ehitamisest piimatalitustes.

Dipl. ins. Fr. Wendach.

Suvel toimepandud piimatalituste kaevuvete uurimised näitasid, et suur osa kaeve lubamatul arvul pisilasi ja muid orgaanilisi olluseid sisaldavad. Arvesse võttes, et hulk veeproove võeti suvel, kuival ajal, mis eriti puurkaevu kaitsmiseks soodne, siis peab eeldama, et sademeterikkal ajal tulemused veelgi kurvemad võiks olla. See asjaolu kohustab paratamatult abinõusid otsima, kuidas veevarustust õigele alusele rajada ja selleks toimida.

Harilikult maksetakse ka halbade kaevude valmistajatele samasuguseid tasusummasid, mis korraliku kaevu ehitamine maksma oleks läinud ja isegi rohkem. Sellepärast ei saa kaevude puudulikkust seletada ainult kehvusega ning rahapuudusega, vaid enamasti oskamatusega. Eriti hea on kaevupuurijatel piimaühinguid petta, sest selle liikmed on harilikult kaevu puurimisasjanduses täiesti võhikud ja alluvad kergesti osavate kõnemeeste mõjudele, mille tulemusena veevarustuse korralikkus kannatab. Suuremaks takistajaks ja esimeseks komistuskiviks paremate veevarustus võtetele üleminekul on massis sissejuurdunud harjumus, et koduseks majapidamiseks madalatest lahtistest kaevudest võetav vesi otsekohe silmatorkavaid halbu tagajärgi ega hädasid ei tekita.

Selleks, et selgitada paremaid veemuretsemise võtteid, tuleb lühidalt tutvuneda kõigi veemuretsemise liikidega.

Tarbevett võetakse üldiselt: 1) vihmavee kogudest, 2) lahtistest veekogudest, 3) allikadest ja 4) kaevudest.

Kaevud hargnevad veel kahte järku: 1) rakkekaevud ja 2) puurkaevud. Esimesed kaks veemuretsemise liiki on piimatalituste jaoks üldiselt kõlbmatud, kuna allika vesi üksikutel juhustel kõlblikuks osutub. Allikaid, mis mitte pinna-veega otsekoheses ühenduses seisva veepeegli survele vett välja ei aja ja millest veevõtmine enne võimalik, kui see pinnakihi segatud saab ja seal asuvatest pisikutest roojastatud võiks olla, võib üksikutel juhustel veevarustamiseks kasutada. Kaalumisele võiks tulla puhastusfiltri küsimus, kuid seni on siin harilikult võitjaks jäänud puurkaev, kui odavam puhtavee muretsemise võimalus. Sellepärast tuleks piimatalitustel üldiselt vett võtta kaevudest ja ainult erijuhustel teiste võtete abil.

Rakkekaevusid kaevatakse harilikult natukene allapoole veepeegelt ja ammutatakse seega pealmistes kattekihtides liikuvat vett. Põua ajal kuivavad sarnased kaevud veepeegli languse tõttu ära, ehk võimaldavad parematel juhustel ainult maakihtidega segatud veevõtmist, mis piima ümbertöötamiseks kõlbmatu.

Eriti halb on olukord sagedasti selle tõttu, et sarnased kaevud just siis kõige vähem vett anda suudavad, kui piimatalitustes ümbertöötatava piima hulk kõige suurem, s. o. suvel.

Juhtuvad kattekihtides paksud liiva ehk savilademed ettetulema ja kui rakkekaev neist läbiulatab, siis võib erijuhustel ka neist kõlbulikku vett saada tarvitamiseks, kuid et selle juures vee headus terve aasta kestel püsiv oleks, ei saa millegagi kindlustada.

Rakkeid tehakse puust, kivist ehk betoon rõngastest. Viimased neist on hoolsa valmistuse oma lihvitud seintega ja ülespanemise juures kõige sündsamad. Üldiselt peab rakkekaevusid erilise hoolega vähemalt otsekohele pinna — ehk vihma-vee sissevalgumise eest kaitsma, milleks rakete ja maapinna vahele umbes 3—4 mtr. sügavuselt, $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ meetri paksune rasvase savi kiht tuleb tampida ja peale selle kaevu lähem ümbrus tõusva veekindla kallakuga olema, mis kiiremat pinnavee äravalgumist võimaldab.

Peapuuduseks neis kaevudes on sagedane kaevu põhipinna ühenduses olek mõne kattekihis leiduva veesoonega, mis omakorda otsekohe pinnaveega ühenduses seisavad, mille tõttu bakteritele ja muu roojastusele kaevupääsemine vaba on. Sarnased veesooned võivad ka mantlitorudeta puurkaevusid rikkuda ja nende vett kõlbmatuks muuta (üksikutes kohtades ettetulevad samblatükid, ussikesed ja sajalajlsed näitavad sarnaste veesoonte olemasolu selgesti).

Ainult kuumal suvel ja talvel külmal ajal oleks sarnaste kaevude kasutamine mõeldav ja sedagi ainult siis, kui kaev pealt täiesti veekindlalt kinni kaetud saab.

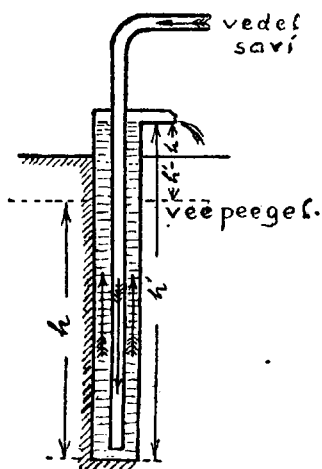
Kõige puhtamat ja vastuvõetavamat vett saame korralikkude puurkaevude abil, mis küll ehitamisel rakkekaevudest ehk allikatest veevõtmisest kallimad, kuid selle eest ilmastiku ja pinnavee mõjude eest kaitstud on. Korraliku puurkaevu ehitamine pole sugugi nii lihtne, kui see üldiselt massi arvamises maksvusel. Suuremalt jaolt tehakse puurkaevusid niivõrd puudulikult, et need rakkekaevudega võrreldes mingisuguseid paremusi ei anna ja siis alaväärtuslikkuse ning kõrge hinna pärast üldiseks nurinaks ja umbusalduseks põhjust annavad. Viga ei seisa mitte puurkaevudes, vaid tingimistes, mida puurkaevu puurimise väljapakumisel ülesseatakse, mis võimaldavad nõrga oskusega ja puudulikkude tööriistadega meistritele kaevu puurimistöde hankimist ja vabavalmistusviisi. Meil, Eestis, on kõlbuliku vee saamiseks vaja pealmiseid kattekihte — paekihte — ja selle all leiduvat, üle kogu maa ulatuvat savikihti läbi puurida ja alles selle all leiduvatest vettsisaldavatest kihtidest tarbevett ammutada. Paekihti peatuma jäämine, sellest veevõtmine ehk selle osa torustamata jätmine ei kindlusta igal aastaajal ühesuguse väärtusega vee saamist ja võib kergesti pinnavee ligipääsu tõttu roojastatud saada. Paekihid ulatuvad tihti kaunis maapinna lähedale ja soonterikaste kattekihtide kaudu peaseb pisilasterikas ning lagunevate orgaaniliste ainetega solgitud vesi paeni, ning valgub selles leiduvate püstloodis pragude ehk lohku kaudu puhastamatult ja takistamatult sügavamale, kust teda siis põhjavee nime all välja võetakse.

Ainult üksikutel juhustel, kus kattekihid küllalt võimsad on oma koosseisu kui ka kihi tugevuse tõttu vett puhastama ja kus veesoonesi ette ei tule, võiks paekihtidest kõlbulikku vett leida, kuid vee kõlbulikkus tuleb kindlaks määrata mitmesugustel aastaegadel tehtud analüüside abil. Kindlamaks abinõuks on täiesti veekindlate mantlitorude sisseasetamine, kuni paekihi all lebava savikihi alumise servani, kusjuures mantlitorude ja puuraugu seina vahe täiesti veekindlaks peab tehtud saama. Allpool savikihti on mantli- ehk filtritoru sisseasetamine ainult seal tarvilik, kus veandjakihi koosseis seda nõuab.

Püüan lühidalt kokkuvõetuna ülevaadet anda puurkaevu puurimistingimustest, selleks tarvisminevatest abinõudest ja ettevaatlikkuse vajadusest. Puurimine

iseenesest on juba omaette meistritöö, kui igas olukorras ja kaevu sügavuse juures seisukorra peremeheks osatakse jääda. Maakihtidele vastavalt tuleb mitmesuguseid puurimise süsteeme kasutada, missugused omakorda jällegi erinevaid tööriistu nõuavad. Puuritakse inimese, hohuse ehk masina jõul, kusjuures eriti viimane sügavkaevude juures ainus edukam ja kindlam tööjõud on. Puuraukude raumiseks tarvitatakse: puure, kratsijaid, kange, kiilusid, mudalusikaid, mudakannusid, teras-kuule ja diamentpuure jne. jne. Arvesse võttes, et peale mitmesuguste puurimis-süsteemidest tingitud tööriistade ühel ettevõtjal veel igasugu mantlitoru laiuse jaoks eriistad olema peavad ja mitmed neist suure kulumise tõttu isegi suuremal arvul, siis selgub, missugune kapital ainult tööriistade alla kinni panna tuleb.

Puurimist toimetatakse kuivalt ehk veesurve abil. Kuivalt puurimine on ainult madalate kaevude juures tasuv, kuid sügavate juures suure ajaraiskamise tõttu ebatootev. Põhimõte seisab selles, et maapind puuraugu all ühe ehk teise tööriista abil puruks raiutakse ehk murtakse ja siis mitmesuguste tõsteabinõude varal puuraugust kõrvaldatakse.

Joonistus nr. 1

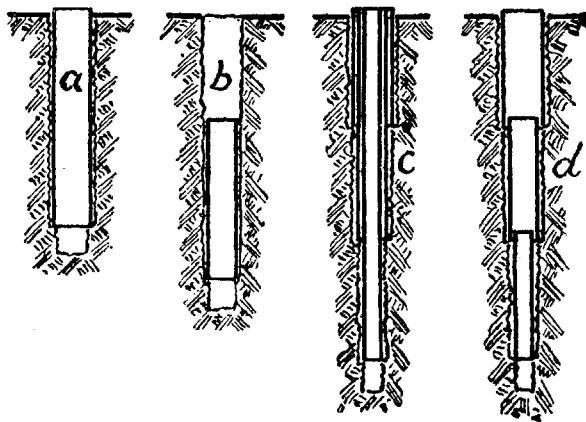
Märjalt töötamise (v. joon. 1.) põhimõte seisab selles, et survepumba abil suure kiirusega ning jõuga puuraugu põhjale surutud saviga tihendatud vesi, oma raske erikaalu ehk samba kõrgusvahe tõttu, puuri läbi peeneks purustatud sodi mantlitoru kaudu ülesse surub ja välja jooksmasunnib. Sarnase märja töötamisviisiga on võimalik vastava kõrgusvahe ja surve kiiruse ning tugevuse juures kuni 30 mm. läbimõõduga kive ja 8 mm. rauatükke üles suruda ja puuraugust kõrvaldada.

Puurimine iseendast on kaevumeistri ülesanne ja nõuab sellelt suurt vilumust ning kogemusi, ühtlasi ka teoreetilisi teadmisi, mille tõttu suuremate kaevude valmistamine, väikese oskusega ja puudulikkude tööriistadega varustatud isehakanud kaevupuurijale, täiesti ülejõu käiv on. Suurt tähepanu tuleb pöörda mantlitorude korralikule sissepanemisele ja teiste tingimuste rahuldamisele mis sellega

ühenduses, sest nende puudulik täitmine võib kogu kaevu kõlblikkuse küsitavaks muuta.

Mantlitorudel on kolmekordne ülesanne täita ja nimelt: 1) puuraugu kaitsmine seinte sissevarisemise vastu, 2) kaevuvee kaitsmine pinnavee ja kattekihtidest järelvalguga mustuse vastu ja 3) puurimiseks tarvitatava savivee kokkuhoiu võimaldamine.

Mantlitorude sisseasetamisel tulevad küsimuse alla neli süsteemi: 1) ühekordne, 2) kaotatud ühekordne, 3) pikksilma taoline ja 4) kaotatud pikksilma taoline ja peale nende veel mitmed segavarjandid.

Joonistus nr. 2

Ühekordse (joon. Nr. 2 — a.) torustuse juures lastakse üksainus toru tarviliku sügavuseni, kusjuures ülemine ots üle maapinna ulatab. Sarnane torustusviis on võimalik ainult võrdlemisi madalate kaevude juures.

Kaotatud ühekordse (joon. Nr. 2 — b.) torustuse juures lastakse üksainus toru osa tarvilikku kohta, erilise halva kihi ehk veesoone sulumiseks, mujalt jääb aga puurauk ilma mantlitoruta. Ka sel juhusel pole kuigi sügava kaevu puurimine võimalik ja tarbekorral seesoleva mantlitoru väljatõmbamine on võimatu.

Pikksilma taolise (joonist. Nr. 2 — c.) torustuse juures on torude üldpikkus sügavamate kaevude juures väga suur, kuid võimaldab selle eest väga kindlat kaevu kaitset ja kõigi mantlitorude väljatõmbamist. Lühikeseajaliseks ja ruttu möödaminevaks otstarbeks puuritavate aukude juures on sarnane torustusviis kõige kasulikum; kestva kaevu puhul aga liig kallis

Kaotatud pikksilma taolise (joonist. Nr. 2 — d.) torustuse abil saab torude materjali kokku hoida, mille tõttu see süsteem enamtarvitavaks on muutunud. Siin lastakse puurimise juures mantlitorud sarnaselt puurauku kui eelmise süsteemi juures, kuid tarviliku sügavuse ehk veehulga kättesaamisel lõigatakse sise-toru natukene maad üleval pool välimise toru lõppu läbi ja tõstetakse välja. See süsteem nõuab, eelmisega võrreldes, ühe ja sama sügavuse kaevu puurimisel palju suurema algläbimõdulise mantlitoruga puurimise alustamist, sest torudel peab lülituskohtadel tarvilisel määral vahet olema tihendusaine sissesurumiseks

ehk valamiseks. Kaevu kõlbmatuks muutumise ehk muudel põhjustel mahajätmise puhul jäävad mantlitorud harilikult maa sisse.

Mantlitorud vajuvad puuraugusse ise oma raskuse survele ehk neid saab keeramise, surumise või tagumise teel järele aidatud. Tööstusreeglik on, et toru meetrites nii sügavale pressida võib, kui palju toru läbimõõt mm. sisaldab, näit: 150 mm. läbimõõduga toru võib 150 meetri sügavuseni suruda. Presside abil, millega survevõimed üle paarisajatuhande kilogrammi ulatavad, võiks mantlitorusid tarviliku sügavuseni pressida, kuid sarnased pressid on kallid ja nendega töötamine ning paigale vedamine niivõrd kulukas, et nad tõsiselt kõne alla ei tule. Soodsam on toru kinnistumisel uue, kitsama mantlitoruga puurimist jätkata.

Suuremate kaevude juures peab tarviliku vee saamise kindlustamiseks mantlitoru lõppläbimõõtu ettenähtud sügavuses kindlaks määrama, millesse sügavpumba tsilindri ehk tarviliku laia filtritoru sisseasetamine takistamatult võib sündida. Samuti tuleb tarbekorral sügavamaks puurimise võimalusi ette näha. Kindlates veandjates kihtides, kus puuraugu sissevarisemist karta pole, võib filtritoru ära jääda. Peale selle kui filtritoru on sisse pandud, tuleb seda ümbritsev mantlitoru nii kõrgele tõsta, et filter kogu omas ulatuses vabana veeandjasse kihti jääb. Sellele järele kõrvaldatakse üleliigsed mantlitorud ja tihendatakse vahekohad ära.

Filtritorudeks tuleb ainult kõige paremat materjali valida, sest selle vastupidavusest oleneb ka kaevu eluiga tunduvalt. Praktiliselt on kohane sarnane filter, kus kuivatatud liiva proovist kerge pörutuse juures umbes $\frac{2}{3}$ läbi variseb. Tühjad vahekohad mantlitorude ja puuraugu seinte vahel täituvad harilikult puurimissodiga, nii et erilised täited ainult kardetavamatel kohtadel tarvilikud on. Ühesuguse läbimõõduga mantlitorusid jätkatakse vindiga, mida mitmesuguste abinõude varal veekindlaks tehakse.

Tsingitud mantlitorude tarvitamine ei anna mingisuguseid paremusi, sest tsingi kord saab harilikult töötamise ajal niivõrd vigastatud, et raud ikkagi välja tuleb. Pumba korralikuks töötamiseks ja vastupidamiseks on tähtis, et puurauk sirge ja püstloodis oleks. Suurematel puurimistel tulevad sagedasti ette tööriistade murdumised ehk puuraugu sissekukkumised, mida mõnikord õige raske on kõrvaldada.

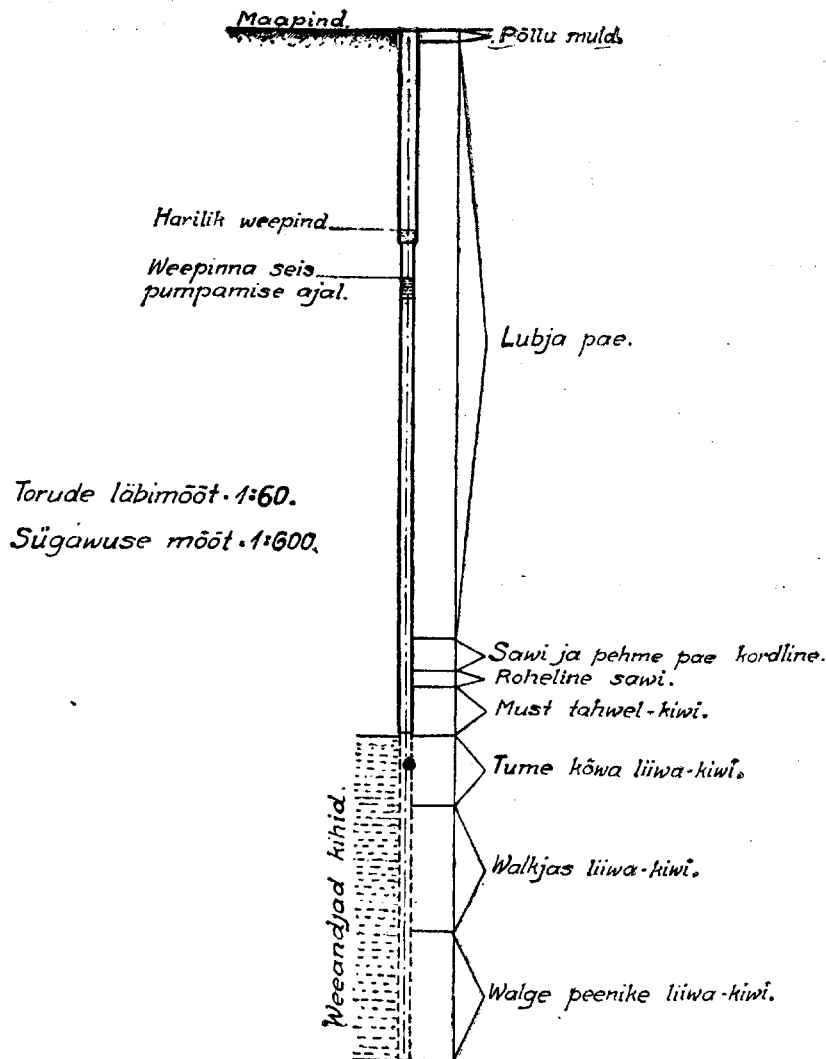
Puurkaev tuleb algul kohe hulga suurem teha, kui puurimisaegne olukord seda tingib, sest sellega saaks tööstuse arenemise puhul tekkiv veepuudus kõrvaldatud. Tarviliku veekvantumi kindlustuseks on teatud mantlitoru alammäär nõuetav, mis kaevupuurimise väljapakkumisel tingimiseks tuleb teha. Kitsamaks mantlitoru lõppläbimõõduks oleks 4"-102 mm. Puurimist peaks alustama mantlitorudega mitte alla 6"-154 mm. Enne puurimistööde väljapakkumist tuleb teateid muretseda teiste ümbruskonnas leiduvate sügavkaevude kohta.

Keskmiselt on meil pae- ja selle all olev savikiht umbes 75-100 mtr. sügavad, mille tõttu harilikuks kaevusügavuse aluseks lepingutes 100 mtr. tuleks võtta ja selle sügavuse jaoks ülemal nimetatud lõppläbimõõtu nõuda. Kus varem olnud puurimiste teel nende kihtide sügavus teistsugusena on kindlaks tehtud, seal tuleks teine sügavus aluseks panna. Juhtub, et paekiht ja saviladem kõrgemal lõpevad ehk kõlbulik vesi paekihist kättesaadav, siis tuleb puurimine lõpetada ja kaevumeistritele ainult tegelikult puuritud osa ja tarvitatud materjalide eest raha välja maksta.

Peale kaevu valmissaamist peab ühe ööpäeva pikkuse proovipumpamise korraldama, mille abil selgub kas kaev jõuab kehtvalt nõuetavat veehulka anda.

Proovipumpamise juures peab järelproovima, kas tihendused tarvilisel määral vee-kindlad on ja mitte välisvett sissevalguda ei lase. Kergemaks jälgimiseks lisatakse kaevu ümbrusesse valatavale veele „fuksiini“ ehk mõnda muud tugevajõulist ja kahjutut värvi juurde, mille läbitungimine kohe märgatav on.

Pant, töökorralikuse kindlustuseks, tuleb garantii lõpuni alles jätta. Vale kokkuhoidlikkuse tõttu liiga kitsaste mantlitorudega puurimised teevad tööstuse arenemise puhul edasitöötamise väga raskeks ehk koguni võimatuks. Ilma seletamata peaks selge olema, kuivõrd takistav võib olla tööstushooajal kaevu seismapanek ja selle parandused. Samuti on vähese veeande võimalisest kaevust jõulise veeimemise juures saadav vesi sagedasti liivane.

Joonistus nr. 3

Soovivat oleks kaevupuurijatel korralikke maakihi proove ja nende korralikku alalhoidu vastavates kihikastides nõuda. Peale selle peaks kaevupuurija puurimisregistert pidama ja pärast kaevu valmistaamist tööandjale kaevu täpse plaani üle andma.

Selgituseks on juure lisatud ühe piimatalituse puurkaevu plaan (joon. 3), millest võib näha läbipuuritud maakihtide järjekorda ja veeandjate kihtide sügavust.

Lõpetades ülevaadet peab tunnistama, et korraliku kaevu valmistamine raske ülesanne on ja põhjalikku oskust nõuab. Väärnähtuste kõrvaldamiseks peab soovitama täpsete lepingute sõlmimist. Kaevu puurimistöde väljapakumisel tuleks pakkujatest kohe kõrvaldada isikud, kel tõendusid pole esitada, et nad iseisvalt korralikke kaevusi on puurinud ja kel omal tööriistu ei ole.

Igal juhusel peab aga ettevõtja kautsiõni ja vastutusvõimeline olema. Põllumajanduse peavalitsuses on praegu käsil andmete kogumine teovõimsate kaevumeistrite kohta, keda tarbekorral soovitada võiks.

Eriti raskeks ja väljakannatamatuks muutub seisukord ühisustele siis, kui teovõimetud puurijad kaevu puurimist liig kitsaste torude tõttu läbi viia ei saa ja kinni jäävad ning veeandmist üldse ei võimalda. Sarnasele ettevõtjale on äpardus muidugi saatuslik, kuid ka piimaühisus pole peale ajaraiskamise ja hulga sekelduste midagi võitnud. Sarnased puurijate sissekukkumised, sellega kaasaskäivad sunni oksjonid, töölistele maksmata jäänud palkade õiendamised ja kaevu valmistaamise tähtpäeva edasilükkamine teadmatuse ni, võivad piimaühingu väga raskesse seisukorda panna (näit. Abja-Paluoja üpt. ja Vana-Kariste üpt., kus kaevud üle miljoni marga maksuma läksivad).

Missugune peab piimatalitustes tarvitatav vesi olema ja millised abinõud halva omadustega vee parandamiseks küsimuse alla tulevad on härra E. Ruber Loomakasvatajas Nr. 2 s. a. („Uus Talu“ lisa) pikemalt kirjeldanud, nii et selle kordamine siin üleliigne oleks. Veeproovid bakterioloogilisteks analüüsideks tulevad võtta mitmesugustel aastaegadel ja saata K. j. bakterioloogia laboratooriumi, Tallinn, Raua t. 24 k. 1.

Loodan, et käesolev lühikene ülevaade vähekenegi kaasa aitab piimatalituse veevarustuse tervendamisele ja kahtlaste ning asjatundmatute isikute eemal-letõrjumiseks selle tähtsa ja kuluka sisseseade loomistöölt.

Märkusi meie piimanduse seisukorra kohta.

J. Emblik.

Kultuurhappe mõju.

Järg.

Peale korraliku koorejahutamise on võikvaliteedi tõstmiseks esimese järgu tähtsus ka heal kultuurhappe juuresel. Külvame juuretiseaga häid kasulikke baktereid tarvilisel hulgal koosse niug need seal võidule pääsedes annavad meile hea maitsega ja kestva või. Saavad aga juuretiseaga halvad pisilased koosse istutatud, siis saab ka või alaväärtuslik ja ruttu rikkiminev.

Hea puhtkultuuri saamine ei tee meil enam muret, sest meie kontroll-jaama bakterioloogia laboratooriumi poolt valmistatud kultuurid on täitsa headeks

väljaarenenud, ning võivad julgesti väljamaa omadega võistelda. Seda tunnistavad suurem hulk meie paremaid piimatähtsusi, kes järjekindlalt nendega töötavad.

Iseäranis suurt tähelepanu väärib see, et bakterioloogia laboratooriumil on korda läinud niisuguseid piimahappe kultuure kasvatada, mis ka madala temperatuuri (10—13°C) juures veel hästi töötavad. See on sarnane soojus, mille juures meil harilikult koort hapendada tuleb ja mis on ka Rootsi katsejaama juhataja Prof. Rosengreni koorehapendamise meetodiga kooskõlas.

Varemalt tarvitasid kontrolljaama bakt. laboratooriumi kultuurid, võrreldes teiste kultuuridega, kõrgemat soojust, mis arvatavasti ka osalt põhjuseks oli, et nendega töötamine piimatähtsuses mõnikord ebaõnnestus.

Kultuurhappe juuretise valmistamise nõud on paljudes piimatähtsustes puudulikud ehk kõlbmatud.

Olgugi, et viimasel ajal mitmed piimaühingud omale korralikud happevalmistamise nõud vastavalt koorehulgale on soetanud, on meil siiski veel õige palju neid, kellel nõud muidu korralikud, aga liiga väiksed; missugused ei võimalda tarvilist hulka juuretist valmistada. Näiteks: 800 litr. koort tuleb igapäev hapendada, aga juuretise nõu on 40 litr., seega on võimalik valmistada vähem kui 5% juuretist koorehapendamiseks (ega nõu ikkagi ääreni täis ei ole ja pealmine kord, liitri osa, saab pealt kõrvaldatud). Seda on liiga vähe. Kultuurhappe bakterite mõju ei pease sellega võidule, pealegi kus meie piimad veel võrdlemisi mustad ja halvasti hoitud.

Kultuurhappe nõud peavad nii suured olema, et võimalik oleks koorele 19—12% juuretist juure lisada. Paljudes piimatähtsustes ei ole üldse sellekohaseid erinõusid; juuretist valmistatakse harilikult plekk toobrikestes (turbikutes), millede põhjad on isegi sagedasti roostetanud. Pealegi on nõud enamasti mõne kohaliku plekisepa valmistatud ja pooleldi seatinaga joodetud, mida võib järeldada sellest, et ta piimahappe all seistes mustaks läheb. Arusaadav, et sarnastes nõudes on võimata head puhtamaitseist juuretist valmistada. Mis a tab ein laboratooriumist saadud hea puhaskultuur, kui meie tema oma kõlbmata nõudega ära rikume.

Liht nõudega (ilma ümbrikuteta) töötades on temperatuuri hoidmine ja reguleerimine külmal ajal liig tülikas, meieril tuleb neid vahest kanda kööki ja tupp. Üleüldse tuleb tähelepanu juhtida sellele, et niihästi **kultuurhappe valmistamise nõud, kui ka koorehapendamise vannid, ei tohi milgil tingimusel vigase ehk ära kulunud tinutusega olla, vaid peavad olema võimalikult paksult ja puhta inglistinaga tinutatud; seatina segu on kõlbmata, sest hapendamise juures lahutab piimahape vaske, rauda ja rikub, sünnitades kihvtist metall-oksüüdi, mis piima ehk koore maitset tuntavalt seatina.**

Selle tõenduseks võib katset teha näiteks koore vanni juures. Hommikul kui koor saab vannist välja lastud võimasinasse, jääb harilikult ikka vanni seinte ja segaja külge koore osakesi, ja juhtumisel kui nüüd need kohad nõrgalt tinutatud on, nii et vask peaaegu läbipaistab, ehk jälle seatina seguga joodetud, ning kui maitseme sarnastesse kohtadesse kinnikleepinud koort, siis tunneme, et see on äärmiselt vastiku ja kibeda maitsega. On suures vannis vähe koort ja vann saab sooja veega koorest puhtaks loputatud, ning loputis ka võimasinasse koore hulka valatud, siis rikub see juba õige tuntavalt või maitset; suure hulga koore juures on muidugi mõjuavaldus vähem. Seepärast on soovitatav koorevanni ainult külma

veega kergelt üle uhtuda, kuigi mõni kinnikleepunud koorekübemekene selle läbi kaduma läheb ja mõnikümmend grammi võid vähem saadakse; see on tühi täpe selle kahju vastu, mis need kihvtised raasukesed või hulka sattudes šunnitavad. Prof. Rahn ja mõned teised õpetlased on otsusele jõudnud, et ka kõige väiksemad, mittekaalutavad metalloksüüdi osakesed või sisse sattudes seal pikkamisi rasva maitset (talgiger Geschmack) šunnitada võivad.

Ülaltähendatud puudusi arvesse võttes, on viimasel ajal hakatud alumiiniumist juuretise nõusid ja koorehapendamise vannisid tarvitama, sest alumiinium ei anna mingisugust kõrvalmaitset, ei roosteta ega tarvita tinutamist. Taanimaal on neid juba õige laialt tarvitusel ja Taani eriteadlased on väga rahul nendega.

Alumiiniumist nõude väljanägemine on alati puhas ja valge kui hõbe, kuna vasknõudele, kuigi nad hästi tinutatud, varsti mustad plekid peale tekivad ning väga inetu väljanägemise omandavad, nii nagu neid peaaegu igas piimatalituses näha võime. Nende mustade täppide kaotamine tina pealt on peaaegu võimata. Kui on hea paks tina kord, siis võib neid potasega ehk õige peenikese puutuha tolmuga ettevaatlikult pestes ja hõõrudes märksa parandada. Seda puhastamist võib toimetada ainult tinutatud metallnõude juures, kuid mingil tingimusel ei tohi alumiiniumnõusid lehelise lahuga, näiteks: sooda, tuha (libedaga), lubjaga jne. pesta, sest alumiinium sulab neis lahudes kergesti ja nõudesse võivad tekkida augud. Et meil suuremalt jaolt vasknõud tarvitusel, siis tuleb hoolega selle järel valvata ja nõuda, et juuretise nõud, samuti ka koorevannid, kus tina ärakulunud, saaks kiires korras ületinutatud. Vastasel korral halvame oma võikvaliteeti.

Tuleb tervitada nähtust, et meil viimasel ajal alumiiniumist kultuurhappe nõusid paiguti tarvitama on hakatud. Neid on ka igasuguses suuruses ärides müügile ilmunud. Tuleks ka alumiiniumist koorevannidega algust teha Taani eeskujul.

Kui tahame oma võikvaliteeti tõsta, siis tuleb tahes või tahtmata kõige enne igas meiereis kiire ja korralik koorejahutamise võimalus luua ja korralikud juuretise valmistamise nõud soetada ning koorehapendamise vannid korda seada; alles siis võime tagajärjerikkalt tegutsema hakata. Nende nõuete läbiviimine ei nõua kuigi suurt rahalist kulu, kuid tasub end mitmevõrdselt.

Piimatalituste ja nende koorejaamade võrgu arenemisest.

J. Jaanhold.

Nagu teada, hakati meil väikemajapidamiste piima ümbertöötamiseks piimatalitusi asutama umbes aastat 5 enne ilmasõda. Eriti võttis ühispiimatalituste asutamine 1910-1912 aastatel hoogu. Rahukogus registreeritud piimaühingute arv tõusis tol ajal üle 160, kuna tegevust piimasaaduste valmistamise alal avaldasid neist, võib olla, ainult pooled. Et sõja ajal piimasaaduste rekvisitsioon suureks takistuseks osutus piimatalituste arenemisele, siis pidid paljudki piimaühingud piirduma omas tegevuses ainult põhikirja registreerimisega, ja mõned juba tegutsevad piimatalitused ajutiselt oma ukсед sulgema. Tol ajal ei tekkinud üldse küsimust, kas mõni uus asutatav piimatalitus ei saa takistuseks juba tegutsevatele piimatalitusele, või kas seda ei asutata teisele mitte liiga lähedale. Pärast ilmasõda

hakkasid mõned suletud piimatalitused 1920 ja 1921 a. jälle tegutsema, kuna aga paljudki jäid paremaid aegu ootama. Ka hakati ühes kui teises kohas uusi piimatalitusi asutama. Nii näeme, et 1920 a. mil veel või väljavedu polnud korraldatud, asutati 3 ühispiimatalitust. Järgmisel aastal asutatakse 4 ühis- ja 2 erapiimatalitust. 1922 aastast alates võtab piimanduse arenemine suuremat hoogu; nimetatud aastal asutatakse ligi 29 piimatalitust, milledest 21 ühispiimatalitust. Järgmine 1923 a. teeb veel suurema hüppe piimanduse arenemises, sel aastal asutatakse 75 piimatalitust, milledest 53 ühis- ja 23 erapiimatalitust. 1923 a. oli ka üks kõige soodsamatest aastatest piimanduse arenemiseks, siis olid või hinnad enne ja pärast olemata kõrgusel ja jõutoitude hinnad selle vastu võrdlemisi odavad.

Omajagu tõuget andis tingimata ka riiklik laen, mida 1923 a. algul välja jagama hakati. Enne riiklikku laenu jagamist võttis Põllumajanduse peavalitsus laenuandmise juures tingimuseks, et ühispiimatalituste kaugus üksteisest ei peaks olema mitte alla 10 km., ainult läbipääsemata teede tõttu, ehk mõnel muul kaaluval põhjusel, võib seda kaugust vähendada. Nimetatud seisukohast püüdis ka Põllumajanduse peavalitsus võimalikult kinni pidada. Mäletavasti juba 1923 a., kui komisjon laenumääramist arutas, tulid ette juhused, kus riikl. laenu andmisest tuli keelduda just sellepärast, et uus asutatav ühispiimatalitus enim-tegutsevale liig lähedale oleks saanud. Üldse lähuvad karjapidajad mõnes kohas niivõrd asarti, et isegi 2 km. kaugusele asutatakse uus piimatalitus, selle peale vaatamata, missugune saatus teda võib oodata. Miks piimatalitusi nii tihedalt ehitatakse, et nad üksteisele tülikis osutuvad, selleks on mitmesugused põhjused. Suuremas enamuses on siin põhjuseks isiklikult vahekorrad ehk jonniajamine üksikute karjapidajate vahel ja peajaslikult just need, kes uue ühispiimatalituse asutavad juba tegutseva ühispiimatalituse tegevuse piirkonda, ehk tema külje alla; tuleb ka ette, et süüdi on just endise ühingu liikmed, kes end soomustanud kinniseks asutuseks ja takistusi teevad uute liikmete vastuvõtmiseks. Nõnda on asutatud mitugi ühispiimatalitust mitte õigele kohale ja oma tegevusega takistuseks kujunenud vanadele ühingutele, kuid sarnaseid ei ole palju — neid on ainult mõned üksikud.

Hoopis halvem on lugu koorejaamadega, nagu seda allpool näeme. Eelpool tähendasime, et 1923 a. oli uute piimatalituste suur juurekasv. Järgmine, 1924 a., oli kehv loomatoidu aasta ja sellepärast näeme, et sel aastal oli uusi piimatalitusi võrdlemisi väike arv juure asutatud; nimelt 21 ühis- ja 17 erapiimatalitust. Selle vastu oli 1925 a. esimesel kohal uute piimatalituste asutamise poolest, sel aastal asutati 94 ühis- ja 20 erapiimatalitust. Selle ajani oli koorejaamu meil õige vähe. 1925 a. võeti ajakirjanduses küsimus üles, et Eestis tuleks Soome eeskujul võimalikult rohkem koorejaamu asutada ja riiklikku laenu nende enam anda, kui keskiimatalituse ehitamise ja sisseseade peale. See olla, nagu tol korral seletati, otsarbekohasem ja tulla palju odavam, kui suurem hulk piima ära kooritakse koorejaamades. Juba siis ei olnud meie sellest uuest ideest iseäranis vaimustatud, sest tegeliku elu kogemused olid näidanud, et koorejaamadest saadud koorest ei saa ülalgi niisugust võid valmistada, nagu piimatalitusse kokkutoodud piimast. Siin on meieril alati võimalik piima väärtust kontrollida. 1925 a. oli meil veel õige vähe koorejaamu, kuna järgmisel 1926 a. nende arv suuresti tõusis, ning praegu tuleb paljudesse ühispiimatalitustesse enamjagu piima just koorejaamadelt. Revidentide aruannete järele võime äramärkida, et suures enamuses koorejaamades on sanitaarne seisukord mitterahuldav ja et nad piimatalitustega võrreldes palju halvemas seisukorras asuvad. Nagu nimetasin on mitmeski kohas ühispiimatalitusi sinna asutatud, kuhu neid ei oleks pidanud mitte asutatama (kus juba lähedal piimatalitus

tegutsemise); kuid palju tihedamini tuleb ette juhtumisi, kus piimaühingu koorejaam kas teise ühispiimatalituse ehk tema koorejaama külje alla asutatud. On kohte olemas kus ühes ja samas külas või alevis asuvad kaks koorejaama, mille kaugus üksteisest mõnisada sammu. Nii kujuneb kahe piimaühingu vahel võistlus, kus üks ühing püüab teiselt piimatoojaid üle meelitada. Ka asutavad piimaühingud siis oma koorejaamad väga puuduliku ruumide ja sisseseadega, mitte riskeerides suuremate summadega, et ära oodata kuidas piimahulk välja kujuneb. Sarnase olukorra juures ei saa ka koorejaama juhataja nõuda piimatoojatelt puhtapiima toomist. Kui koorejaama juhataja juhtub märkuse tegema piima mustuse kohta, siis rändavad need piimatoojad teise piimaühingu koorejaama, kus piimatoodangu suurenemise otstarbel heaga püütakse läbi saada ja piima mustusest ning värskest juttu ei tehta.

Nii kujuneb asjaolu sarnaseks, et ühes ja samas külas, kus piima vast ühegi koorejaama jaoks vähe, töötavad kaks koorejaama ja kannavad kulu kahekordselt. Võistlejad ühingud oma poolt püüavad piima eest võimalikult kõrgemat hinda väljamaksta, et aga piimatoojaid oma poole meelitada. Sarnase võistluse tagajärjel töötavad ühingud puudujääkidega, rääkimata sellest, et niiviisi võisteldes head võid ei suudeta valmistada, seega saadakse vähemat hinda, ning lõpude lõpuks jäävad kannatajateks ikkagi piimatoojad. Sarnases seisukorras võivad koorejaamad vaevalt meie või väärtuse tõstmiseks positiivselt kaasa aidata, ning võib öelda, et praegu suuremaks paheks meie piimanduse arenemisel on koorejaamade omavaheline võistlus. Piimaühingutel tuleks see tõsiselt kaalumisele võtta ja selle tagajärjel mõnigi koorejaam sulgeda. See tooks meie Eesti piimanduse arenemisele vaid ainult kasu. Piimaühingutel, kus koorejaamade asutamine, iseäranis halvade teede tõttu, möödapääsemata vajadus, tuleb koorejaamade olemasolemist praegusel ajal küll õigustatuks pidada, kuid nende arvuga tuleks võimalikult piirduda, ja seal, kus ta tingimata tarvilik, sisseseada ajakohane aurujõuline koorejaam.

Meie tahame või headuses välismaadega võistelda, et kõrgemaid hindu saavutada, peame aga selle juures teadma, et maades, kes meie ees sammuvad, nagu Taani, Hollandi, Rootsi, ei tunta üldse koorejaamu ja piimatalitused on ainult aurujõulised.

Kui meil praegu võimata on ses suhtes nendega ühes sammuda, siis ometi peame tegema seda mis meil võimalik, ja võimalik on kahe kiratseva koorejaama asemel ühes kohas, asutada üks korralik, ja ainult sinna, kus see tõesti tarvilik on.

Et praegu ka lahja piima pastöriseerimise nõudmine päevakorral on, siis oleks vast hea juhuse mõni ebamääraselt asutatud koorejaam sulgeda.

Möödunud aastal võeti küsimus üles, kas ei oleks hea ja otstarbekohane, kui ühispiimatalituste võrgu kava saaks kokkuseatud, et selle järele siis uusi piimaühinguid võiks asutada. Sarnase valmis kava järele tegutsemine oleks aga tegelikus elus raske ja mõnikord isegi võimata läbiviia, mispärast sellest mõttest loobuda tuli. Täiesti mõttetu oleks ka mingisugust kava väljatöötada koorejaamade võrgu kohta, tuleb vaid arvestada ikkagi kohalikkude tegelaste arusaamisega mõtte otstarbekohasusest.

Vee sisaldavusest võis ja selle määramisest.

A. Ümarik.

Kokku puutudes piimatalituste tegelastega, kuuldu mõnigi kord nurisemist vee protsendi määramise üle kontrolljaama keemia laboratooriumis. Sarnaseks nurisemiseks annab enamal jaol juhtumustel põhjust asjaolu, et kontrolljaama laboratooriumi ja piimatalituste enda andmed või veesisaldavuse üle alati küllaldaselt kokku ei lähe. Eriliseks tõukejõuks nurisemisel on välis- ja siseturu võihinna vahe, mis mõnikord lahkuminekute tõttu piimatalitustele tuntavat kahju toob. Tihti ei lepita kontrolljaama keemia laboratooriumi andmetega ja lastakse sama võid veel teistes laboratooriumides analüüsida. Võib juhtuda, et seal vähem vett leitakse kui kontrolljaama laboratooriumis ning selle põhjal ollakse valmis viimast hooletuses, lohakuses ja isegi mittearapooletuses süüdistama. Loodetavasti aitavad alltoodud read sellesse valusasse küsimusesse selgust tuua ja kõrvaldada süüdistused, mis võib olla arusaamatuste tõttu ülesse on kerkinud.

Loodetavasti pakub laialdast huvi küsimus, kuidas kontrolljaama keemia laboratooriumis vee määramist võis teostatakse, peatun sellejuures siin lühidalt.

Vee % võis määratakse spetsiaalvõikaaludel „Simu Fucoma.“ Tähendatud kaalude tüüp osutus teiste sarnaste hulgast kõige sobivamaks, arvestades tema tundelikkuse, vastupidavuse ja täpsusega. Kaalud on asetatud klaaskappidesse, et hoiduda võimalikult tuule, tuledesoojuse, tolmu jne. mõjust. Kaalude täpsust ja tasakaalu kontrollitakse alati enne tööd kui ka töö keskel vigade ärahoidmiseks, mis kaalude mitte tasakaalus olemise tõttu võivad tekkida. Avaldavad kaalud kõlbmatuse tundemärke priismade kulumisel või mõnel muul põhjusel, siis kõrvaldatakse nad otsekohe tõlt.

Proovid, mis kontrollkomisjon saadab, analüüsitakse enamasti kohe nende jõudmisel laboratooriumi. Juhtub mõni või proov üle 16,0% vett sisaldama, siis kontrollib teine laborant, kui proovi suurus seda võimaldab, saadud resultaati. Sellejärele saadab kontrollkomisjon tünnist, millest suure veesisaldavusega proov leiti, uued proovid tünni pealt, keskelt ja põhjast. Sarnane proovi võtmine osutus kõige otstarbekohasemaks, arvestades suure veesisaldavuse kõikumisega ühes tünnis. Nüüd määratakse nendes kontrollproovides uuesti vee %, enne määramist kaalusid eriti piinlikult kontrollides. Kui ka nüüd analüüsi resultaadid võis üle lubatud normi veesisaldavust näitavad, jäetakse käesolev partii täielikult siseturгу. Sellejuures ei ole mõõduandev kas kõik kolm ehk ainult üks proov suure veega osutus. Sarnane piinlik kontroll, kui ka kontrolljaama laboratooriumi suur praktika sel alal, garanteerivad määramiste täpsust ega saaks enam lubada kahelda tema töös.

Mis puutub lahkuminekutesse kontrolljaama laboratooriumi ja piimatalituste määramiste vahel, siis võivad siin mitmesugused tegurid kaasa mõjuda. Neist oleksid tähtsamad:

- 1) Või mitteühtlane koosseis.
- 2) Tegurid, mis mõjuvad või proovile peale tema tünnist võtmist kuni analüüsimiseni.
- 3) Spetsiaalkaalud või vee protsendi määramiseks.
- 4) Vilumatus vee protsendi määramisel.

Neist teguritest on esimesel kahel mõõduandev tähtsus vahede tekkimisel kontrolljaama ja mõne teise laboratooriumi määramiste juures.

1. Või mitteühtlane koosseis. Esile tõstetud süüdistuste selgitamiseks võttis kontrolljaama keemia laboratoorium vee sisaldavuse võis uurimisele. Tuli

kindlaks teha kuivõrd ühtlane on vee jaotus võis ja kui suured lahkuminekul vee sisaldavuses ühes tunniss ette tulevad. Uurimise lähtekohaks oli või, mis kontrolljaama määramiste alusel suure vee protsendi tõttu siseturgu jäi. Nagu eelpool tähendatud võetakse igast tunniss, milles esialgse määramise järele üle 16⁰/₁₀₀ vett oli, teistkordsed proovid tunni pealt, keskelt ja põhjast ning tehakse lõplik otsus nende määramiste andmeid arvesse võttes. Aja jooksul 1. aprillist kuni 1. detsembrini 1927 a. on uurimisel olnud 487 tunni, mis sama aja jooksul väljaveetud võist umbes 0,3⁰/₁₀₀ välja teeb. Nende uurimiste tagajärjed olid järgmised:

Vee sisaldavus	maximaalne tunni pealpool	176 tunnil	ehk	36,1 ⁰ / ₁₀₀ .
"	"	"	keskel	125 " " 25,7 ⁰ / ₁₀₀ .
"	"	"	põhjas	176 " " 36,1 ⁰ / ₁₀₀ .
"	"	igalpool	ühesugune	10 " " 2,1 ⁰ / ₁₀₀ .

Nagu sellest tabelist näha, on täitsa ühtlase vee protsendiga võid selle aja jooksul ainult 2,1⁰/₁₀₀ uurimisel olnud. Sarnane ⁰/₁₀₀ on väga väike.

Tabelist järeldame, et reeglit — kus max. vee ⁰/₁₀₀ tunniss ette tuleb — ülesse seada ei saa. See jaguneb peaaegu ühtlaselt, näidates siiski väikest vahemust tunni keskkohas.

Liigitades saadud andmeid ühes tunniss leitud maximum ja minimum vee ⁰/₁₀₀ vahe järele, saame järgmise tabeli.

Vahet ei ole		10 tunniss	—	2,1 ⁰ / ₁₀₀ üldarvust
Vahe kuni	0,2 ⁰ / ₁₀₀	109 "	—	22,5 ⁰ / ₁₀₀ "
"	0,3—0,5 ⁰ / ₁₀₀	197 "	—	40,6 ⁰ / ₁₀₀ "
"	0,6—1,0 ⁰ / ₁₀₀	101 "	—	20,8 ⁰ / ₁₀₀ "
"	1,1—1,5 ⁰ / ₁₀₀	26 "	—	5,4 ⁰ / ₁₀₀ "
"	1,6—2,0 ⁰ / ₁₀₀	14 "	—	2,9 ⁰ / ₁₀₀ "
"	üle 2,0 ⁰ / ₁₀₀	28 "	—	5,7 ⁰ / ₁₀₀ "

Vahe kuni 0,2⁰/₁₀₀ on osalt tingitud määramise veast. Vee määramiseks tarvitatakse kaalud lubavad oma võrdlemise suure täpsuse juures siiski tekkida sarnast viga. Osalt on see tingitud ka vee väljaauramisest, sest momendi kindlakstegemine, kunas vesi lõpulikult on välja auranud ja rasva ning kaseiini lagunemine algab, tarvitab proovimääraja oma silma. See võib kõige hoolsuse peale vaatamata natuke eksida.

Vahe 0,3 — 0,5⁰/₁₀₀ on tingitud juba vee mitteühtlasest jagunemisest võis. Need vahed tulevad väga sagedasti ka ühe masinatäie või juures ette ja on suuremalt osalt pressimisest tingitud. Asjast huvitud meierid võivad seda ise järele proovida. Nende ridade kirjutajal oli isklikult juhus veenduda selles, määraes kombineeritud või masinas tehtud ja pressitud või vee sisaldavust. Proovides, mis olid võetud võimasina otsadest, leidis 0,5⁰/₁₀₀ vett rohkem kui sama masina keskelt võetud proovides. Satub nüüd ühte tunni või, nii võimasina keskelt kui ka otsadest, siis on ka arusaadav vahede tekkimine mitme määramise juures ühest tunniss.

Suuremad vahed 1,0 — 2,0⁰/₁₀₀ ja üle selle, võivad tingitud olla sellest, et ühte tunni satub või mitmest masinatäiest.

Uurimisel olnud tunnidest on olnud 176 juhtumist ehk 35⁰/₁₀₀, kus ühes tunniss on leitud alla 16,0⁰/₁₀₀ vett, kuna teiste proovide suure vee tõttu või siiski siseturgu jäi. See oli liig suur ⁰/₁₀₀ ja võib põhjust anda arvamiseks, kas mõnes piimatalituses mitte meelega ei panda ühte tunni nii lubatud kui ka lubamata vee sisaldavusega võid. Seda toimingut vast tehakse lootuses, et kontrollkomisjon juhtub proovi võtma sealt, kus vee ⁰/₁₀₀ lubatud piirides on. Sarnaseks oletuseks annavad

põhjust juhtumised, kus niisugused kõikumised mitu korda järjest ette on tulnud. Näituseks on andnud ühe piimatalituse või järgmised andmed:

	Pealt	Keskelt	Põhjast	
I kord	15,9%	16,3%	17,1%	vett
II "	16,9%	16,2%	14,7%	"
III "	15,6%	17,3%	17,5%	"
IV "	14,7%	16,8%	16,0%	"
V "	18,4%	18,2%	15,3%	"
VI "	16,0%	15,8%	18,6%	"

Analoogilisi juhtumisi on mitmeid ette tulnud. Iseloomustava näitena eel-pooltähendatu kohta võiks olla alljärgnev tabel, kus on näidatud mõned suuremad vahed ühes-samas tunnisis:

Proov Nr 1.	Pealt	Keskelt	Põhjast	Vahe
" " 2.	17,8	17,9	15,4	2,5 "
" " 3.	15,0	14,7	17,5	2,8 "
" " 4.	14,4	17,4	17,2	3,0 "

Millest sarnased vahed tekivad on raske kindlaks teha, võib olla on siin põhjusteks eeltoodud oletused — võib olla mõned muud. Osalt võib sarnane olukord tekkida sellest, et piimatalituses vee % ei määrata kaalude puudumise tõttu. Meier lihtsalt ei tea, palju tema või vett sisaldab ning saadab selle minema hea õnne peale. Sarnane olukord on täitsa ebaloomulik. Kahjud, mis sellel läbi tekkida võivad, on igatahes võib olla mitukümmend korda suuremad, kui võikaalude hind. Ei ole üleliigne soovitada neile piimatalitustele, kus kaalud puuduvad, sammusid astuda nende kiireks muretsemiseks.

Lõpuks toon veel ühe näite, mis oma erilise iseloomu tõttu väga silmapaistev on. Proovist, mis laboratooriumi saadeti, määrati 4 korda vett. Nende määramiste tagajärjed olid: 16,8%, 20,2%, 37,3% ja 23,8%. Sarnaste äärmiselt ebaühtlaste tagajärgede tõttu võeti uurimise alla terve tunni läbilõige ülevalt alla ja järgmised tagajärjed iseloomustavad väga kujukalt seda pilti, mis pakkus vee % selles tunnisis. Määramised tehti puuritäiest võist, mis ulatus pealt kuni põhjani. Tagajärjed, alates pealt 16,6; 16,8; 20,4; 24,7; 19,9; 20,9; 36,6; 36,2; 22,4%. Vahe max. ja min. vee % vahel 20,0%. See näide ja eeltoodud näitavad kuivõrd ebaühtlane on meie või ja kui väike protsent määramisi täitsa kokku läheb. Siin ei aita ka kõige piinlikum ja täpsem määramine, kui proovid, mis ühest tunnisis võetud, igaüks erilise veesisaldavusega on.

2. Tingimised millistesse on või proov asetatud peale tema tunnisis võtmist. Sellel küsimusel on ka väga suur tähtsus täpse vee sisaldavuse määramisel. Siin avaldavad oma mõju aeg, proovi võtmisest määramiseni; temperatuur, mille juures proovid hoitakse, ning pakkimise ehk alalhoidmise vahendid. Neil tingimistel on peale või ühtluse juures tähendatud põhjuste mõõduandev tähtsus vahede tekkimiseks ühe ja sama tunni või mitmes laboratooriumis analüüsimisel. On kindel, et pergamentpaberisse pakitud või seisimisel osa vett kaotab. See kadu on tingitud vee auramisest ja on seda suurem, mida kõrgem temperatuur, mida väiksemad proovid ning mida kauem nad seisavad.

Kontrolljaama keemia laboratooriumis tehtud katsed näitavad piltlikult seda kahanemist.

Nr. 1.	vett 16,1%	kaks päeva hiljem	15,6%	kahanemine	0,5%
" 2.	" 16,2%	" " "	15,5%	"	0,7%
" 3.	" 18,5%	" " "	17,7%	"	0,8%

Proovid olid katsete juures alalhoitud võrdlemisi jahedas ruumis. Kui proovid alalhoida kõrgema temperatuuri juures, siis sünnib sarnane kahanemine palju lühema aja kestel. Nagu käesolevatest näidetest näha kaotasid Nr. 1 ja 2 proovid, mille vee % algul üle lubatud normi oli, niipalju vett, et teistkordsete analüüsi andmete põhjal väljaveoks kõlblikuks osutusid. Tegelikult ei ole aga või, seistes külmetusmajas tünnides, selle aja jooksul niivõrd vett kaotanud, et see analüüsi resultaati muudaks.

Kui arvesse võtta, et kontrolljaama keemia laboratoorium asub külmetusmaja juures, proovide sinna toimetamine ainult mõni minut aega võtab ja siin kohe päralejõudmisel neid analüüserima hakatakse, siis on loomulik, et siin samas võis rohkem vett leitakse, kui võib olla mõnes teises laboratooriumis, mille asukoht kaugemal. Võtab ju proovide toimetamine teistesse laboratooriumitesse palju rohkem aega ja ühes sellega asetakse nad, iseäranis suvekuudel, pikemaks ajaks kõrge temperatuuri mõju alla, mis vee äraauramist soodustab. Sarnasel juhusel ei vasta analüüs mitte võile millest proov võetud, vaid näitab ainult käesoleva proovi veesisaldavust tema analüüsimise momendil.

Kaalud vee % määramiseks. Vee protsendi määramiseks võis on mitmete firmade poolt turule lastud väga mitmesuguse ehitusega spetsiaalkaalud. Neist tarvitatakse meie piimatalitustes suuremalt jaolt järgmiseid tüüpe: „Simplex“, „Perplex“, „Superior“ ja „Simu“. „Simplex“ kaalud, kui vananenud tüüpi tuleks kõrvale jätta. Oma ebaõnnestanud ehituse tõttu, mis töötamist neil kaaludel halvab, ei julge piimatalitustele ka „Superior“ süsteemi kaalusid soovitada. Pealegi jätab nende väljatöötamine viimasel ajal palju soovida. On juhtumisi ette tulnud, kus uued seda süsteemi kaalud, 1% ja rohkem valetavad. See on tingitud kaaluosade — nagu priismade ja ratsanikkude hooletust ja ebatäpsest väljatöötamisest. Loomulik et sarnasel korral täitsa uued kaalud üldse oma ülesandeid ei täida ja piimatalitustel nendega töötades tihti suuri kahjusid tuleb kanda. On ettetulnud juhtumisi, kus või piimatalituse analüüsi põhjal 15,5% vett pidi sisaldama, kontrolljaama keemia laboratooriumi analüüsi põhjal, kus võis vett 16,5% leiti, siseturgu jäi. Kontrollleerides piimatalituse kaalusid, mis „Superior“ tüüpi osutusid, selgus et kaalud 1,0% vähem näitavad. Sarnaseid juhtumisi on mitu ette tulnud. Ülaltoodud vigade kõrvaldamine on ilma suuremaid kulusid kandmata peaaegu võimata.

Tähendatud neljast kaalutüübist jäävad järele „Perplex“ ja „Simu“, mis oma täpsuse ja töötamise viisi poolest palju soovida ei jäta. Neist tuleb eelistada viimast, s. o. „Simu“ — eriti piimatalitustele. Seda tüüpi kaalusid võib nende konstruktsiooni tõttu tarvitada, peale vee % määramist võis, lihtkaaludena, kasutades neid koore, jne. analüüsimisel. Vaatamata oma hea väljatöötamisele ei ole ka need kaks viimasena tähendatud kaalude tüüpi garanteeritud juhusliste vigade ja rikete eest. Nende olemasolu tuleks aga enne kaalude tarvitusele võtmist kindlaks teha ja kõrvaldada.

Vilumata vee protsendi määramisel. Sageli tekivad vahed piimatalituste ja kontrolljaama andmete vahel mitte küllalt õigest määramisest. Vee protsendi määramine võis on iseenesest võrdlemisi lihtne toiming, ega nõua kuigi

suuri teoreetilisi teadmisi. Tahan siin paari sõnaga äramärkida neid asjaolusid, mis sagedasti silmapaari vahele jäävad.

Määramiste juure asudes tuleb kõigepealt kaalud täitsa horisontaalsesse asendisse viia. See viiakse läbi kaalude jalgade ülesse ehk allapoole krüvimisel, selle järele mida nõuab kaaludele asetatud vesilood. On see töö kord tehtud ja jäetakse kaalud samale kohale, siis ei vaja see sagedaid kontrollimisi. Järgmiseks tuleb kaalud tasakaalustada. Enne puhastatakse kaaluosad, nagu peeker, ratsanikud, vihid jne. piinlikult tolmust ja rasvast. Peale neid eeltöid võib määramiste kallale asuda. Et määramise tehnika enam vähem kõigil meieritel tuntud, siis oleks asjata siin selle juures peatuda. Täheandan ainult niipalju, et vett võist tuleb väljaaurutada väiksel gaasi ehk piiritusetulel, millega ära hoitakse liig äge vee auramine, mis rasva väljapritsimist välja võib kutsuda. Aurutada tuleb niikaua kui pragisemine ja vahutamine lõppenud on, ning võis leiduv kaseiin natuke pruunikaks on tõmbunud. Sarnasel korral on garanteeritud, et kõik vesi võist on välja auranud. Või kuivaine ärakaalumist teostatakse mitte enne, kui peeker täitsa on jahtunud. Tulise peekri kaaludele asetamine kutsub välja osalt kaalude dimensioonide ajutise muutumise, mis täpse ärakaalumise peale oma mõju avaldamata ei jäta. Ka on sarnase töötamiseviisi juures kaalude iga palju lühem kui vastasel korral. Et peekri jahutamine palju aega nõuab, siis võib jahtumise kiirendamiseks peeker puhastasse külma vette asetada hoidudes sellejuures vee sattumist peekrisse. Peale sarnast jahutamist tuleb peeker ettevaatlikult puhta rätikuga hästi ära kuivatada ning siis kaalumisele asuda. Tuleb hoiduda, iseäranis süvel, kaalude asetamisest kohale, kus töötamisel päike kas täielikult ehk osaliselt kaaludele paistab.

Kui eelpool tähendatud tingimised täidetakse, siis on eeldusi õigeks vee sisaldavuse määramiseks kohapeal, ning osa kontrollijaama laboratooriumi vastu tõstetud süüdistusi langeb kindlasti ära.

Kokkuvõttes võiks põhjustest, mis väljakutsuvad vahed või vee protsendi määramisel, järgmist tähendada:

a) Ühte tunni mahutatakse sageli mitmesugust võid.

b) Või ei ole koosseisult ühtlane — tuleb ette võrdlemisi suuri kõikumisi, mille tõttu proovidevõtmise kohtadel suur tähtsus on.

c) Suur tähtsus vee % kohta on tingimistel, milliste juures on võiproov tünnist võtmisest kuni analüüsimiseni.

d) Kaalud, milledega määramised läbi viiakse, ei vasta sagedasti nõuetele. Mõnes kohas puuduvad üldse kaalud, mis ei võimalda meieril oma võid kontrollida.

e) Tuleb ette juhtumisi, kus vigu tehakse vee protsendi määramise tehnikas.

Et eeltähendatud põhjustest lahti saada, selleks tuleks piimatalitustel püüda:

a) Võimalikult hoiduda mitmesuguse koosseisuga või mahutamisest ühte tunni. Väike osake suure veega võid võib terve partii head võid siseturgu jätta.

b) Tuleb püüda valmistada võimalikult ühtlast võid ning parem hoiduda püüdest vee protsenti viia lubatud maximumini. Et garanteeritud olla suure vee sisaldavuse eest, selleks määramisi teha pressimisel kombineeritud võimasina otsades olevast võist.

c) Või proovid võimalikult peatselt peale nende võtmist analüüsida, arvestades sellega, et seismisel soojas kohas veesisaldavus proovis kiirelt väheneb.

d) Kaalud, mida tarvitatakse vee protsendi määramiseks, kontrollida lasta. Kontrollimisi piimatalitustele teeb kontrolljaama keemia laboratoorium. Piimatalitustel, millistel või kaalud puuduvad, tuleks need kiirelt muretseda, tähelepanu pöörates selles artiklis eelpool kaalude kohta käiva kirjutuse peale.

e) Vee sisaldavust määrata täpselt kirjanduse järele, silmaspidades ka näpunäiteid mis eelpool on tähendatud.

Olen kindel, et tähendatud tingimuste täitmisel kaovad kindlasti need arusaamatused ja süüdistused, mis senini kontrolljaama keemia laboratooriumi vastu sel alal üles on kerkinud. On ju need arusaamatused tingitud just eelpool tähendatud põhjustest. Kontrolljaama laboratooriumil pole absoluutselt mingisugust põhjust piimatalituste vastu ehk poolt olla ja nende võid mitte õigete analüüside tõttu siseturgu jätta. Laboratooriumi ülesanne on seaduste ja määruste poolt väljaveoks keelatud või kindlakstegemine, millist ülesannet ta on kobustatud täpipealt täitma. Vastasel korral kaoks üldse kontrolli mõte.

Juhatusi võimasina pesemiseks.

A. Kärk.

Ei ole vist teist tööd piimatalituses, mille üle nõnda palju oleks räägitud ja kirjutatud kui võimasina pesemisest. Kuid kõigist hoolimata ei taha asi kuidagi edeneda. Et võimasinaid meil üldiselt korratumalt puhastatakse, näitavad kontrolljaama teated. Neid lehitsedes leiame märkustes kaunis rohkesti niisuguseid vigu, missugused tulla võivad ainult võimasina puudulikust pesemisest. Sellepärast ei ole otstarbetu, kui veel kord asjast juttu teeme.

Tihti tuleb ette, et või, mis värskelt hea, mõni aeg seistes halvaks läheb. Selle põhjused võivad olla kahesugused, kas keemilised või bakterioloogilised. Kaugelt suurem jagu halvaksminekuid tuleb bakterioloogilistel põhjustel. Et koor, millest võid valmistatakse, enne hapendamist 90 kuni 95° juures kuumentatakse, siis hävinevad temas peaaegu kõik bakterid ehk õigemini öeldud kõik mikroorganismid ära. Need pisikud, mis või selle seismise ajal halvaks ajavad, peavad hiljem sinna sisse sattunud olema. Kohaks, kust nad võisid sattuda võivad, on koore jahutaja, koorevann ja võimasin; iseäranis viimane, sest ta on puust ja puul on alati augukesi ning vahesid, kus pisikud lõpmata hulgal võivad kasvada ja sigineda, kui pesemist ja puhastamist küllalt hoolikalt ei toimetata. Pealegi on võimasinasse raske, tihti koguni võimata, pesemisel igale poole juure pääseda. Hoopis teine lugu on jahutaja ja koorevanniga, need on tinutatud plekist, sileda pinnaga ning pisikud ei saa nii kergesti seal sigineda. Ka pääseb pesija igale poole ligi. Neid asjaolusid arvesse võttes näemegi, miks võimasina pesemist eriti rõhutama peab.

Kõik pisikud, mis või rikkiminekus süüdi, võime kolme rühma jaotada: bakterid, pärmseened ja hallitused. Bakterid tulevad vees ette, pärmseened

kasvavad hästi hapendatavas kooses ja jäävad sealt võimasina külge, kuna hallitus peaaegu igal pool piimatalituses lopsakalt kasvab, kui nende vastu küllalt hoolsalt ei võidelda. Sellepärast ongi piimatalituse õhk alati rikas hallituse eostest. Ohust jäävad nad võimasina külge ja satuvad sealt võisse. Nõnda oleks siis või rikkuvate pisikute hallikateks vesi, koor ja piimatalituse õhk. Kõige nendega puutub võimasin kokku ja kui meie teda hoolega ei puhasta, siis võib ta omakorda selleks hallikaks saada, kust pisikud võisse pääsevad. On nad kord juba seal, siis ei saa nendest enam lahti, sest või sees leiavad nad alati omale tarvilist toitu ja hakkavad seal kasvama, kord rohkem — kord vähem, selle järele kas või vesisem, hapukam, petirikkam jne. Missugune rühm nendest lopsakamalt kasvab, selle järele tulevad ka vead. Bakterite kasvamisest tuleb vana, tulitanud, kibe, imar ja teised maitseed; hallitused annavad hallituse maitse, kuna pärmseened mõnikord päris süütud võivad olla, teinekord aga jälle halbu vigu esile kutsuvad. Harilikuks nähtuseks on aga see, et nad üksteise kasvamist ära kasutavad ja selle tagajärjel õige mitmekesiseid vigu tekitavad, mille põhjuseid raske on üles leida.

Et pisikud just võimasinast võisse pääsevad, ei ole mitte ainult teoreetiliste arutuste järele nõnda, vaid seda on ka katsed näidanud. Nimelt oldi sellest küsimusest huvitatud iseäranis Rootsis, sest või, mis Rootsist välja veetakse, peab enne tarvitajate kätte jõudmist Taani võist — mis Rootsi võile ägedaks võistlejaks — pikemat aega teel olema; pikema teeloleku ajal võib temale suuremaid vigu juure tulla, kui Taani omale. Sellepärast tulidki rootslased mõttele katsetega kindlaks teha, kas satuvad võimasinast pisikud võisse ja kui satuvad, mis on selle tagajärg.

Katset korraldati 14 korda, nõnda et juhuslikkusest siin juttugi ei või olla. Igakord võeti võimalikult puhtalt ettevalmistatud koor ja löödi pool sellest koorest niisuguse võimasinaga kokku, mis 3 — 5 päeva piimatalituses ilma tarvitamata oli seisnud ja enne tarvitamist ainult külma veega loputatud, teine pool aga niisuguses masinas, mis enne koore sisselaskmist keeva veega puhtaks keedetud. Mõistagi, et esimesel juhusel, kui võimasin seisis, pärmseened kasvama hakkasid, piimatalituse ohust palju hallituse eoseid sisse langes ja külma veega veel mõni bakter lisaks toodi. Kuigi kaugelt suurem osa neist või kokkulöömisel petipiimasse läks, siiski ei jäänud või päris puhtaks. Oletatakse, et kõikidest pisilastest, mis kooses ette tulevad, ligikaudu $\frac{1}{10}$ võisse jääb. Teisel juhtumisel aga, kus võimasin enne koore sisselaskmist puhtaks keedeti, võisid võisse jääda ainult need pisikud, mis enim-kooses olid. Sedaviisi valmistatud võist võeti proovid ja hinnati neid esimest korda 10, teist korda 20 päeva pärast. Ainult ühel juhtumisel osutus või, mis puhtakskeedetud masinas oli valmistatud, halvemaks võist, mis külma veega loputatud masinas oli valmistatud. Siiski langes hoidmisel esimese või headus vähem kui teisel võil. Nimelt langes esimese headus 2 palli, teisel aga $2\frac{1}{2}$ palli. 14 proovi hulgast, mis loputatud võimasinas valmistatud, oli 10 päevase hoidmise järele 11 proovil üks ehk teine viga juure tulnud, kuna 20 päevase hoidmise järele kõigil 14 vead juures olid. Teistsugune oli lugu nende proovidega, mis puhtaks keedetud masinatest olid võetud. Seal oli 10 päevase hoidmise järele ainult 7 vead juure tulnud ja 20 päevase hoidmise järele 12 proovil. Selge pildi katsete tulemustest leiame järgmisest tabelist.

Võimasina puhastamise mõju või headuse peale.

Katse nr.	Masina puhastusviis	10 päeva pärast			20 päeva pärast		
		Palli	Märked	Palli	Rohkem	Vähem	Märked
1	Loputatud	9,0	Hallituse maitse	8,0	—	1	Hallituse maitse Vana maitse
	Keedetud	10,0	Vana maitse	9,0	—	1	
	Parem	1,0		1,0			
2	Loputatud	11,5	—	9,0	—	2,5	Vana maitse " "
	Keedetud	10,0	Kange kõrvalmaitse	8,0	—	2,0	
	Halvem	1,5		1,0			
3	Loputatud	10,0	Kõrval- ja hallituse maitse	8,0	—	2,0	Vana- ja hallituse maitse Vana maitse
	Keedetud	11,0	Kõrvalmaitse	10,0	—	1,0	
	Parem	1,0		2,0			
4	Loputatud	11,5	—	8,0	—	3,5	Vana, rasva maitse Vana maitse
	Keedetud	11,5	—	9,0	—	2,5	
	Parem	0,0		1,0			
5	Loputatud	11,0	Natuke kõrvalmaitset	9,0	—	2,0	Vana maitse Natuke kõrvalmaitset
	Keedetud	11,5	—	10,0	—	1,5	
	Parem	0,5		1,0			
6	Loputatud	9,0	Kõrvalmaitse	7,0	—	2,0	Hallituse maitse Vana maitse
	Keedetud	10,0	Vana maitse	9,0	—	1,0	
	Parem	1,0		2,0			
7	Loputatud	10,0	Hallituse maitse	8,0	—	2,0	Vana- ja hallituse maitse Natuke käärinud maitse
	Keedetud	11,5	—	10,0	—	1,5	
	Parem	1,5		2,0			
8	Loputatud	8,0	Hallituse maitse	7,0	—	1,0	Hallituse maitse Vana maitse
	Keedetud	11,0	Natuke mittepuhast maitse	8,0	—	3,0	
	Parem	3,0		1,0			
9	Loputatud	11,5	—	10,5	—	1,0	Mõru maitse —
	Keedetud	11,5	—	11,3	—	0,2	
	Parem	0,0		0,8			
10	Loputatud	10,0	Kõrvalmaitse	9,0	—	1,0	Vana, mõru maitse Vana maitse
	Keedetud	11,5	—	10,5	—	1,0	
	Parem	1,5		1,5			
11	Loputatud	8,0	Kopitanud puu maitse	4,0	—	4,0	Vana, tulistanud maitse Natuke vana maitse
	Keedetud	11,5	—	10,5	—	1,5	
	Parem	3,5		6,5			
12	Loputatud	11,0	Natuke kõrvalmaitset	7,0	—	4,0	Kange hallituse maitse Vana maitse
	Keedetud	11,0	" "	9,0	—	2,0	
	Parem	0,0		2,0			
13	Loputatud	10,0	Vana maitse	9,0	—	1,0	Mõru maitse Vana maitse
	Keedetud	11,0	Kõrvalmaitse	10,0	—	1,0	
	Parem	1,0		1,0			
14	Loputatud	11,0	Kõrvalmaitse	7,0	—	4,0	Hallitus maitse Vana maitse
	Keedetud	11,5	—	8,0	—	3,5	
	Parem	0,5		1,0			

Tabelis etteoodud arvud näitavad meile selgesti, kuidas masina puhastamine või headuse peale mõjub. Külma veega loputatud võimasinas valmistatud või headus langes peaaegu alati rohkem; ühel juhtumisel isegi 6,5 palli võrra.

Nüüd kus teame, et kestva või saamiseks vaja alati võimasin põhjalikult puhastada, võtame selle töö lähema vaatluse alla.

Võimasina pesemisel on kaks otstarvet: üks, et eemaldada jätiseid, mis sinna eelmisest võitegemisest jäänud, ja mustust, mis juhuslikult sinna sisse on sattunud; teine, et hävitada pisikuid ja nende eoseid, mis koorest, veest ja õhust masinasse sattunud. Esimese kättesaamine on kerge ja lihtne, kuna teise kättesaamine on seotud suurte raskustega. Kui seda meeles pidada, siis saame aru, miks võimasina pesemiseks soojast veest küll ei ole, sest soe ehk paremal juhtumisel kuum vesi eemaldab küll jätised ja mustuse masinast, kuid pisikutele, mis pole vähem kardetavad kui mustus ja jätised, ei tee ta suuremat häda. Sellepärast ei tohi piimatalituses iialgi sellega leppida, et võimasin ainult sooja ehk kuuma veega pestakse ehk külma veega üle loputatakse ja siis järgmise töötamiseni seisma jäetakse. Niisuguse pesemise juures jääb masina külge lõpmata palju igasuguseid pisikuid ja nende eoseid, millele külm loputamise vesi veel baktereid lisaks toob. Kõik need hakkavad märja võimasina küljes—külma veega loputatud masin jääb kauaks ajaks märjaks—lopsakalt kasvama, nende suurenevad pesad tungivad ikka sügavamale ja sügavamale võimasina seintes olevate aukude ja praokete sisse, kus neid raske on hävitada ja kust nad kergesti võisse pääsevad. Et aga või saamiseks tarvilik ei ole ainult mustuse ja jätiste eemaldamine, vaid ka täielik pisikute ja nende eoste hävitamine, siis tulevad mõjuvamad pesemisviisid tarvitusele võtta ja need oleksid:

1. Pesemine lubjaga. Selle pesemisviisi isaks on Taani professor Bøggild, kes aastat 25—30 tagasi, kui ta alles veel piimanduse nõuandjaks oli, oma elava kõne ja püsiva pealekäämise läbi arukamaid Taani meierisi nii kaugele suutis viia, et nad uut pesemisviisi, kus lubi tähtsaks teguriks on, käsitama hakkasid. Uuel viisil olid head tagajärjed ja varsti lagunes ta üle terve Taani laiali. Nüüd on lubi Taani piimatalituses tähtsamaks puhastusvahendiks ja teda on igas piimatalituses alati tagavaraks. Meil olla aga piimatalitusi, kus lubi olevat kui mitte just päris tundmata, siis ometi väga harva tarvitata aine. Mõistagi, et sarnastes piimatalitustes hea ja kestva või saamine on juhuslik asi. Kui aga alati head võid tahame valmistada, siis peab meil lubi kui puhastusaine ühtelugu käepärast olema.

Lubi, mis pesemiseks tarvitatakse, peab olema kas kustutamata ehk värskest kustutatud. Niisugune lubi, mis juba pikemat aega kustutatult seisnud, on oma kanguse kaotanud ja ei hävita enam pisikuid. Sellepärast ei võigi piimatalitusse suuremat lubja tagavara tuua, vaid teda tuleb aegajalt uuendada.

Kui lupja võimasina pesemisel tarvitada, siis tuleb seda järgmiselt teha. Kui või välja võetud, kallatakse masinasse mõni pang sooja vett, mitte kuuma, ja pannakse masin kokkulöömise kiirusega käima. Kuuma vett ei või sellepärast võtta, et kuum vesi tõmbab petipiima piisakesed kõvadeks teradeks, mõnikord kõrvetab isegi masina seinte külge kinni, nõnda et see ainult pesemist raskendab. Niikaua kui masin sooja veega käib, võetagu umbes poole pangi osa head kustutamata või värskest kustutatud lupja ja pandagu sellele sooja vett peale, nõnda et paras lupjamise lubi saaks. On see valmis, jäetakse masin seisma, valatakse pesuvei välja ja lubi sisse. Lubi tuleb sisse valada läbi tiheda sõela ehk riide, nõnda et liivaterakesed ja kivikillukesed mis lubjas on, võimasinasse ei läheks,

sest pärast on neid tealt raske kätte saada. Lubjale pannakse mõni pang kergelt kuuma ehk sooja vett juure, aga mitte keeva, ja lastakse masin kokkulöömise kiirusega käima. Keeva vee juurepanek ei ole mitte ainult otstarbetu vaid päris kahjulik, kui pesija mitte küllalt hoolikas ei ole. Käimisel sünnib aur ja pesija peab selle aegajalt välja laskma, et masinas auru rõhumine ei tekiks. Keeva vee juurepanek on otstarbetu sellepärast, et mitte vee kuumus ei ole see, mis käesoleval korral pisikud hävitab, vaid lubi. Lubi aga mõjub sooja veega sama hästi kui keeva veegagi. Sellejuures tuleb keeva veega palju auru, masinas sünnib surve ja selle survega saavad lubja raasukesed ja mustuse osakesed ikka sügavamale ja sügavamale võimasina laudade vahele ja valtside otsaaukudesse pressitud, kuhu nad jäävadki. Varsti kaotab lubi oma kanguse, ja pisikud, mis iseäranis lehelise keskonda armastavad, hakkavad siin jõudsalt kasvama. Masin saab selle läbi rikutud, tema puhastamine läheb kordkorralt raskemaks ja eluiga lühemaks, sest laudade vahele pressitud lubi sünnitab kergesti mädanemist. Kui sarnase „kõrge rõhu all“ pestud masinale tuleb mõne aastase teenistuse järele uued otsa- või küljelauad panna, siis tunneme, kui „magus“ lõhn lahtivõetud laudade vahelt meile vastu tuleb. Sellepärast tulebki võimasinate pesemisel hoiduda sellest, et masinas suurt survet ei tekiks.

Kui aur hoolega välja lastud, siis jäetakse masin lubja veega 15 — 25 minutiks käima. Sellest ajast jätkub, et lubi oma hävitavat mõju saaks pisikute peale avaldada. Lubab aga töö, et masin pikemat aega võib käia, siis ei tee see viga.

On lubjaga pesemise aeg mööda, siis jäetakse masin seisma, tehakse luuk lahti ja kallatakse lubja vesi kiire liigutusega masinast välja, nõnda et lubja palju masinasse ei jääks. Kuid sellepeale vaatamata jääb masin seest ikkagi lubjaseks, sellepärast tuleb teda uuesti loputada. Loputamiseks valatakse masinasse kuuma vett, suletakse luugid, nõnda et avaus nende vahel vähe laiem oleks kui pressimisel, ja lastakse masin käima. Nõnda võib talitada ainult siis, kui tööstuse ruum seda lubab, sest käigu ajal pritsib vesi avaustest kaugele laiali ja kui ruum väikene, siis saavad seinad ja asjad, mis selles ruumis, kõik märjaks. Ei luba ruum praokile olevate luukidega masinat käima panna, siis tulevad luugid täiesti sulgeda ja masinat mõni käik teha lasta, kusjuures hoolega tuleb vaadata et mitte suurt auru survet ei tõuseks. Nüüd kallatakse kiire liigutusega vesi masinast välja ja valatakse uus asemele, mis jälle ainult vähe kuum olgu, et masinas mitte asjatut survet ei tekiks. Niisugust loputamist toimetatakse kahe-kolme veega, mille järele masin lubjast puhtaks saab. On viimane loputamisevesi väljas, jäetakse masin kuivama. Selleks pööratakse luuk lahtiselt alla, võetakse aken eest ja tehakse petikraan lahti, et aur välja pääseks ja masin ruttu ära kuivaks. Kui aga akent ei taheta alati eest ära kiskuda, siis võib masinat kuivama jätta ka niisuguses seisakus, et luuk ülespoole oleks, kuid petikraan tuleb ikkagi avada, et õhk masinast läbi pääseks. Luuk ei tohi mitte päris pärani olla, kuid siiski niipalju kui võimalik, ja nõnda et laest ja õhust langevad aurupiisakesed ja tolmukübemekesed, mis enestega alati palju pisikuid ühes kannavad, võimasinasse ei langeks, vaid luugi peale jääks. Sarnane kuivatamine on väga tähtis, sest selle läbi saame masina puhtama ja pisikutest vabama hoida. Et masin rutem kuivaks, selleks tuleb loputamiseks tingimata kuum vesi võtta aga mitte kunagi külm vesi, nagu seda mõnikord tehakse. Külm vesi toob ainult pisikuid juure ja soodustab nende kasvamist ning masin seisab kaua märg. Eelnimetud lubjaga pesemist võiks toimetada umbes üks ehk kaks korda nädalas.

2. Pesemine keetmise abil. Palju paremaks kui pesemist lubjaga, tuleb pidada pesemist keetmise abil. See viis vabastab võimasina pisikutest peaaegu

täiesti. Käsitus on siin järgmine: peale või väljavõtmise pestakse masin sooja veega puhtaks. Siis antakse talle niisugune seisak, et luuk ülespidi oleks ja lastakse kuuma vett ääreni täis. On vesi sees, siis pannakse luuk peale ja luugi prao vahelt pistetakse aurutoru ots masinasse. Nüüd tehakse aur lahti ja aetakse vesi auru abil masinas keema. Keedetakse nii 5 – 10 minutit. Selle juures tõuseb nõnda palju kuuma auru, et ka luuk ja see osa masinast, mis veest väljas, pisikutest puhtaks saavad tehtud. Nüüd lastakse suurem osa vett välja, suletakse luugid samuti kui pressimisel ja lastakse masinal paar tiiru käia. Sellejärele valatakse kiire liigutusega kõik vesi masinast välja ja jäetakse masin kuivama, nagu eelmise viisi juureski.

Selle pesemisviisi juures saame täiesti puhta masina ja kõige parema või, aga ta nõuab palju vett ja auru ning tõstab sellepärast tööstuskulu. Kuid sellest hoolimata tuleb meil masin nädalas vähemalt kord sarnaselt läbi keeta.

3. Pesemine aurutamise abil. Selle viisi juures pestakse masin enne, kahe ehk kolme sooja või kergelt kuuma veega, päris puhtaks. Siis pööratakse masina luuk allapoole, nõnda et põhi otse üleval oleks, kusjuures luuk mitte päris lahti ei ole vaid praokil. Nüüd pistetakse aurutoru ots luugi prao vahelt sisse ja lastakse masinasse 3—4 minutit kuuma auru jooksta. Peale selle pannakse aur kinni, pööratakse petikraan lahti, kui võimalik siis võetakse ka aken eest ära, ja jäetakse masin kuivama.

Selle viisi juures kulub märksa vähem vett ja auru ning tagajärjed ei ole keetmisega puhastamisest palju halvemad.

Kui puhtaks igasugused pesemisviisid võimasina pisikutest teevad, seda näitavad järgmised arvud.

Käitise nr. nr.	Kuidas võimasin oli pestud.	Hallituse eoseid ja pärmseeni 1 ccm. petis.	
		Hallitust.	Pärmseeni.
1.	Sooja veega puhtaks pestud, 5 päeva seista lastud, enne tarvitamist külma veega loputatud Kontrollmasin puhtaks keedetud	1215 0	565 0
2.	Eelmisel päeval kuuma veega puhtaks pestud ja enne tarvitamist külma veega üle loputatud Kontrollmasin puhtaks keedetud	270 2	1300 0
3.	Lubjatud ja enne tarvitamist keeva veega üle aurutatud Kontrollmasin puhtaks keedetud	10 4	22 2
4.	Vett täis lastud ja auruga keema aetud Kontrollmasin puhtaks keedetud	0 0	0 0

Nagu siit näeme, ei tee lupjamine masinat päris puhtaks, kuid sissejäävate osade ja seenekeste arv on nõnda väikene, et tegelikus elus sellel tähendust ei ole.

Kõigist sellest, mis siin võimasina pesemisest eelpool räägitud, võime kokkuvõttes öelda, et kui meie head ja kestvat võid tahame valmistada, siis peame ainult kolme viimast pesemisviisi tarvitama. Ja kes meist ei tahaks niisugust võid oma piimatalituses valmistada? Kui tahame, siis peame hoolsamalt oma võimasinat pesema.

Või maailmaturu seisukord.

W. Raud.

Viimasel ajal on Eesti ajakirjanduses palju piimaasjanduse ja tema tuleviku väljavaadete kohta kirjutatud ning need kirjutused on kandnud teatavat pessimistlikku maiku. Kuna nendes kirjutustes on opereeritud vananenud — 1925. harva 1926. a. andmetega, siis on sarnane pessimistlik toon arusaadav.

Murre paremale poole võiturul sündis käesoleva aasta kevadel, kuna Uue Merimaa kontrolljaam otsustas oma võikaubanduse absoluutsest kontrollist Inglismaal loobuda. Sest ajast peale on võikaubandus ka vabamalt hingama hakanud ning turul valitseb selgus. Muidugi on ka vähinnad kahe viimase aasta jooksul võrdlemisi madalad olnud, mille langemisele peaasjalikult 1925. a. erakorraliselt suur võitoodang kaasa mõjus. Praegu on vahekorid pakkumise ja nõudmise vahel võiturul ennast enam vähem normeerinud.

Kuna nendest kahest faktorist — pakkumisest (resp. toodangust) ja nõudmisest (resp. tarvitamisest) on dikteeritud maailmaturu seisukord ja hinnad, siis peatume nende kahe teguri juures, võituru seisukorra valgustamiseks.

Asume kõige pealt üksikute eksportijate, kui ka tähtsamate tarvitajate maade võitoodangu, ja sellega ühenduses oleva väljaveo võimete ja suuruse vaatlemisele. Selleks otstarbeks toon allpool Inglismaa ja Saksamaa võisisseveo statistilised andmed enne sõda ja viimaste aastate jooksul.

Inglismaale veeti enne sõda viimase 4 aasta jooksul järgmiselt võid sisse:

Maad	5.a. keskm. lõpet. 1913.	1924. a.	1925. a.	1926. a.	1927. a. 10k.
		tuhandates tsentnerites			
Vene		282,6	292,2	262,3	341,2
Soome	651,8	134,9	169,7	186,6	181,2
Eesti		22,3	21,3	56,7	} Teiste maade all
Läti		32,3	26,3	—	
Rootsi		337,1	57,7	81,4	154,1
Norra	26,4	4,7	3,8	—	—
Taani	1704,4	1734,1	1658,1	1903,5	1811,6
Hollandi	134,9	92,1	76,0	150,4	161,2
Prantsusmaa	288,2	13,7	31,0	30,9	45,7
Ühisriigid	5,5	35,0	12,0	4,6	0,5
Argentiina	60,7	538,5	484,5	513,7	336,3
liri Vabariik	—	461,4	403,1	496,2	522,4
Austraalia	621,0	657,5	1161,2	752,1	404,4
Uus Merimaa	303,7	1081,9	1235,6	1153,9	1019,8
Kanaada	20,4	131,4	163,1	64,4	0,4
Teised maad	12,9	7,2	13,9	88,1	114,1
Kokku	4167,0	5287,3	5853,0	5819,6	4980,5

Võrdluseks lisan andmed 1925. ja 1926. a. 10esimese kuu sisseveo suuruse kohta, millised olid vastavalt 4.999.572 ja 4.972.541 tsentneri.

Saksamaale veeti võid enne sõda ja viimaste aastate jooksul järgmiselt sisse:

Maad	1913. a.	1924. a. doppelt	1925. a.	1926. a.	1927. a. 9 kuud
	tuhandetes tsentnerites 100 krg.				
Belgiast	0,2	0,3	1,5	3,8	4,2
Taanist	21,5	266,0	345,6	305,6	259,4
Danzigist	—	0,1	0,1	0,9	0,8
Eestist	—	21,6	49,9	51,6	39,5
Soomest	21,7	13,4	41,9	31,9	32,9
Prantsusmaalt	1,9	0,2	0,1	—	—
Inglismaalt	0,1	3,4	8,7	—	—
Itaaliast	—	1,0	1,0	0,5	—
Lätist	—	23,3	56,0	88,2	58,3
Leedust	—	0,7	1,2	7,5	4,4
Luksemburgist	—	0,1	2,7	5,7	2,5
Meemeliimaast	—	4,9	6,8	10,2	8,6
Hollandist	184,5	145,9	276,7	303,3	231,5
Austriast	—	0,1	1,2	2,5	0,4
Poolast	—	0,1	3,4	42,3	38,2
Venämaalt	299,2	13,5	34,6	24,2	0,1
Rootsist	3,1	12,9	40,9	46,3	58,3
Shveitsist	0,3	1,2	1,3	0,8	0,7
Tsheho-Slov.	—	0,4	1,2	0,7	0,2
Siberist	—	15,8	37,0	30,1	40,8
Argentiinast	—	3,5	5,0	6,8	3,6
Kanaadast	—	3,4	10,8	—	3,6
Am. Ühisriigid	—	1,7	1,7	—	—
Austraaliast	—	0,3	27,2	12,5	3,4
Uuest Merimaast	—	0,5	8,2	1,2	0,1
Kokku	542,4	534,8	966,1	977,9	789,2

1926. aasta esimese 9 kuu jooksul veeti Saksamaale võid sisse 719.462 doppelt tsentneri (a 100 kgr.). Seega on sissevedu käesoleva aasta esimese 9 kuu jooksul, võrreldes eelmise aastaga, umbes 10% võrra tõusnud.

Erilist huvi pakub meie seisukohast Briti asumaade võitoodangu suurus ja edaspidised võimalused, sest need on peale sõda väga suuresti arenenud, kuna sellevastu üksikud Euroopa töötajad maad näitavad teatud tagasimeinekut või produktioonis.

Ülaltoodud statistilistest andmetest näeme, et võiasjandus Briti asumades on näidanud pealasõjaaegses perioodis väga kiiret tõusu, kusjuures 1925. a. väljavedu nendest maadest oma kõrguse tipuni jõudis.

Sisseveetav võikvantum asumaadest ja liri Vabariigist tegi üldisest sisseveost Inglismaale järgmise protsendi välja:

5. a. keskmine, lõpetades	
1913 a.	22.7% (ilma lirimaata)
1924 a.	44.1% (liri Vab. sisse arvatud)
1925 a.	51.0
1926 a.	42.1
1927 a. 10 esimest kuud	39.1

Märkusena olgu tähendatud, et enne sõda oli või väljavedu liri Vabariigist eriti suur (1914 a. ulatas isegi 710.000 tsentneri peale,) ning et võimaldada pealesõjaaegset protsenti võrrelda ennesõjaaegsega, siis tuleks üldist sisseveo protsenti asumaadest enne sõda arvestada 36% peale (liri Vab. saab sissearvatud). Nendest andmetest näeme, et asumaad kahe viimase aasta jooksul, võrreldes teiste eksportijate maadega, tagasihinekut näidanud on, ning käesoleval aastal umbkaudu samasuguse protsendiga Inglismaad varustanud, kui enne sõda.

On ju ka arusaadav, et piimandus üksikutes maades, kus olud selleks sobivad, pealesõjaaegses perioodis lopsakalt arenema hakkasid, kuna hinnad sel ajal väga kõrgel püsisivad. Et hindade vahetõrki aastate järele illustreerida, toon allpool Londoni turu keskmise hinna kõrgemast noteeringust aasta jooksul (aasta arvatud 1. juulist kuni 31. juunini):

	Taani või		Uus Merimaa või		Austraalia või	
	s	d	s	d	s	d
1914/15	143	8	136	5	131	5
1915/16	173	2	161	3	153	3
1916/17	207	8	200	4	197	10
1917/18			252	0		
1918/19			248	5		
1919/20			271	11		
1920/21	290	5	289	5	285	8
1921/22	214	3	190	4	175	9
1922/23	201	10	191	10	184	11
1923/24	198	11	186	0	177	3
1924/25	214	5	189	7	180	8
1925/26	197	10	187	8	182	2
1926/27	178	3	163	6	160	9

Võrreldes pealesõjaaegseid hindu sõja esimese aasta omaga, siis näeme, et peale sõda nad 50 - 100% kõrgemad on olnud, kui enne sõda. Praegu, kus tööstuskulud asumaades väga kõrged, peetakse või omahinnaks Austraalias 194 sh. (seega oleks Londonis tema suur müügi hind 212 sh) ja Uues Merimaas 168 sh. per. tsentner (Londonis peaks selle sordi või eest 186 - 187 sh. saavutama).

Sellest näeme, et Uue Merimaa võiekспорт ennast kuni 1922/23 aastani hästi tasunud on, järgmise kolme aasta jooksul juba napilt (tabelis on antud keskmine kõrgemast Londoni hinnast), kuna aga möödunud hooajal (1926/27) Uuel Merimaal juba kahjuga töötada tuli. Austraalia seisukord on aga piimanduses palju kurvem olnud ning 1921/22 aastast peale on tema sunnitud olnud puudujäägiga töötama, missugune eriti tuntav oli möödunud hooajal (1926/27).

Püüan pikemalt nende kahe maa edaspidiste väljavaadete juures võiasjanduses peatuda. Kõige rohkem tähelepanu väärib kahtlemata Uus Merimaa, kes eriti peale sõda oma või väljavedu tunduvalt suurendanud on. Uue Merimaa piimanduse arenemisel on asjaolu, et tema ei ole rippuvuses ilmastikust, nagu tema naaber Austraalia, ning karja on võimalik terve aasta ringi väljas pidada. Seepärast on tema piimanduse arenemine loomulikku ja harilikku edenemise teed läinud. Tema väljavedu Inglismaale (Saksamaale veeti Uue Merimaa võid väga vähe) oli järgmine:

	keskmine	tuh. tsentnerid
5. a. enne sõda		303.7
1924 a.		1082.0
1925 a.		1255.4
1926 a.		1153.9
1927 a. 10 kuud		1019.5

Uue Merimaa piimasaaduste toodang saab Londonis asuva uue Merimaa piimasaaduste inspektori V. Vright'i arvamise järele kahtlemata suurenema umbes 8—12% võrra. Olgu muu seas tähendatud, et piimalehmade arv Uuel Merimaal 1926 a., eelmise aasta vastu, tagasi läinud oli; nii oli 1926 a. (31. jaan.) Uuel Merimaal 1.303.856 lüpsilehma, võrreldes 1.323.432 lüpsilehmaga 1925 a. — seega oli lehmade arvu kahanemine 1½%. Kuna tööstuse kulud sealses piimanduses ennast eriti tunda annavad, siis püütakse seda võimalikuse piires mehaniseerida. Maa üldise elektrofitseerimise otstarbeks saavutas Uue Merimaa valitsus Londonist käesoleva aasta algul £7.000.000.— laenu, millest üks osa põllumajanduse elektrofitseerimiseks pidi minema. Vaatamata või ja juustutööstuse mehaniseerimise peale, tõusevad tööstuse kulud väga kõrgele ning inspektor V. Vright'i arvamise järele tegevat see keskmiselt 18—20% saaduse omahinnast (meil tegid 1925 a. tööstuse kulud Piimasaaduste väljaveo kontrolljaama aastaraamatu järele 11,8% välja). Sellest näeme, et piimanduse arenemine Uuel Merimaal osalt ka kõrge valmistamise hinna tõttu on teatavas mõttes takistatud, eriti viimase aja hindade juures. Igatahes aga tuleb meil Uue Merimaaga, kui järjest piimasaaduste väljavedu suurendava maaga arvestada.

Mis puutub Austraaliasse, siis on seisukord seal juba tuntavalt teistsugune. Nagu ma eelpool juba tähendasin, on või omahind Austraalias harukordselt kõrge (194 sh., meil peetakse üksikute asjatundjate poolt omahinnaks 141—142 sh per tsentner, franko Tallinn). Eriti raskelt mõjub Austraalia piimanduse peale tema tööstust käsitav seadusandlus (liig kõrged palga normid, lühike tööaeg jne) ning muidugi ka tema kaugus ilmatuurult. Nagu varem tähendatud on Austraalia farmerid, kes piimakarja pidamisest endid elatasid, viimaste aastate jooksul suuri kahjusi saanud. Praegune tendents Austraalias on võimalikul korral piimakarja pidamist likvideerida ning nisu ja riisikasvatamise peale üle minna. Üslik soodustus Austraalia piimandusele on tema omamaa suur tarvitamine, mis alatasa kasvamas. 84% piimatoodangust tarvitatakse sisemaal ning sellest saavutatud hinnad on tuntavalt kõrgemad, kui praegu välisturgudel valitsevad hinnad. Seda asjaolu on ka Uus Merimaa ära kasutama hakanud ning oma võid Austraaliasse teatavatel aegadel eksportinud, vaatamata selle peale, et sealne sisseveotoll või peale 18/6d per tsentner on. Austraalia kavatseb oma sisseveo tolli piimasaaduste pealt kolmekordseks tõsta.

Käsitades tuleviku väljaveateid piimanduse alal Austraalias, arvab Uue Lõuna Vales'i põllumajanduse departemangu piimanduse eriteadlane L. T. Mac Innes, et 8 aasta pärast (1935. a.) praeguste olude jätkamisel võitoodang ja tarvitamine Austraalias ühesuurused saavad olema. Elanikkude arv on 1911. a. peale Austraalias kasvanud 40% võitavitamine aga sama aja jooksul 72%. L. T. Mac Innes'e kalkulatsiooni järele saab 10 aasta pärast võitoodang Austraalias olema 132.000 tonni ning tarvitamine 113.000 tonni (see on praeguste olude alusel), kuid arvesse võttes, et ka piima ja juustu tarvitamine vastavalt tõusma saab, jääb võivalmistamiseks tunduvalt vähem piima järele. Kui Mac Innes'e arvestamised õiged, siis ei veeta 1935. a. peale Austraaliast üleüldse enam võid välja ning praegu kolmas suuruse järele võiväljavedaja maa maailmas ei figureeriks sel alal enam maailmaturul.

Austraalia või väljaveo suuruse illusteerimiseks Inglismaale, toon varem toodud tabelist selle statistika väljavõetuna. Austraaliast veeti võid Inglismaale:

	tuh. tsentn.
5 a. keskmine lõpetades 1913. a.	621.0
1924. „	657.5
1925. „	1161.2
1926. „	752.1
1927. „ 10 kuud	404.4

Käesoleva aasta lõpuni pole Austraaliast kuigi palju võid oodata, kuna hooaja algus ebasoodsa ilmastiku tõttu hiljaks jäi. Sellest näeme, et tänavune või väljavedu Austraaliast Inglismaale tunduvalt väiksem saab olema kui enne sõjaaegne keskmine. Seega võime siinkohal Mac Innes'i arvamise teostamist juba teataval määral märgata.

Puudutades käesolevat hooaja (sept. 1927. a. — märts 1928. a.) väljaveateid, arvas Austraalia piimasaaduste väljaveo kontrolljaama esitaja Londonis Mr. E. Norton, et lootusi väljaveo suurenemise peale käesoleval hooajal ei ole. Hooaeg on halva ilmastiku tõttu hiljaks jäänud, eriti Victoria osariigis, kus toodang harilikult varajaselt algab. Toodangu hiljaksjäämine mõjuvat ka halvavalt edaspidise produktiooni arenemise peale.

Seega on meil põhjust arvata, et või väljavedu Austraaliast eeloleval aastal käesoleva aasta kõrgusele püsima jääb. Muidugi aga on Austraalia piimandus alati suures rippuvuses ilmastikust ning see on üheks suureks faktoriks sel tööstuse alal.

Käsitades Kanaada piimatoodangut peab tähendama, et vaatamata selle peale, et see küll suurenenud, väljavedu temast aga Euroopa turgudele käesoleval aastal peaaegu nullini on jõudnud. Kanaada on isegi käesoleval aastal võid Uelt Merimaalt sissevedanud. Kanaada piimasaaduste väljavedu on aga viimasel ajal arenenud kaunis edukalt koore ekspordi näol Ameerika Ühisriikidesse. Kuna enne sõda või väljavedu Kanaadast Inglismaale keskmiselt 219.000 tsentneri oli, siis oli see 1924. a. — 131.374 tsentneri, 1925. a. 162.523 tsentneri, 1926. a. 64.394 tsentneri ja 1927. a. 10 kuu jooksul ainult 423 tsentneri. Kuna Am. Ühisriigid lähemate aastate jooksul Kanaada piimasaaduste alalise tarvitajana esinema saab, siis ei saa Kanaada ka lähemate aastate jooksul Euroopa turgudel mingisugust osa mängima. Ka olgu juurelisatud, et juustu väljavedu Kanaadast

Euroopasse viimaste aastate jooksul kavakindlat kahanemist on näidanud; viimase 3 aasta jooksul on kahanemine olnud umbes 20%⁰ aastas.

Puudutades väljaspool Euroopat asuvaid võitootajaid maid, tuleb vaatluse alla võtta veel **Argentiina**. Argentiina on peale sõjaaegses perioodis ühekss mõjuvaks teguriks võikaubanduses väljakujunenud. 60.000 tsentneri suuruse väljaveo pealt enne sõda on tema oma väljavedu viimaste aastate jooksul 500.000 tsentneri peale tõstnud. Sarnane tõus on arusaadav, arvesse võttes peale ilmasõda valitsevaid kõrgeid toiduainete hindu. Argentiinas on piimandus rippuvuses või ning lihahindade vahekorras. Viimase kahe aasta jooksul on piimanduse tasuvus langenud ning mul käepärast olevate kirjade järele on võitööstus Argentiinas tagurpidi minemas. Ka käesoleva aasta väljaveo statistika tõendab seda. Kahtlemata mängib ka ilmastiku seisukord hooaja vältel Argentiinas, nagu Austraaliaski, suurt osa. Käesoleva aasta 10 kuu jooksul on või väljavedu Austraaliast, võrreldes 1926. a. sama perioodiga, 15%⁰ võrra väiksem olnud.

Üldine Argentiina põllupidamise süsteem ei ole piimakarjapidamisele just mitte soodne, kuna see peajasjalikult suurmaapidamise peale rajatud on. Mingisugust maareformi seal ka lähemate aastate jooksul oodata ei ole. Töölised ja emigrandid, kes põllumajanduse alal tegevust algavad, pühendavad endid peajasjalikult nisu ja maisikasvatamisele, aga mitte piimandusele. Isegi taanlased-asunikud eelistavad teravilja kasvatamist.

Viimaste andmete põhjal kasvatavad suurmaapidajad peajasjalikult vasikaid, millede jootmise peale palju piima lähevat. Nähtavasti loodavad põllupidajad loomaliha paremat sissetulekut saavutada kui piimandusest. Ka hooaja algus ei olevat Argentiinas kõige parem olnud.

Kõiki seda arvesse võttes tuleb oletada, et piimandus Argentiinas ennem tagurpidi, kui edaspidi minema saab.

Asudes Euroopa võitootajate maade vaatlemisele, leiame, et nende väljavedu on viimaste aastate jooksul kindlat tõusu näidanud. Ma ei leia põhjust Euroopa tootajate maade juures pikemalt peatuda ning saan nende arenemise võimalusi ainult lühidalt käsitada. Vanemad Lääne-Euroopa võid eksporditjad maad — **Taani, Soome, Rootsi, Hollandi** on oma väljavedu, esimene 5%⁰ ja teised umbes 10%⁰ võrra, tõstnud. Nende sissevedu teeb välja üle 40%⁰ üldisest või sisseveost Inglismaale. Üldine tõus sisseveos Inglismaale nendest maadest teeks, võrreldes eelmise aastaga, umbes 6%⁰ välja. Sarnast keskmist 5—10%⁰ tõusu nendes maades tuleb täiesti loomulikuks pidada. Eraldi seisab oma võitoodangus Iiri **Vabariik**. Või väljavedu Iiri Vabariigist on viimase kolme aasta jooksul kiiret tõusu näidanud, umbes 20%⁰ aastas. Tuleb võimalikuks pidada, et karjamaajandus seal ka edaspidi arenema saab. **Baltiriigid** on endi võitoodangut viimaste aastate jooksul kiirelt suurendanud, kuid käesoleval aastal ei ole see arenemine enam endisest tempest kinni pidanud. Balti riikidest sammub arenemise mõttes esirinnas Eesti. Üldiselt on toodangu tõus nendes riikides 10—18%⁰ vahel. **N. Venemaa** on käesoleval aastal oma väljavedu õige tunduvalt suurendanud, ning tuleb täiesti võimalikuks pidada, et väljavedu seal ka edaspidi arenemise võimalusi näitama saab.

Kokkuvõttes võib Euroopa riikide võitoodangu arenemise kohta tähendada, et viimase kahe aasta jooksul maailmaturul valitsevad madalad hinnad on kahtlemata võitoodangu lopsaka arenemisele peale sõda teatava piiri pannud. Praegust keskmist või väljaveo suurenemist Euroopa tootajatest riikidest võiks vahest 7—8%⁰ peale hinnata. Viimase aja madalad hinnad mõjuvad kahtlemata kaasa selle protsendi vähenemisele.

Et teatavat üldist ülevaadet saada maailmaturu seisukorrast, tuleb vaadelda ka võid sissevedajate riikide toodanguid. Erilist huvi sellest seisukohast pakub **Saksamaa**. Võitoodang on Saksamaal viimaste aastate jooksul õige tunduvalt kasvanud, kuna siin suuremat tähtsapanu põllumajandusele pühendama on hakatud. Pealegi peetakse piimandust üheks põllumajanduse tulutoovamaks haruks. Käesoleva aasta kevadel tehtud kalkulatsioonid võitoodangu suurenemise kohta (see pidi 20—25% suurem olema eelmisest aastast) ei olnud õiged, kuna ilmastiku tõttu üksikutes maakondades võitoodang õige väike oli ning üldist produktsiooni juurekasvu, võrreldes eelmise aastaga, arvestatakse 10% ümber. Sama võrra on tõusnud ka käesoleval aastal või sissevedu Saksamaale. **Inglismaa** enda piimasaaduste toodang ei ole viimaste aastate jooksul mingisugust tõusu näidanud ning raske on oletada, et tema praeguste turuhindade juures kuidagi viisi arenemist näidata võiks.

Kõiki seda arvesse võttes, ei ole maailma võitoodangu arenemise võimalustes midagit erakorralist ette näha, vaid peab tähendama, et kõik liigub rahuldavas sihis. Ka vaadeldes statistilisi andmeid, näeme, et või sissevedu viimase 3 aasta jooksul kokkuvõetult sissevedajatest maadest täiesti ühesuurune on olnud, seda peaaesjalikult Austraalia, Argentiina ja Kanaada või väljaveo vähenemise tõttu

Asume nüüd turu seisukorra teise teguri, s. o., **tarvitamise ehk nõudmise** vaatlemisele.

Peale sõda on Euroopa üldine majandusline seisukord aast-aastalt tugevamaks muutunud. See on üheks asjaoluks, mis tarvitamise suurenemisele loomulikult kaasa aitab. Teiseks on rahva ehk konsumeerijate arv üle terve maailma alatasa kasvamas. Need kaks ülaltoodud põhjust on normaalsetes oludes pandiks, et üksiku esimesejärgu tarbeaine tarvitamine tõusma peaks. Sinna juure tulevad aga veel terve rida teisi väiksemaid asjaolusid, nagu viimase aja madalad hinnad, mis ahvatlevad konsumeerijaid suuremale tarvitamisele, jne.

Inglismaa, kel eelmisel aastal söetöölise streigi all suuresti kannatada tuli, kaotas hulga oma ostujõust ning see andis ennast tunda veel käesoleval aasta esimesel poolel. Nüüd on seisukord kahtlemata paranenud. Tuleks loomulikult pidada, et võitarvitamine Inglismaal tõusma saab teatavates normaalsetes piirides. **Saksamaa** on viimaste aastate jooksul oma võitarvitamist väga tuntavalt tõstnud ning praegu arvestatakse, et see ennesõjaaegse tasapinnani, ehk isegi üle selle, ulatub. Saksamaa tööline sööb praegu üleüldse palju paremini ning asetab surrogaate (margariini) täisainega.

Austraaliat tuleb pidada suureks võitarvitajaks maaks, oma iga aasta 10% võrra suureneva rahvaarvuga. Võitarvitamine on seal väga kiirelt tõusnud ning teeb praegu välja aastas 30 Inglise naela (33 meie naela) inimese pealt aastas. Nagu varem tähendatud, peetakse võimalikuks, et Austraalia piimanduse mittetasuvuse tõttu 8—10 aasta pärast sealt üleüldse võid väljavedada ei suuda.

Uus Merimaa, kui tarvitaja riik, ei mängi oma väikse rahvaarvu juures kuigi suurt osa. Siiski tõuseb seal võitarvitamine iga aastaga. Uus Merimaa tarvitab oma võitoodangust ise umbes 20%.

Argentiina on viimasel ajal palju rohkem võid tarvitama hakanud. Kahtlemata on sellele tõuke annud juba pikemat aega turul valitsevad madalad hinnad. Praegu kulutavat tööline ka rohkem söögi peale.

Am. Ühisriigid on viimaste aastate jooksul juba kaunisti piimasaadusi välismailt importinud (eriti koore näol Kanaadast). Käesoleva aasta suvel Am. Ühisriike külastanud Austraalia piimasaaduste väljaveo kontrollijaama esitaja Londonis Major King'i arvamise järele, läheb Ameerika piimandus ning üldiselt põllu-

majandus allamäge. Maad, millised üleüldse väetamist ei tunne, on juba ärakurnatud ning saak on selle tõttu järk-järgult kahanemas. Major King'i arvamise järele, kujudnevad Am. Ühisriigid 10 aasta pärast üheks suureks või sissevedajaks. Ka praegu juba nõuavad üksikud grupid Ameerikas toiduainete sisseveotollide ärakaotamist. President Coolidge on aga hiljuti ühes oma kõnes väljendanud, et tema põllumajanduslisi tolle ka edaspidi pooldama saab. Igatahes aga näitab see soov, põllumajandussaaduste sisseveotolle kaotada, teatavat uut tendentsi Am. Ühisriikide majanduspoliitikas.

Kanaadal ei jatku praegu juba võid oma tarvitamiseks ning ta on hakanud teda vähesel määral juba teistest asumaadest sissevedama. Võitarnitamine on Kanaadas väga suur ning kasvava rahvaarvu ning jõukuse juures peetakse võimalikus, et Kanaada ka edaspidi võid vähesel määral ennem sisse kui väljavedama saab. Samal ajal aga saab tema jätkama koore väljavedu Am. Ühisriikidesse, mis või peale ümberarvatuna läinud aastal 250.000 tsentneri ümber välja tegi.

Teiste riikide võitarnitamise juures ei ole siinkohal põhjust peatuda, kuna nemad maailmaturu seisukohast vaadates suuremat osa ei etenda. Võiks veel tähendada, et **Venemaal** võitarnitamine viimase kahe aasta jooksul, eriti Moskvast ja Leningradis suuresti juure võtnud on.

Kokkuvõttes vaadeldes viimase kolme aasta Inglismaa ja Saksamaa või sisseveo statistikat (samuti ka juustu sisseveo statistikat Inglismaale), võime öelda, et piimasaaduste väljavedu üksikutest produtseerijatest maadest on nende aastate jooksul täpselt ühel kõrgusel püsinud. Arvestades asjaoluga, et elustandard, nõudmised ja sotsiaalseadusandlus tootajates maades mitte muutuma ei saa, vaid need ainult tõusta ja kõveneda võivad, siis peab oletama, et viimase kahe aasta jooksul püsinud madalad hinnad, mis üksikutele tootajate maade piimakarjapidamiseks (Austraalia, Argentiina) teatava hoobi annud on, nende maade piimanduse arenemis ka edaspidi takistama saavad. Kahtlemata mõjuvad halvasti ka teiste tootajate maade peale madalad või hinnad ja kui neil ülemineku võimalused mõne teisele põllumajanduslise alale puuduvad (nagu teravilja ja lihakarjakasvatamine), siis püüavad need maad endid võistluse võimelistena imaturul hoida, vähendades tööstuse kulusid võimalikkuse piirides ning tõstes produktsiooni ja kvaliteeti. Vaatamata kõige selle peale, ei ole mingisugust põhjust arvata, et piimasaaduste ilmaturul lähemas tulevikus pakkumine nõudmist ületama saab. On raske või maailmaturu seisukorra suhtes prohvet olla, kuna see viimasel ajal väga mitmekesisest faktoritest rippuvuses on, kuid minu arvates saab eelolev aasta piimandusele lähedam olema, kui käesolev.

Põllumajandus, eriti karjamajandus, on kahe viimase aasta jooksul võrreldes tööstusega, palju raskemas seisukorras olnud, kuna põllusaaduste hinnad ennesõjaegse tasapinnale palju lähemale jõudnud on kui tööstusaaduste omad (põllumajandussaaduste hinnad on umbes 44% ja tööstussaaduste hinnad umbes 66% üle ennesõjaegse tasapinna). Sarnane seisukord on põllupidaja ostujõudu suuresti vähendanud ning see saab halvavalt mõjuma ka tööstuse peale. Piimanduses näivad siiski raskemad ajad möödunud olevat. Üks hea tagajärg möödunud raskustes piimanduses on asjaolu, et tootajad maad endi võimeid toodangu ning edaspidiste võimaluste kohta hästi kontrollleerida on suutnud ja see asjaolu on piimasaaduste turu seisukorda käesoleval aastal palju staabiilsemaks muutnud.

Võrreldes meie olusid, palgamäärasid ja tööstuskulusid üksikute teiste maadega (asumaad), näeme, et meil siiski nende kõrval, ka mõnes suhtes Euroopa tootajate maade kõrval, teatavad soodustused olemas, mis võimaldaks meile meie piimanduse peale optimistlikult vaadata.

Piimanduse arenemine Taanis.

J. Rumessen.

Piimandust ja piimaproductide valmistamist tunti Taanis juba vanal ajal, kuid oma praegusel kujul on tal vaevalt 50 aastane kestvus.

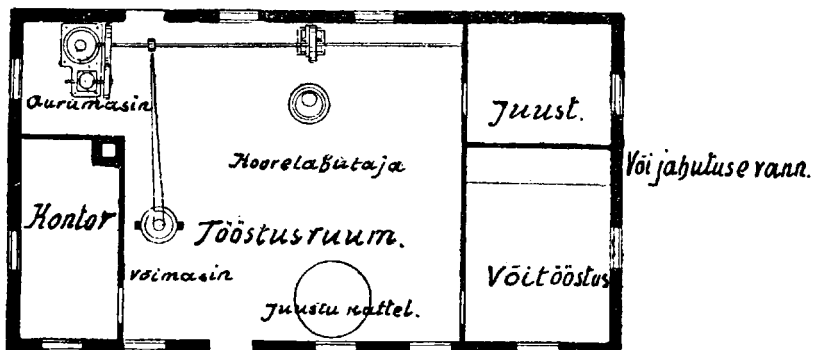
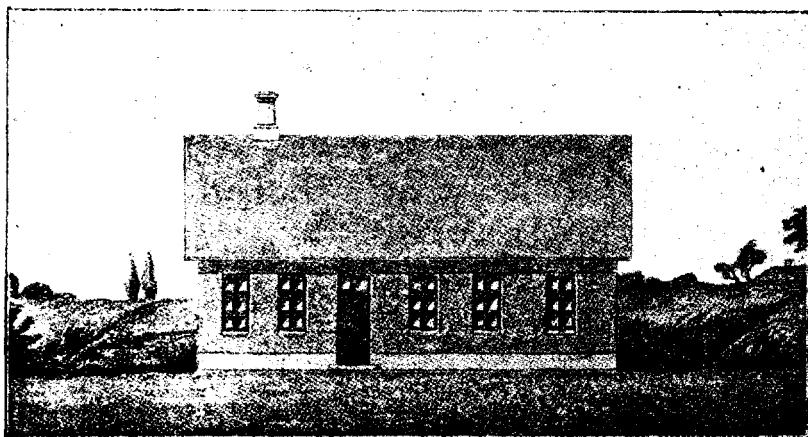
Enne koorelahutaja ülesleidu töötati piim ümber taludes perenaiste juhatusel võiks ja juustuks.

Iluba sel ajal tunti Taani võid väljaspool kodumaad, aga ta ei olnud alati ühesugune. Suurte mõisade või, kus suured karjad, oli hea või, ja ta eest makseti umbes 40% rohkem kui talupoja vähesest piimast tehtud või eest.

1879 aastal, kui koorelahutaja ülesleiti, peeti Londonis suurt võinäitust, kus Taani või tähelepanu äratas, ning siis sai alus pandud järgnevale suurele või väljaveole Inglismaale.

Viimase aastasaja lõpul elas taanlane—eriti Taani talupoeg—raskeid aegu.

Senine viljakasvatamise ja loomadenuumamise viis ei toonud enam midagi sisse, katsuti leida uusi teid ja võimalusi. See raske ülemineku aeg on piimanduse pööriaeg Taanis.

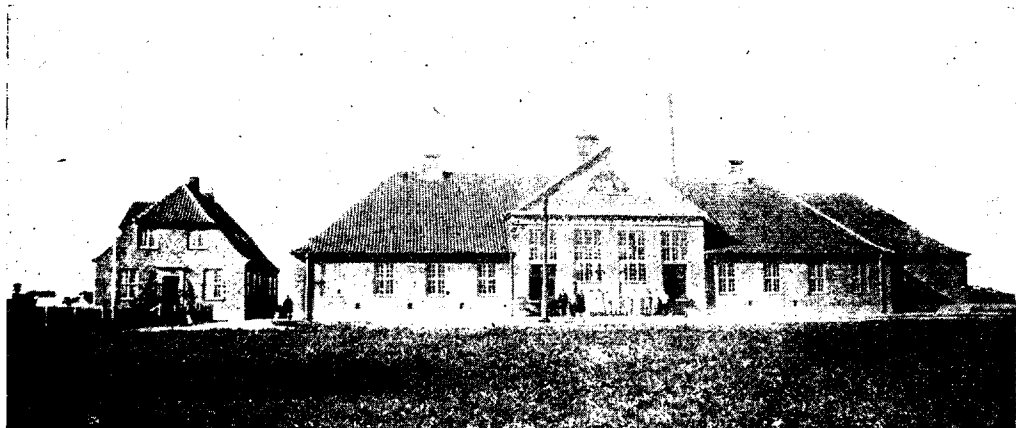

Esimine Taani ühispiimatalituse ja tema põhiplaan asut. 1882a.

Valdade ja kogukondade kaupa koondusid talupojad kokku, et ühisel viisil väljaveo võid valmistada.

Ühes piimandusega — ehk õieti öelda piimanduse najal — kasvas ühistegevus Taanis tugevaks, kuigi ühistegevus algjärgul oli omandatud Inglismaalt.

1882 aastaga algab Taani ühispiimatalituste ajalugu. See liikumine võttis hoogu ja lagunes laiali ennenägemata kiirusega üle maa. 5 aasta oooksul (1886 — 90) ehitati 550 uut piimatalitust, nendest 230 1888 aastal.

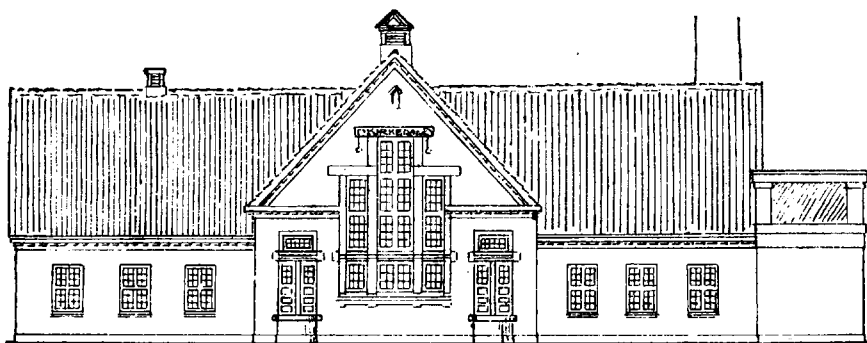

Karise ühispiimatalitus asut. 1892 a., hoone ümberehitatud 1922 a.

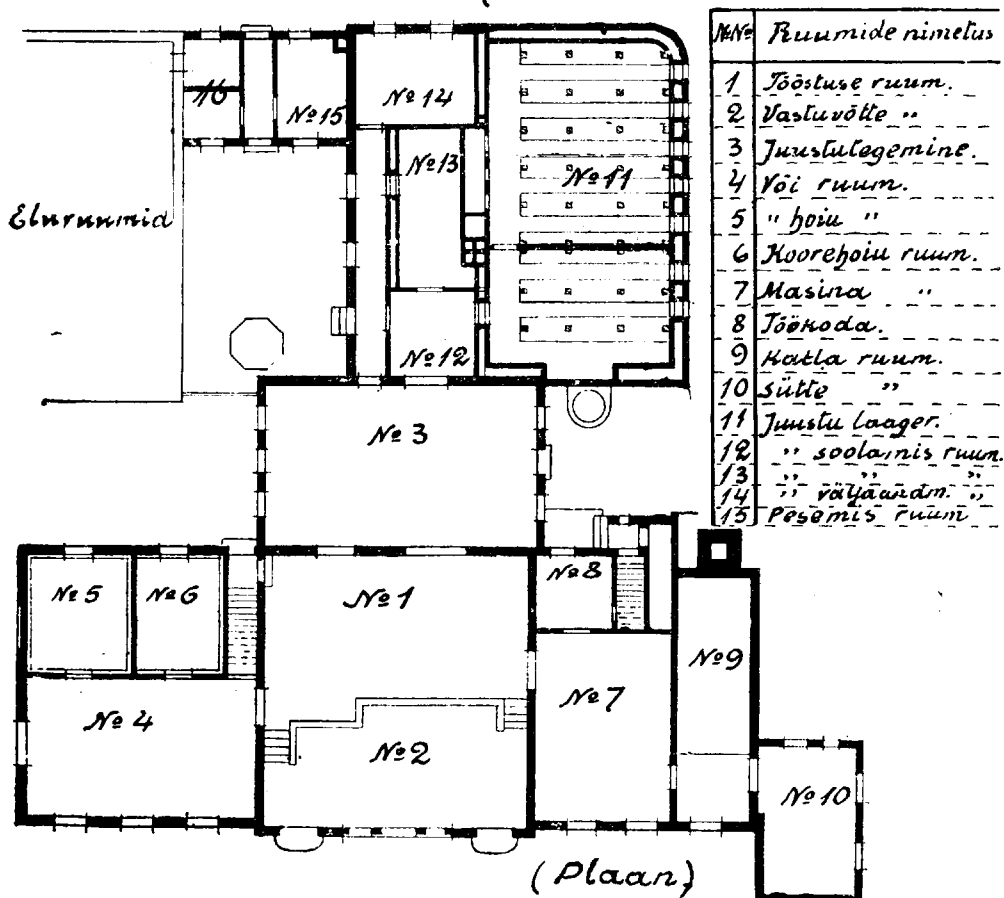

Virkelyst'e ühispiimatalitus asut. 1886 a. hoone ümberehitatud 1923 a.

Suurel näitusel Kopenhaagenis 1888 a. anti ühele ühispiimatalitusele väljapandud või eest hõbeauraha. Siis kadus kahtlus ja nähti, et taludest kokkutoodud mitmesugusest piimast võib valmistada head võid.

(Vaade)

Uuema aja nõuetele ehitatud Taani ühispiimatalituse plaan.

Järgmisel näitusel Randersis 1894 a. oli 264 väljapanija hulgas kõigest 15 mõisapiimatalitust ja Odenses 1900 aastal peetud näitusel 718 väljapanija hulgas ainult 48 mõisapiimatalitust.

Aastasajangu vahetusel töötasid Taanis üle 950 ühispiimatalituse ja 1922 a. oli neid üle 1335; peale selle veel üle 325 erapiimatalituse.

1926 aastal oli ühispiimatalituste arv 1362 ja erapiimatalitusi 303.

Sellest väikesest algatusest 1882 a. on piimandus kujunenud Taanis suuremaks tööstuseks, sest rohkem kui $\frac{1}{3}$ tervest Taani aastasest väljaveost on piima produktid.

Esikohal Taani piimanduses on võivalmistamine ning alljärnevast tabelist võime näha, kui suuri edusamme on saavutatud sel alal.

Aasta.	Valmistati klg.	Veeti välja klg.
1882	11.000.000	—
1925	141.300.000	121.500.000
1926	152.000.000	132.500.000

Umbes 95% võist on ühesugune 1 sordi või. Ligikaudu 93% kogu võist on valmistatud ühispiimatalitustes. $\frac{1}{3}$ väljaveetavast võist ekspordeeriti välismaile väljaveo ühisuste poolt, millel ainult ühispiimatalitused liikmeiks.

Juustutööstuseks ei ole olnud taanlastel huvi, sest umbes 90% peti- ja lahjapiima läheb liikmetele tagasi — vasikate ja sigade toiduks.

Viimastel aastatel on siiski rohkem hakatud tegema juustutööstuse heaks kihutustööd; nimelt tööstus, mis suutis rahuldada 1910 aastal vaevalt maa oma tarviduse, võis valmistada 1922 aastal üle 28—30 milj. klg. juustu, millest koduturg tarvitas 20 miljoni klg. kuna ülejäänud osa välja saadeti, peamiselt Saksamaale.

1925 aastal saadeti juustu välja 8520 tuhat klg. ja

1926 " " " " " 6960 " "

Ka valgub suur % piimaproduktidest linnadesse, kus elab üle poole Taani rahvaarvust. (Kopenhaagen näiteks tarvitab piima päevas $\frac{1}{4}$ milj. liitrit). Linnade varustamine piima ja piimaproduktidega on eeskujulik ja tervishoiu nõuete kohane.

Ühistegesus ühes rahvaülikoolidega olid suuremad taganttõukajad sellele kiirele arenemisele.

Rahvaülikoolide poolt peetavad 8-kuulised kursused, kus mõlemist soost noortsugu õpetatakse, on tõstnud lihtrahvakihtide hariduslist tasapinda ja see ongi nurgakivi, millele rajatud Taani ühistegevus, eriti piimanduses.

Ühistegelistel alustel töötab Taanis umbes 40 keskorganisaatsiooni, millel üle maa 8000 kohalist ühisust $1\frac{1}{2}$ miljoni liikmega.

Ühistegevus, mis enesega sidus üle 87% Taani talupoegist, kelle omanduseks kuulub 85% kogu kultiveeritud maapinnast, pani aluse väikemajapidamisele (Husmandsbrug), mis Taanis kõrgel arenemisastmel — kõrgemal kui kusagil mujal. Soovitav oleks, et meie noored asunikud tutvuneksid Taani reisudel just „Husmandsbrug'iga“ lähemalt.

Eelpool oli meil jutt ühispiimatalitustest. Oleks vast veel juure lisada, et üle 89 % üldisest Taani karjast kuulub ühispiimatalitustele.

Üldse oli lüpsilehmi Taanis:

1914 aastal	1.310.268		Juurekasv 1914—1926=12,8 %
1921	1.271.514		
1925	1.390.925		
1926	1.478.171		

Kontrollühisusi oli: 1925 aastal 1099, liikmeid 31.939, lehmi 424.756, 1926 a. 1181, liikmeid 35.270, lehmi 462.135.

Ühistegevus, põllu- ja piimanduses, mis päästis Taani põllumajanduse ja terve Taani eelmise aastasaja lõpul majanduslikest kokkuvarisemisest, elab praegu rasket ajajärku.

Majanduslise kitsikuse peapõhjus on ilmasõja tagajärjel tekkinud üleilmne majandusline kriis.

Sisemiselt mõjus aga krooni kursi tõus halvavalt piimandusele, millele veel aitasid kaasa tuntavalt kõrged palgad.

Saksa ja Ameerika võitollid, Inglise söekaevanduste streik jne., kõik mõjus väliskaubandusele raskendavalt. Sel ajal olid konkureerijad maad endid niivõrd pingutanud, et jõudude vahekorras võis tekkida suuri muudatusi. Karta oli, et taanlaste üleilmne silmapaistev seisukoht võiturul võis sattuda hädaohtu. See viis loomupoolest rahulise taanlase tasakaalust välja. Sarnases meeolus tehti mitmed salajased otsused, mis naeruväärsed ja peaaegu tähtsusetu. Näiteks olla otsustatud Baltiriikide rahvastele raskendada põhjalikku tutvunemist Taani ühistegeliste asustega, nagu tapamajadega, munaühisuste tegevusega jne.

Ühe Taani piima- ja põlluteadlaselt, kes Balti riikidest hästi informeeritud, küsisin muuses eelnimetatud salajastest otsustest. Vastus oli umbes järgmine: „Need noored riigid, eriti Eesti ja Läti, on sellel lühikesel iseseisvuse ajal kiire arenemise teel tunginud piimasaadusi eksporteerijate maade kilda; nad on paljudest vahestmetest, milledest Taani põllumees vaevaga üleelas, ülehüpanud; nad on lihtsalt puusahalt traktori peale üle läinud (Taanis ei ole traktori nii tihti näha kui Eestis). Meie ei saa keelata neid meile tulemast, piimatalitustes jne. töötamast ja õppimast. Meil ei ole muud sihti kui see, mille poole meie püüdmine alati on olnud, ja mis praegu iseäranis tarvilik — valmistada kõige paremat, alati olla „üks hammas ees.“

Teiseks on, mis meid aitab juhtivat osa edendada, meie ühistegelised organisatsioonid, üksmeel ja kindlus, ning usk edusse. Seda võite meilt ainult aja-jooksul arenedes õppida. Teile on see võõras, aga meil on see kokkuhoidmise instinkt rahva teiseks loomuseks arenenud, mis vee peal hoiab meid majandusli- selt rasketel aastatel ja aitab lõpuks võidule.“

Olen taanlasega samal arvamisel, sest mitte ükski ajakõrgusel seisev piimandus ja piimanduseks kõlbulik loodusline seisukoht ei võimalda eesotsa seismist.

Tarvis on peale eelnimetud asjaolude, sarnasel viisil ettevalmistatud rahvast ja hariduslist tasapinda, millega tuleb arvestada ka meil, kui äärmiselt tähtsa tegu.

Oleme võsud, ja et võsust kasvaks viljakandev puu, on vaja ta eest hoolt kanda. Seni kui nii kaugele jõuame, pole taanlastel vaja meid kui kardetavaid konkurente meelega tuletada.

Võituru ülevaade novembri kuu jooksul Inglismaal ja Saksamaal.

V. Raud.

Võituru seisukorda novembri kuu jooksul tuleb pidada kõige soodsamaks käesoleva aasta jooksul. Oktoobri kuul ei vastanud tegelik turu seisukord statistilise seisukorrale ning juba siis oodatud hinnatõus ei järgnenud. Kuna võituru statistiline seisukord ka novembris kõvana püsis ning nõudmine võrdlemisi elav oli, siis tõusid võihinnad novembri keskpaigal Inglismaal tasapinnani, milleni nad ei mõõdunud ega käesoleva aasta jooksul jõudnud ei ole. (Taani või — 208 — 210 sh. per. tsentner).

Põhjastena, miks võihinnad Inglismaal ja Saksamaal tõusid, olid: kõva statistiline seisukord, väiksed võitagavarad Inglismaal ning võrdlemisi väikene võisseevedu asumaadest ja teistest tootajatest maadest; ka nõudmine Inglismaal, kui ka Saksamaal muutus novembri esimesel poolel õige elavaks. Saksamaal oli oma- maa toodang kõvasti langenud ning seepärast oli nõudmine sisseveetava või peale tõusmas ja see asjaolu aitas ka kahtlemata kaasa üldise võituru seisukorra kõven- damiseks. Novembri lõpupoole aga oli juba teatavat reaktsiooni märgata ning võihinnad langesid detsembri kuu alguseks 6—14 sh. võrra per. tsentner (suuremad kõikumised hinnas olid ainult Taani või juures).

See hinna langemine novembri kuu lõpul oli tingitud väiksemast nõudmi- sest ning teda tuleb osalt pidada ka reaktsioonina võrdlemisi järsule hinnatõusule. Saksamaal kutsusid võrdlemisi kõrged hinnad välja ka tarvitamise vähenemise, mille tõttu ostjad muutusid õige ettevaatlikuteks.

Puudutades detsembri kuu väljavaateid võiturul loodetakse, et ennejõulu- aegne järk peaks võikaubandusse teatavat elavust tooma ning kuna väljavedu tootajatest maadest lähemate nädalate jooksul just mitte suur ei ole, siis arvesta- takse detsembri kuul teatava hinnatõusuga. Mõju on avaldanud võituru seisukorra peale läinud nädala lõpul päralejõudnud teade, et Austraalias uuesti meri- meeste streik lahtipuhkenud on, ning laadimistööd seismas. Asumaadest oodatakse detsembri kuul 185.000 tsentneri ja Argentiinast 20.000 tsentneri või päralejõud- mist. Selle kõigega arvestades võib oletada, et võikaubandus detsembri kuu jook- sul tootaja maa seisukohast rahuldavalt mõõdub.

Üldiselt veeti 1927 a. esimese 10 kuu jooksul võid Inglismaale, võrreldes kahe eelmise aasta sama perioodiga, järgmiselt sisse.

Maad.	1927 a.	1926 a.	1925 a.
Venemaalt	341.247	253.911	282.494
Soomest	181.158	160.368	139.939
Rootsist	144.624	131.290	58.037
Taanist	1.706.028	1.629.804	1.354.851
Prantsusmaalt	45.681	29.931	24.632
Am. Ühisriik.	505	4.654	11.966
Argentiinast	339.305	400.954	380.379
Irist	522.370	430.241	352.631
Austraaliast	404.361	592.167	992.582
U. Merimaast	1.019.479	987.910	1.117.863
Kanaadast	423	64.144	159.602
Muudest maadest	275.337	287.167	124.596

Kokku . . 4.980.518 4.972.541 4.999.572

Nendest andmetest näeme, et sissevedu Inglismaale on viimase kolme aasta jooksul püsinud ühel ja samal kõrgusel.

Saksamaale on käesoleval aastal sama aja jooksul (10 kuud) võid sisseveetud 898.534 doppel tsentneri (à 100 kgr.) võrreldes eelmise aasta 808.689 d. tsentneriga sama aja jooksul. Sellest näeme, et või sissevedu Saksamaale on käesoleval aastal umbes 10% võrra tõusnud, vaatamata selle peale, et käesoleval aastal Saksamaal omamaa toodang ka sama võrra tõusnud on.

Võihinnad Londonis 4. novembril 1927 a.

Taani	190 kuni	— sh.	per.	cwt.
Uus Merimaa	166	„	172	„ „ „
Eesti	174	„	—	„ „ „
Siberi	150	„	154	„ „ „

Võihinnad Taani ja Eesti või peale on jäänud eelnise nädala tasapinnale, kuna asumaade omad aga langemist näitasid. Nõudmine asumaade või peale, hinna vähendamise, muutus elavamaks. Muidu oli üldine turu seisukord vaikne. Statistiline seisukord võikaubanduses on soodne. Arvatakse, et kui suuremad ostjad või vastu huvi hakkavad tundma, siis teatav muudatus hindades ülespoole möödapääsematuks muutub. Muidugi aga saavad hinnad peajasjalikult rippuvuses olema nõudmisest. Kopenhaageni noteerimine käesoleval nädalal on jäänud eelmise nädala kõrgusele, s. o. 320 krooni peale. Saksamaa võiturg on võrdlemisi vaikne, kuid peetakse võimalikuks, et hinnad seal võimalikust kaubapuudusest paari nädala pärast tõusu näitavad. Eesti või jõudis Londoni käesoleval nädalal ainult mõni sada tünni.

Võihinnad Londonis 11. novembril 1927 a.

Taani	190 kuni	200 sh.	per.	cwt.
Uus Merimaa	172	„	176	„ „ „
Eesti	puudub turul			
Siberi	152	„	154	„ „ „

Taani võihind tõusis käesoleval nädalal 8 — 10 sh. võrra; ka teised võisorid avanseerisid hinnaliselt ehk küll mitte samal määral. Terve käesoleva nädala jooksul on nõudmine väga elav olnud. Eriti elav on nõudmine Põhja-Inglismaal. Peale noteerimise avaldamise räägiti, et taanlased veel 5 — 6 sh. oma praeguse hinnale juure pannud olid. Seega peetakse võimalikuks, kui nõudmine püsima jääb tuleva nädala algul, et hinnad veelgi avanseerivad. Oktoobri kuul veeti Inglismaale võid sisse 383.640 tsentneri, võrreldes 412.499 tsentneriga 1926. a. ja 322.086 tsentneriga 1925. a. sama kuu jooksul. Üldse peetakse võituru seisukorda väga soodsaks, kuid avaldatakse kartust, et juhtumisel, kui hinnad liigi kõrgele tõstetakse—reaktsioon tulla võib.

Võihinnad Londonis 19 novembril 1927 a.

Taani	208 kuni 210 sh. per. cwt.
Uus Merimaa	172 " 179 " " "
Eesti	puuduvad noteeringud
Siberi	156 " 191 " " "

Kõikide võisortide hinnad on käesoleval nädala jooksul tõusnud. Eriti tuntav on Taani ja Hollandi või hindade paranemine. Kopenhaageni ametlik noteerimine käesoleval nädalal oli 353 krooni 338 krooni vastu eelmisel nädalal. Asumade või peale on nõudmine hea, eriti Põhja Inglise ja Shoti maal. Eeldatakse, et Uue Merimaa võihinnad kuni käesoleva aasta lõpuni praegusele tasapinnale püsima jäävad. Vaatamata hindade tõstmise peale on nõudmine Taani või järele hea. Eesti või peale puuduvad noteeringud, kuid nädala jooksul, mis 15 skp. lõppes, oli Eesti võid 314 pütti Londoni tulnud.

Võihinnad Londonis 26 novembril 1927 a.

Taani	204 kuni 296 sh. per. cwt.
Uus Merimaa	172 " 176 " " "
Eesti	puuduvad noteeringud
Siberi	158 " 160 " " "

Võihindades ei ole käesoleva nädala jooksul tuntavaid muudatusi olnud, väljaarvatud Taani oma, mis umbes 4 sh. võrra per. tsentner tagasi on läinud. Turu toon oli üldiselt vaiksem, kui eelmisel nädalal, mis hiljutist elavust arvesse võttes üllatusena ei tohiks paista. Kuna Taani võihind võrreldes asumaade võihindadega siiski veel liig kallina osutub, on nõudmine asumaade või peale Inglismaal ja kondinendil suurenenemas. Eeldatakse, et praegused võihinnad kuni jõulu pühadeni püsima jäävad, mille järele langemist ette nähtakse. Kopenhaageni ametlik noteerimine käesoleval nädalal oli 345 krooni 353 krooni vastu eelmisel nädalal. Eesti või noteeringud puudusid, kuid nädala jooksul, mis 22. skp. lõppes, oli Eesti võid 187 pütti Londoni jõudnud.

„Eta'lt“ ja eksportöridelt saadud teadete järele olid vöi hinnad:

Turgude nimetus		3. nov.	10. nov.	17. nov.	25. nov.
Londonis :					
Taani vöi	sh. per. cwt.	190	194—196	206—208	208—209
„ „	Emk. klg. .	340	348—351	369—373	373—374
Eesti vöi	sh. per. cwt.	170—174	174—176	—	—
„ „	Emk. klg. .	304—311	312—315	—	—
U. Merimaa vöi	sh. per. cwt.	168—172	172—174	176—178	174—176
„ „	Emk. klg. .	301—308	308—312	315—319	312—315
Vene vöi	sh. per. cwt.	146—152	150—154	154—158	—
„ „	Emk. klg. .	261—272	269—276	276—283	—
Berliinis :					
Import vöi I s.	Smk. per. cnt.	210—214	214—218	227—231	227—231
„ „	Emk. klg. .	376—384	384—391	407—414	406—414
Sisemaa I s.	Smk. per. cnt.	183	187	—	—
„ „	Emk. klg. .	328	335	—	—
Vene vöi	Smk. per. cnt.	178—180	—	181—183	183—185
„ „	Emk. klg. .	319—323	—	324—328	328—331
Eesti vöi	Smk. per. cnt.	—	—	209—212	212—213
„ „	Emk. klg. .	—	—	374—380	380—381
Läti vöi	Smk. per. cnt.	—	—	207—215	210—213
„ „	Emk. klg. .	—	—	371—385	376—381
U. Merimaa vöi	Smk. per. cnt.	—	—	215,5	—
„ „	Emk. klg. .	—	—	386	—
Kopenhaagenis :					
Taani vöi	Tkr. klg. .	3,20	3,38	3,53	3,45
„ „	Emk. klg. .	321	339	355	346
Talfinnas :					
Eksportvöi I sort		275	289	306	301

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	kuupäev	Piimatalituse			Märkus			
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Kesk. pall	Vee %	Reg. Nr.		Nimetus	Arv	Kesk. pall
nov.	P. K. Estonia					nov.	„Eptü“					
23	255	Kadila	5	12	13,0	23	43	Rutikvere	8	12	13,0	
„	395	Toila	8	12	14,6	„	196	Pajusi	9	12 ¹ / ₆	14,0	
„	381	Kiiu	10	12 ¹ / ₃	13,3	„	196	„	8	12 ¹ / ₂	14,3	
„	95	Nadalama	7	12	11,8	„	292	Rõuge	4	10 ² / ₃	12,8	
„	25	Aravete	6	12	14,6	„	295	Krabi	3	11 ¹ / ₃	11,0	
„	25	„	7	12 ¹ / ₆	12,5	„	302	Sänna	1	10 ² / ₃	15,3	
„	86	Keskmeierei	8	11	12,0	ebp. hapu	„	122	Rutikvere	6	12	13,9
„	103	Lustivere	7	12	14,9			E. P. Liit				
„	430	Tammiku	9	12	13,9		20	Rakvere	6	12 ¹ / ₃	15,6	
„	22	Oiu	6	12	13,4		108	Esna	7	12 ¹ / ₃	15,0	
„	22	„	5	12	13,0		108	„	6	12 ¹ / ₆	14,6	
„	336	Järvakandi	7	11 ² / ₃	13,5		48	M. Magdal.	9	12 ¹ / ₃	15,0	
„	419	Tarvastu	10	12	13,1		16	Laiuse	9	12	14,4	
„	468	Võidula	10	12 ¹ / ₃	14,0		436	Kääpa	5	12	15,0	
„	242	Alliku	7	12	13,0		442	VastseKuust.	3	12	13,4	
„	18	Imavere	6	12	14,1		323	I. Alutaguse	8	12 ¹ / ₆	13,0	
„	18	„	5	12	14,1		9	K. Jaani	6	12 ¹ / ₆	13,6	
„	55	Umbusi	8	12	14,0			P. K. Estonia				
„	24	Villivere	6	12	13,0		17	Ambla	7	12 ¹ / ₆	16,0	
„	24	„	5	12 ¹ / ₆	13,3		319	Kadrina	8	12 ¹ / ₃	14,6	
„	413	Olustvere	3	12	13,0		331	Kloostri	7	12 ¹ / ₃	15,5	
„	85	R. Antsla	5	12	14,0		331	„	7	12 ¹ / ₃	15,3	
„	34	Võhma	10	12 ¹ / ₃	14,0		30	Vihula	10	12 ¹ / ₃	15,0	
„	34	„	9	12 ¹ / ₃	13,4		30	„	10	12 ¹ / ₃	15,2	
„	2	Viljandi	6	12	15,0		113	Elva	7	12 ¹ / ₃	14,0	
„	2	„	5	12	14,0		113	„	7	12 ¹ / ₃	14,8	
„	17	Ambla	10	12 ¹ / ₆	15,3		479	Vaivara	9	12 ¹ / ₃	15,3	
„	319	Kadrina	6	12 ¹ / ₆	15,0		55	Umbusi	5	12 ¹ / ₃	14,0	
„	233	Perila	5	12 ¹ / ₆	13,3	t.	55	„	6	12 ¹ / ₆	14,2	
„	261	Kaarli	3	11 ² / ₃	14,0	ebp. m.	354	Tudolinna	8	12	13,0	
„	76	K. Nõmme	2	11 ¹ / ₃	13,0	t.	274	Voldi	6	12	14,0	
„	19	U. Võidu	3	11 ² / ₃	16,3	t.	400	Misso	3	10 ¹ / ₃	12,8	
„	348	Hageri	3	11 ² / ₃	14,2		462	Piirsalu	4	11 ¹ / ₃	14,0	
„	403	Laupa	3	12	13,0		63	Mäksa	2	11 ² / ₃	14,0	
„	306	Türi	3	12	14,0		243	Kunda I	4	11 ² / ₃	14,6	
„	251	Särghaua	2	12	15,0		37	Koiola	3	9	—	
„	435	Kadjaste	5	12	14,1		373	Luutsniku	3	10 ¹ / ₃	13,4	
„	340	Kõhtna	3	12	13,4		59	K. Kioma	5	11 ² / ₃	17,7	
		„Eptü“					391	Vitina	2	11	11,7	
„	236	Lihula	6	12 ¹ / ₆	13,6		266	Tüütsmanni	2	11 ¹ / ₃	13,4	
„	236	„	6	12 ¹ / ₂	14,0		139	Nursi	1	11	12,6	
„	374	Palmse	7	11 ² / ₃	12,0	t.	112	Mooste	1	11	11,0	
„	305	Laeva	8	12 ¹ / ₃	14,9		103	Lustivere	7	12 ¹ / ₆	15,0	
„	456	Vägeva	5	12 ¹ / ₆	13,3		103	„	8	12	15,2	
„	289	Valgjärve	4	11 ² / ₃	14,7	t.	8	Põltsamaa	5	12	15,3	
„	73	S. Tammiku	6	12	16,0		8	„	6	12 ¹ / ₆	15,7	
„	41	Elistvere	4	12	14,0		279	Väimela	9	11	13,4	
„	177	Vara	3	11 ² / ₃	13,0		199	Padu	10	12	13,0	
„	99	Lahavere	6	12	13,9		202	Märjamaa	5	12	14,0	
„	99	„	6	12	14,0		352	Ulvi	5	12	15,9	
„	324	Puurmanni	8	12 ¹ / ₆	13,7		116	Koeru	7	11 ¹ / ₂	14,6	
„	324	„	7	12 ¹ / ₆	13,8		353	Varangu	6	12	14,6	
„	367	A. Sikeldi	7	12 ¹ / ₆	14,8		207	Kuigatsi	5	12	15,0	
„	123	Tammiku	4	12	14,3							

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus				
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Kesk. m. pall	Vee %	Reg. Nr.		Nimetus	Arv	Kesk. m. pall	Vee %
nov.	P. K. Estonia					nov.	A/S Einpaul						
23	207	Kuigatsi	6	12	14,2	24	238	K. Arusaare	2	11 $\frac{1}{2}$	13,4	ebp. m.	
"	47	L. Tähkvere	5	12	15,0	"	422	Saare	6	12	16,0		
"	332	Rapla	9	12	13,0	"	335	Kaarepere	9	12	15,0		
"	270	Kose	6	12	14,1	"	335	"	9	11 $\frac{1}{2}$	14,0	ebp. m.	
"	446	Vaida	7	12	15,6	"	469	Vissi	1	11 $\frac{1}{2}$	12,7	" "	
24	156	Loodi	3	12	12,4	"	117	Tr. Avispea	5	12 $\frac{1}{2}$	15,9		
"	257	Kamali	4	12	12,4	"	62	Leedimäe	6	12 $\frac{1}{2}$	15,7		
"	121	Penuja	4	12	13,0	"	62	"	5	12 $\frac{1}{3}$	15,3		
"	35	Sinealliku	7	12 $\frac{1}{6}$	12,8	"	85	R. Antsla	4	12 $\frac{1}{6}$	15,0		
"	317	P. Peraküla	3	11 $\frac{2}{3}$	12,8	ebp.seisn'.m.lv.	100	J. Jaani	8	12 $\frac{1}{2}$	15,0		
"	32	Paide	4	11 $\frac{1}{6}$	12,0	lv.	100	"	8	12 $\frac{1}{3}$	15,3		
"	341	L. Vissuvere	4	12	13,0		132	Einpaul	9	11 $\frac{1}{2}$	15,3	t.	
"	188	Viiso	2	12	13,8		132	"	10	12	15,4		
"	231	U.Kariste	2	11 $\frac{1}{3}$	13,0	rabe, t.	148	Kärmu	6	12 $\frac{1}{6}$	15,6		
"	437	Oonurme	2	12	14,4		29	Karula	9	12 $\frac{1}{6}$	13,6		
"	438	Krüdneri	4	12	11,0		290	Sooru	6	12	15,9		
"	164	Antsla	2	12	12,5		164	Antsla	1	10	14,5	ebp. m. r.	
"	152	Kärkna	2	12	15,5			"Eptü"					
"	69	Kursi	5	11 $\frac{1}{2}$	11,4		244	Kärstna	7	11 $\frac{1}{3}$	14,0	koll.rasvater.s.	
"	410	Kädva	5	12	12,5	rabe	57	Porkuni	7	12 $\frac{1}{2}$	15,4		
"	143	Lepasaare	1	12	14,7		79	Simuna	7	12 $\frac{1}{2}$	13,4		
"	147	Koigi	9	12	13,6		33	Rõngu	7	12 $\frac{1}{2}$	14,8		
"	147	"	9	12	14,5		153	Vidriku	6	11	15,0	ebp. seisn. m.	
"	135	Õisu	10	12 $\frac{1}{6}$	15,0		36	Kihme	10	12	13,9		
"	395	Toila	9	12 $\frac{1}{3}$	15,5		433	Suislepa	1	12 $\frac{1}{3}$	15,0		
"	136	Vana Kuuste	6	12 $\frac{1}{3}$	14,4		200	Alavere	5	12 $\frac{1}{6}$	15,4		
"	11	Helme	9	12	14,0		210	Kokora	7	12	15,0		
"	11	"	10	12 $\frac{1}{6}$	13,9		433	Suislepa	6	12	15,3		
"	4	Vasteliina	5	12 $\frac{1}{6}$	13,9		97	Urvaste	4	12	15,5		
"	94	Kanepi	9	12 $\frac{1}{6}$	14,2		370	Antsla II	4	12	13,4		
"	356	Kahkva	6	12 $\frac{1}{6}$	14,8		65	Tammistu	6	12 $\frac{1}{6}$	13,0		
"	13	Leeb ku	8	12 $\frac{1}{6}$	13,3		159	Suurejõe	6	11 $\frac{2}{3}$	15,5	t.	
"	13	"	8	12 $\frac{1}{6}$	15,6		426	V. Massu	5	12	14,7		
"	31	Vaimastvere	10	12 $\frac{1}{3}$	14,7			"E. P. Liit					
"	355	Einmanni	6	12 $\frac{1}{3}$	16,0		25	473	Anna	4	11 $\frac{1}{2}$	13,0	2 jagu, t.
"	169	V. Väandra	10	12 $\frac{1}{2}$	14,4	suland rasva terad sees, ebp. kibe m.	"	327	M. Mäeküla	4	11 $\frac{2}{3}$	12,4	jooneline, lv.
"	159	Suurejõe	7	12 $\frac{1}{2}$	14,3		"	439	Puhja	7	12	13,4	
"	235	L. Lokuta	8	10	13,5		"	439	"	6	12 $\frac{1}{6}$	14,0	
"	282	Pöide	9	12 $\frac{1}{6}$	14,0		"	108	Esna	6	12 $\frac{1}{2}$	15,1	
"	385	Massu	7	12 $\frac{1}{3}$	13,3		"	108	"	5	12 $\frac{1}{3}$	16,0	
"	385	"	7	12 $\frac{1}{3}$	14,0			Gahlnbäck					
"	282	Pöide	6	12 $\frac{1}{3}$	13,7		"	79	Simuna	6	12 $\frac{1}{2}$	13,4	
"	319	Kadrina	7	12 $\frac{1}{3}$	14,5		"	298	Surju	5	12 $\frac{1}{6}$	15,0	
"	17	Ambla	6	12 $\frac{1}{3}$	14,8		"	152	Kärkna	3	12	13,6	
"	5	A. Paluoja	10	12 $\frac{1}{3}$	14,6		"	359	Vasta	2	11 $\frac{1}{6}$	13,4	lv. küps
"	291	Anija	10	12 $\frac{1}{6}$	15,4		"	56	L. Martna	3	12 $\frac{1}{6}$	15,2	
"	A/S Einpaul					"	337	Vaim. Koit	5	12	13,0		
"	42	H. Kõnnu	10	12 $\frac{1}{2}$	14,7		"	18	Imavere	6	12	15,3	
"	432	K. Vigala	7	12 $\frac{1}{2}$	13,8		"	18	"	5	12	14,6	
"	42	H. Kõnnu	9	12 $\frac{1}{2}$	13,6		"	40	Kõo	6	12	14,0	
"	7	Pilistvere	9	12 $\frac{1}{3}$	15,0		"	44	H. Kulli	3	12	13,0	
"	7	"	9	12 $\frac{1}{3}$	14,5		"	158	U. Tänasilma	6	12	14,8	
"	443	Pahkla	10	12 $\frac{1}{3}$	15,0								
"	306	Türi	4	12	15,1								

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv Kesk- pall Vee %			Reg. Nr.	Nimetus	Arv Kesk- pall Vee %	
nov. 25	272	Gahlnbäck	8 12 12,0		nov. 25	329	P.K Estonia	10 12 ¹ / ₆ 13,5	
" 15	15	Heimtali	6 11 ² / ₃ 13,2	seisn. m.	" 85	85	R. Antsla	4 12 ¹ / ₆ 14,0	
" 15	15	Kaiu	5 11 ¹ / ₆ 13,8	" "	" 241	241	Kärevere	6 12 ¹ / ₆ 13,0	
" 2	2	Viljandi	10 12 ¹ / ₃ 15,0		" 245	245	Are	9 12 ¹ / ₆ 13,0	
" 284	284	Sürgavere	7 12 ¹ / ₃ 16,0		" 319	319	Kadrina	7 12 ¹ / ₆ 15,0	
" 27	27	K. Kurla	7 12 ¹ / ₃ 15,4		" 105	105	Kullamaa	8 12 ¹ / ₆ 13,5	
" 27	27	"	6 12 ¹ / ₃ 15,9		" 105	105	"	8 12 ¹ / ₆ 14,0	
" 203	203	V. Vanamõisa	5 12 15,6		" 105	105	"	6 12 ¹ / ₆ 13,0	
" 85	85	R. Antsla	4 12 ¹ / ₆ 15,0		" 34	34	Võhma	10 12 ¹ / ₆ 15,0	
" 49	49	Nurmekunda	7 12 ¹ / ₆ 14,3		" 34	34	"	10 12 ¹ / ₆ 15,2	
" 49	49	"	6 12 ¹ / ₂ 14,5		" 2	2	Viljandi	7 12 ¹ / ₆ 15,3	
" 84	84	Jõgeva	6 12 ¹ / ₂ 15,0		" 2	2	"	7 12 15,7	
" 84	84	"	5 12 ¹ / ₂ 15,3		" 362	362	Vastemõisa	8 12 13,2	
" 66	66	Härjanurme	9 12 ¹ / ₂ 13,9		" 362	362	"	8 12 13,7	
" 150	150	Kiltsi	6 12 ¹ / ₂ 13,0		" 255	255	Kadila	8 12 13,4	
" 457	457	Räägo	6 12 ¹ / ₆ 15,9		" 417	417	Aruküla	5 12 13,0	
" 1	1	Palamuse	8 12 ¹ / ₆ 14,4		" 252	252	Tartu	7 12 14,0	
" 1	1	"	7 12 ¹ / ₆ 14,3		" 252	252	"	8 12 14,3	
" 1	1	"	7 12 ¹ / ₆ 13,8		" 389	389	P. Jakobi	4 12 13,4	
" 47	47	L. Tähkvere	4 12 ¹ / ₆ 14,0		" 351	351	Varbla	8 12 13,0	
" 8	8	Põltsama	10 12 ¹ / ₃ 14,0		" 10	10	T. Jõesuu	8 12 14,0	
" 208	208	Kungla	3 12 13,5		" 154	154	Pärnu	6 12 13,3	
" 152	152	Kärkna	7 12 ¹ / ₆ 14,0		" 154	154	"	7 12 12,8	
" 211	211	Vaabina	5 12 14,4		" 28	28	T. Selja	5 12 13,0	
" 71	71	E. Peetri	4 11 ⁵ / ₆ 15,0	kibe järelm.	" 192	192	Koonga	7 12 13,6	
" 364	364	Rannu	7 12 ¹ / ₃ 13,5		" 192	192	"	6 12 12,9	
" 364	364	"	6 12 13,4		" 39	39	T. Öre	6 12 15,1	
" 350	350	Nõo	7 12 ¹ / ₂ 14,4	sool.kibe,ebp.m	" 101	101	Tõhela	6 12 11,7	
" 350	350	"	6 12 14,8		" 101	101	"	5 12 11,3	
" 304	304	Laatre	2 12 15,7		" 145	145	S. Kõpu	8 12 13,0	
" 228	228	Riidaja	8 12 14,6		" 146	146	Puiatu	4 12 12,9	
" 72	72	Kuremaa	7 12 ¹ / ₂ 13,9		" 22	22	Oiu	6 12 14,0	
"		"Eptü"			" 308	308	Kolu	8 12 14,4	
" 283	283	Varbola	6 12 ¹ / ₃ 14,7		" 242	242	Alliku	7 12 13,8	
" 283	283	"	6 12 ¹ / ₃ 15,0		" 249	249	V. Võidu	4 12 15,0	
" 461	461	Kavastu	5 12 14,0		" 360	360	T. Mõnnaste	7 12 ¹ / ₃ 15,0	
" 110	110	Pala	4 12 ¹ / ₆ 15,9		" 419	419	Tarvastu	5 11 ¹ / ₂ 13,9	t.
" 216	216	H. Kabala	7 12 ¹ / ₂ 14,0		" 306	306	Türi	2 11 ⁵ / ₆ 14,3	t.
" 431	431	Mõisamaa	3 11 12,4	ebp. r.	" 12	12	S. Jaani	10 12 ¹ / ₃ 15,0	
" 386	386	Paadremaa	7 12 ¹ / ₆ 13,0		" 12	12	"	10 12 ¹ / ₆ 15,0	
" 390	390	K. Lõpe	4 11 13,1	ebp. kibe m.	" 413	413	Olustvere	4 12 ¹ / ₃ 13,3	
" 325	325	Uulu	6 12 ¹ / ₆ 14,0		" 259	259	Holstre	5 11 ¹ / ₃ 14,0	ebp. hapu
" 325	325	"	5 12 14,2		" 363	363	Tahkuranna	3 12 11,3	
" 18	18	Imavere	8 12 ¹ / ₃ 15,0		" 348	348	Hageri	4 11 ¹ / ₃ 13,9	t. r.
" 254	254	Kalmetu	5 12 15,2		" 476	476	Käru	3 11 ² / ₃ 13,9	t.
" 418	418	Kildu	4 12 15,3		" 19	19	U. Võidu	4 10 ² / ₃ 16,5	ebp. hapu
" 263	263	Ol. Tääksi	8 12 ¹ / ₆ 14,8		" 361	361	Nissi	2 11 13,2	t.
" 389	389	P. Jakobi	6 12 ¹ / ₆ 15,0		" 399	399	Vaimõisa	2 11 15,4	ebp. m.
"		"			" 445	445	Nuti	2 11 11,1	" "
"		"			" 326	326	Taali II	2 12 14,2	" "
"		P. K. Estonia			" 114	114	Vahenurme	3 12 13,1	
" 26	26	Kasari	9 12 ¹ / ₆ 15,3		" 125	125	S. Tammiste	4 11 ² / ₃ 12,6	lv. ebp. m.
" 26	26	"	9 12 ¹ / ₆ 15,7		" 407	407	Ellamaa	3 12 11,8	
" 26	26	"	8 12 ¹ / ₆ 14,8		" 444	444	V. Kihlepa	4 11 ² / ₃ 11,0	t.
" 467	467	Keila	10 12 ¹ / ₆ 15,6						

Ampäev	Piimatalituse			Märkus	Ampäev	Piimatalituse			Märkus
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv Kesk- pall			Arv Kesk- pall	Vee %	Reg. Nr.	
nov.	P.K. Estonia				nov.	P.K. Estonia			
25	343	Tõlluste	2 11	15,0	26	451	Kaevusaare	2 11 ¹ / ₃	13,0
"	124	Riisa	3 12	12,0	"	412	Velise	2 11 ¹ / ₃	13,0
"		Gahlnbäck			"	280	Raiküla	2 12	14,2
"	284	Sürgavere	6 12 ¹ / ₂	14,3	"	322	Sõmeru	1 12	12,0
"	267	Ollepa	7 12 ¹ / ₂	15,3	"	164	Antsla	1 11	13,7
"	267	"	6 12 ¹ / ₆	15,2	"		„Eptü“		
"	309	Seli I	6 12	15,5	"	225	Sikana	5 12	16,0
"	309	"	6 12	16,0	"	440	K. Alatskivi	7 12	15,7
"	407	Ellamaa	2 12	15,0	"	234	Kamari	5 11 ¹ / ₆	15,0
"	28	T. Selja	5 12 ¹ / ₆	15,6	"	217	Tamme	5 12	13,6
"	71	E. Peetri	5 11 ² / ₃	13,4	"	179	Piknurme	7 12	15,0
"	260	Kaelase	5 12	15,3	"	57	Porkuni	8 12 ² / ₃	14,4
"	273	Tõstamaa	5 12 ¹ / ₆	14,0	"	68	Roela	5 12	17,0
"	15	Kaiu	10 12	12,5	"	420	Leevaku	3 11	14,0
"	268	Jändja	3 11	11,6	"	456	Vägeva	6 12	15,1
"	84	Jõgeva	6 12 ¹ / ₆	15,4	"	33	Rõngu	9 12 ¹ / ₆	15,4
"	84	"	5 12	15,8	"	79	Simuna	5 12 ¹ / ₆	14,4
"	217	Tamme	5 12 ¹ / ₆	14,0	"	253	Saadjärve	4 12	14,8
"	89	Ahja	4 12	15,0	"	294	Alke	2 11 ² / ₃	15,7
"	8	Põltsamaa	7 12 ¹ / ₆	16,0	"	52	Väägvere	1 12 ¹ / ₆	12,3
"		A/S Einpaul			"	466	Talli	3 11 ² / ₃	14,0
26	415	Kernu	2 12	15,1	"		P.K. Estonia		
"	238	K. Arusaare	2 12	13,0	28	30	Vihula	8 12 ¹ / ₂	15,4
"	306	Türi	2 11 ¹ / ₃	15,5	"	30	"	7 12 ¹ / ₂	14,8
"	379	T. Pustuski	3 11 ¹ / ₃	15,8	"	319	Kadrina	8 12	14,6
"	91	Kastna	4 12	15,6	"	427	Mäetaguse	7 12	15,4
"	7	Pilistvere	8 12	15,0	"	17	Ambla	10 12 ¹ / ₄	14,4
"	18	Imavere	8 12	14,5	"	201	Ardu	10 12 ¹ / ₄	16,4
"	117	Tr. Avispea	4 12 ¹ / ₃	15,0	"	201	"	9 12 ¹ / ₄	14,8
"	132	Einpaul	9 12 ¹ / ₆	15,4	"	50	T. Visusi	5 12 ¹ / ₄	15,0
"		P. K. Estonia			"	470	Kohala	6 12 ¹ / ₂	15,0
"	395	Toila	9 12 ¹ / ₂	14,8	"	470	"	5 12 ¹ / ₂	14,2
"	103	Lustivere	7 12 ¹ / ₆	15,4	"	20	Rakvere	10 12 ¹ / ₂	14,3
"	8	Põltsamaa	8 12	15,0	"	113	Elva	8 12	14,0
"	81	Pajusi	9 12	15,3	"	113	"	7 12 ¹ / ₄	13,8
"	136	Vana Kuuste	6 12 ¹ / ₂	12,2	"	85	R. Antsla	8 12 ¹ / ₄	13,2
"	270	Kose	10 12 ¹ / ₂	12,7	"	85	"	8 12	15,2
"	332	Rapla	7 12 ¹ / ₃	13,0	"	85	"	9 12 ¹ / ₂	14,0
"	262	Väätsa	4 12	15,1	"	161	Otepää	10 12 ¹ / ₂	14,4
"	25	Aravete	6 12	14,9	"	161	"	9 12 ¹ / ₂	14,0
"	25	"	5 12	14,0	"	5	A. Päluoja	7 12 ¹ / ₂	14,0
"	450	Avinurme	4 12	14,0	"	3	Pöögli	8 12	13,6
"	460	Tapu	10 11 ² / ₃	14,2	"	434	Voltveti	6 12	14,6
"	116	Koeru	3 12	13,0	"	255	Kadila	9 12	13,8
"	130	Laatre	9 12 ¹ / ₆	14,5	"	270	Kose	5 12	12,4
"	175	Udeva	6 12 ¹ / ₆	13,3	"	235	L. Lokuta	4 11	14,8
"	162	Sõmerpalu	6 12 ¹ / ₆	13,4	"	147	Koigi	6 11	13,6
"	77	Mõniste	5 12	14,6	"	95	Nadalama	6 12	14,0
"	371	Loosi	3 12	14,9	"	199	Padu	8 12	13,8
"	233	Perila	3 12	13,1	"	199	"	8 12	14,0
"	333	U. Saaluse	2 11 ¹ / ₃	14,0	"	11	Helme	8 12	14,0
"	274	Voldi	2 11 ¹ / ₆	16,4	"	11	"	7 12	14,5
					"	13	Leebiku	8 12	13,9

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv Keskm. pall Vee %			Reg. Nr.	Nimetus	Arv Keskm. pall Vee %	
nov. 28	13	Leebiku	8 12	15,0	nov. 30	18	Imavere	7 12	14,7
"	240	Päinurme	10 12	13,1	"	291	Anija	10 12 ^{1/2}	14,2
"	240	"	9 12	13,4	"	329	Pikevere	8 12 ^{1/2}	13,8
		E. P. Liit			"	201	Ardu	9 12 ^{1/2}	14,0
29	256	Saapaküla	5 12 ^{1/2}	14,0	"	24	Villevere	8 12 ^{1/2}	14,0
"	323	I. Alutaguse	7 12 ^{1/4}	13,8	"	413	Olustvere	6 12 ^{1/3}	14,8
"	471	L. Hüekõnnu	3 12	12,1	"	319	Kadrina	8 12 ^{1/2}	14,4
"	215	V. Maarja	6 12 ^{1/4}	15,5	"	17	Ambla	10 12 ^{1/2}	14,7
"	215	"	6 12 ^{1/2}	15,1	"	23	Albu	7 12 ^{1/2}	14,9
"	439	Puhja	7 12 ^{1/4}	13,8	"	23	"	7 12 ^{1/2}	15,0
		„Eptü“			"	23	"	7 12 ^{1/2}	14,5
"	33	Rõngu	5 12 ^{1/3}	15,3	"	319	Kadrina	6 12 ^{1/2}	15,0
"	433	Suislepa	4 12	13,0	lv.	2	Viljandi	8 12 ^{1/3}	15,4
"	283	Varbola	10 12 ^{1/3}	14,3	"	34	Võhma	10 12 ^{1/2}	15,4
"	79	Simuna	6 12 ^{1/6}	15,4	"	34	"	8 12 ^{1/2}	15,6
"	200	Alavere	6 12	15,0	"	319	Kadrina	6 12 ^{1/3}	15,7
"	420	Leevaku	4 11	10,1	ebp. kirju	233	Perila	2 12	13,4
"	244	Kärstna	6 11 ^{2/3}	12,0	t.	63	Maksa	3 11	16,0
"	9	K. Jaani	9 12 ^{1/6}	14,0	ebp. hapu	152	Kärkna	3 12	15,0
"	45	Hakkaja	4 10 ^{1/3}	15,3	"	170	U. Kariste	4 11 ^{2/3}	14,0
"	367	A. Sikeldi	6 12 ^{1/3}	14,7	"	264	A. Sarja	4 12	14,0
		E. P. Liit			"	464	Meeksi	4 12	15,6
30	297	R. Võhandu	5 11	14,4	rabe, kibe järe'm	316	Vahastu	2 11	13,0
"	9	K. Jaani	7 11 ^{5/6}	16,0	rabe	134	Salla	2 11	14,0
"	323	I. Alutaguse	6 12	13,4	"	261	Kaarli	3 11	15,0
"	100	J. Jaani	8 12 ^{1/3}	15,0	"	403	Laupa	4 12	13,1
"	100	"	7 12 ^{1/6}	15,2	"	348	Hageri	3 11 ^{1/2}	14,0
"	48	M. Magdal.	9 12	14,0	ebp. kibe m.	45	Hakkaja	2 12	15,0
"	48	"	9 10 ^{2/3}	14,0	t. r. hapu		„Eptü“		
"	436	Kääpa	4 11 ^{2/3}	16,7	"	324	Puurmanni	6 12 ^{1/3}	15,0
		P. K. Estonia			"	324	"	6 12 ^{1/3}	15,6
"	178	Kahala	8 12	13,8	"	99	Lahavere	9 12 ^{1/2}	15,2
"	178	"	9 12 ^{1/6}	13,6	"	196	Pajusi	10 12 ^{1/2}	14,7
"	330	V. Vihtra	6 12 ^{1/5}	14,1	"	311	Kablaküla	4 12	12,0
"	353	Varangu	7 12 ^{1/6}	13,9	"	292	Rõuge	4 12	16,0
"	25	Aravete	9 11 ^{2/3}	13,8	"	456	Vägeva	6 12 ^{1/3}	14,9
"	382	Loo	10 12 ^{1/3}	14,9	"	33	Rõngu	6 12 ^{1/2}	14,0
"	382	"	6 12 ^{2/3}	15,3	rabe	305	Laeva	6 12 ^{1/3}	14,0
"	395	Toila	8 12 ^{1/3}	15,6	"	41	Elistvere	6 11	14,0
"	103	Lustivere	7 12 ^{1/6}	14,2	"	177	Vara	4 11 ^{2/3}	13,0
"	6	Äksi	10 12 ^{1/3}	15,6	"	85	R. Antsla	4 12	14,5
"	6	"	10 12 ^{1/6}	15,9	"	169	V. Vandra	6 11 ^{2/3}	14,2
"	22	Oiu	6 12	12,9	lv.	159	Suurejõe	3 12 ^{1/3}	14,0
"	419	Tarvastu	6 12	15,3	"		Gahlnbäck		
"	145	S. Kõpu	5 12	15,0	"	457	Räägo	5 11	16,0
"	306	Türi	3 12	14,0	"	56	L. Martna	3 12	15,0
"	242	Alliku	9 12 ^{1/2}	14,0	"	163	Võime	8 12	13,4
"	251	Särghaua	3 12 ^{1/6}	16,0	"	163	"	7 12 ^{1/2}	13,8
"	19	U. Võidu	3 12 ^{1/6}	16,6	"	298	Surju	7 12	14,0
"	18	Imavere	7 12	15,0	kollas. t.r. sees	14	Räpina	8 12 ^{1/2}	14,0
"	18	"	7 12	14,3	"	14	"	8 12 ^{1/2}	14,2
					"	337	Vaimast.Koit	4 12 ^{1/3}	13,6
					"	152	Kärkna	4 12 ^{1/3}	15,0

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv Kesk- ball			Vee %	Reg. Nr.	Nimetus		Arv Kesk- ball
nov.		Gahlnbäck			nov.		Gahlnbäck			
30	150	Kiltsi	9	12 ¹ / ₂	15,9	30	72	8	12 ¹ / ₃	14,5
"	272	Heimtali	7	11 ¹ / ₃	12,2	"	429	6	12	11,2
"	44	H. Kulli	2	12	11,4	"	66	6	12	14,0
"	425	Võlli	2	11	13,3	"	66	6	12	15,5
"	40	Kõo	9	11 ¹ / ₃	16,5	"	8	9	12 ¹ / ₃	14,0
"	27	K. Kurla	10	12	16,0	"	208	4	12	12,1
"	27	"	9	12	15,0	"	1	7	12 ¹ / ₆	14,1
"	284	Sürgavere	6	12 ¹ / ₂	14,0	"	1	7	10 ¹ / ₃	11,2
"	49	Nurmekunda	10	12 ¹ / ₃	15,0	"	359	2	11	13,0
"	84	Jõgeva	10	12 ¹ / ₂	15,3	"	79	4	12 ¹ / ₆	12,8
"	16	Laiuse	6	12 ¹ / ₂	15,0	"	85	4	12	14,6
"	16	"	5	12 ¹ / ₆	15,1	"				
					mr. jooneline					
					mr. lv.					
					ebp. m.					
					rabe					
										kirju, lv. t. r.
										lv. t. r.

Või kestvushindamise tagajärjed.

Jätkekorras nr.	Piimatilutuse		Saadud keskm. ball		I ja II hindam.		M ä r k u s e d		Laboratooriumi andmed			
	Reg. nr.	Nimetus	I hind.	II hind.	I ja II vahel	I hindamisel	II hindamisel	I hindamisel		II hindamisel		Vähe I ja II hind. napp. arv. kohta
								Vee %	Soola %	Happe arv	Happe arv	
I hindamine 15 oktoobril — II hindamine 29 oktoobril 1927 a.												
354		Salla Käru	12,00	11,00	1,00	tuim	seisn. m.	14,4	0,56	2,03	1,99	-0,04
355		Veriora	11,00	10,16	0,84	t. lv. r.	kirju, lv. seisn. m.	12,6	0,61	1,99	1,92	-0,07
I hindamine 3 novembril — II hindamine 18 novembril 1927 a.												
1	348	Hageri	12,00	11,16	0,84	t.	seisn. m.	15,1	0,83	3,82	3,75	+0,07
2	18	Imavere	12,00	11,33	0,67	koll. rasv. ter. s.	seisn. m.	15,6	0,73	4,02	3,85	-0,17
3	336	Järvakandi	11,16	10,00	1,16	sul. s. kol. r. t. s.	mr. r. ter. s. kala m.	15,7	4,73	3,18	3,21	+0,03
4	242	Alliku	12,50	12,00	0,50		õli m.	14,5	1,13	3,90	3,81	-0,09
5	332	Rapla	12,56	11,26	1,30	mage	mäge	14,9	1,54	2,65	2,81	+0,16
6	12	S. Jaani	12,50	12,00	0,50		seisn. m.	15,3	soolata	3,99	4,07	+0,08
7	330	V. Vihtra	12,33	12,00	0,33	mr.	seisn. m.	15,9	0,68	3,89	3,88	-0,01
8	159	Suurejõe	12,50	11,00	1,50	mr.	mr. vähe kala m.	14,6	1,11	3,25	3,44	+0,19
9	340	Kehtna	12,56	11,50	1,06		õli m.	14,7	1,17	2,91	3,02	+0,11
10	308	Kolu	10,00	8,00	2,00	kala m.	ebp. ar. ja m.	15,2	0,65	3,30	3,50	+0,20
11	235	L. Lokuta	12,16	12,00	0,16		seisn. ar. ja m.	14,4	0,83	3,39	3,23	-0,16
12	410	Kädva	12,16	11,50	0,66	t.	mäge	13,6	0,57	3,10	3,11	+0,01
13	435	Kadjaste	12,16	12,00	0,16			15,2	0,60	4,10	4,39	+0,29
14	24	Villevere	12,33	11,83	0,50	mage		15,1	soolata	3,88	3,91	+0,03
15	331	Kloostri	12,50	12,26	0,14	"		15,4	"	3,18	3,50	+0,32
16	419	Tarvaste	12,00	10,83	1,17	seisn. p. m.	ebp. seisn. m.	14,5	0,62	3,27	3,38	+0,11
17	76	K. Nõmme	12,16	9,00	3,16	tuim	kibe järelim.	12,9	1,47	3,30	3,40	+0,10
18	476	Käru	12,50	11,33	1,17	tuim	pealt hallit. ebp. m.	14,8	0,41	4,01	4,11	+0,10
19	19	U. Voidu	12,33	11,00	1,33	tuim	" edasi hapnenud	12,8	0,34	2,54	4,95	-2,41
20	2	Viljandi	11,86	10,16	1,70	mäge	ebp. m.	15,4	soolata	4,10	4,20	+0,10
21	295	Krabi	11,33	10,00	1,33	seisn. p. m.	ter. hapu	12,3	0,21	3,30	3,51	+0,21
22	254	Kalmetu	12,00	10,16	1,84	mäge	ebp. kaär. m	16,6	soolata	4,12	4,30	+0,18
23	185	Rogosi	12,00	9,00	3,00	mr.		14,2	0,21	3,10	3,27	+0,17
24	16	Lause	12,50	11,33	1,17	mäge	mäge	15,9	soolata	3,82	4,09	+0,27

Järelekorra nr.	Pimatalituse		Saadud keskm. pall		Vahelis II	M ä r k u s e d		Laboratooriumi andmed				
	Reg. nr.	Nimetus	I hind.	II hind.		I hindamisel	II hindamisel	I hindamisel		II hind.	Vähe I ja II hind. hap.arvu kohta	
								Vee %	Soola 0/0			
25	31	Vaimastvere	10,00	8,66	1,34	ebp. savi m.	hallit. m.	14,8	0,64	3,48	3,49	+0,01
26	327	M. Mäeküla	12,00	11,00	1,00	t. puru s. lv.	mr. seisn. m.	13,0	0,57	3,18	3,21	+0,03
27	471	Reigi	12,00	11,16	0,84	ebp. savi m.	lv. mr. rasv.	13,0	0,38	2,61	2,95	+0,34
28	215	V. Maarja	10,33	10,00	0,33	ebp. savi m.	ebp. savi m.	14,8	soolata	3,02	3,38	+0,36
29	20	Rakvere	12,53	11,83	0,70	mage	mage	14,8	"	3,23	3,35	+0,12
30	297	R. Vohandu	12,56	11,50	0,76	seisn. piima m.	kibe järelm.	13,2	1,10	2,00	2,05	+0,05
31	48	M. Magdaleen.	12,00	9,50	2,50	kõrve m.	pealt hallit. ebp. m.	14,3	soolata	3,21	3,09	+0,12
32	100	I. Jaani	12,50	12,00	0,50	mage	mage	15,3	"	3,62	3,69	+0,07
33	108	Esna	12,00	12,00	0,00	t. r.	" pealt hallit.	16,2	"	2,80	3,08	+0,28
34	316	Vahastu	12,33	11,50	0,83	"	küps	12,1	0,56	2,39	2,61	+0,22
35	323	J. Alutaguse	12,16	11,33	0,83	t. r.	mr.	14,4	0,96	3,50	3,58	+0,08
36	473	Anna	11,16	10,50	0,66	t. 2 jagu	mage	11,2	1,15	2,68	2,92	+0,24
37	413	Olustvere	12,50	12,00	0,50	mage, vana tünn	mage	13,5	soolata	3,90	3,92	+0,02
38	191	Kantküla	11,83	10,33	1,50	ebp. t. r.	ebp. seisn. m.	14,0	0,57	3,00	3,27	+0,27
39	34	Võhma	12,50	11,83	0,67	mage	mage [ebp. seisn. m.	14,6	soolata	2,89	4,51	+0,18
40	241	Kärevere	12,33	9,50	2,83	"	mage roh. hallit. lapp peal,	14,1	"	4,25	4,10	+0,15
41	68	Rõela	12,50	11,83	0,67	"	"	14,8	"	"	3,59	+0,09
42	169	V. Väandra	12,50	11,83	0,67	"	"	15,1	"	3,57	3,61	+0,04
43	367	A. Sikeldi	12,50	11,66	0,84	"	"	15,0	"	3,88	3,95	+0,07
44	99	Lahavere	12,50	12,00	0,50	"	"	14,3	"	3,70	3,72	+0,02
45	234	Kamari	12,16	11,00	1,16	"	"	14,7	0,70	4,50	4,57	+0,07
46	302	Säna	12,26	10,16	2,10	"	"	13,4	0,72	2,20	2,30	+0,10
47	281	Aidu	10,83	9,00	1,83	kohu piima t. s. mr.	ebp. kala m.	13,0	0,80	3,02	3,20	+0,18
48	418	Kildu	12,00	11,16	1,34	"	pealt hallit. seisn. m.	15,0	soolata	4,48	4,52	+0,04
49	122	Ruskavere	12,00	9,83	2,17	rabe	kibe järelm.	14,0	0,77	4,78	4,49	+0,29
50	311	Kablaküla	12,00	10,33	1,67	ebp. m.	ebp. m.	13,4	0,45	4,47	4,38	+0,09
51	196	Pausi	11,16	9,00	2,16	"	"	13,6	0,99	3,80	3,92	+0,12
52	400	Misso	10,00	7,66	2,34	mr. ebp. t. r.	kirju, ebp. kibe järelm.	13,4	1,21	3,98	4,01	+0,03
53	65	Tammistu	11,50	7,50	4,00	lv.	lroh. plekk peal, ebp. kala m.	14,8	1,89	3,70	3,72	+0,02
54	292	Rõuge	12,00	9,16	2,84	mage	kirju, lv. ebp. m.	14,1	0,93	3,20	3,20	+0,00
55	426	V. Massu	12,33	12,00	0,33	mage	mage	14,2	soolata	3,66	3,76	+0,10
56	45	Hakaja	12,16	11,33	0,83	kõrve m.	mage, pealt hallit.	15,0	1,92	3,08	3,01	+0,07
57	244	Kärstna	12,00	9,66	2,34	mage	kibe järel. m.	13,0	soolata	3,66	3,85	+0,11
58	123	Tammiku	12,16	11,16	1,00	tuim, rasv.	mage, ebp. käär. h. vähe pealt	11,0	0,63	2,29	2,28	+0,01
59	431	Mõisamaa	11,66	9,66	2,00	mage	2 j. mr. ebp. m.	15,6	soolata	3,50	3,54	+0,04
60	57	Porkuni	12,50	11,50	1,00	mage	mage, pealt hallit.	13,2	0,61	3,73	4,10	+0,37
61	179	Piknurme	12,00	10,83	1,17	t. r.	seisn. m.					

62	263	Ol. Täakski	12,56	12,10	0,46	mage	14,8	soolata	3,70	3,70	+0,00
63	294	Alke	12,50	10,83	1,67	rasv.	13,7	0,99	3,19	3,33	+0,14
64	303	Kolga	11,83	9,00	2,83	t. rasv. seisn. m.	10,7	0,66	3,20	3,42	+0,22
65	9	K. Jaani	12,00	9,83	2,17		13,3	1,41	3,93	4,01	+0,08
66	324	Puurmanni	12,50	11,00	1,50	mage	15,0	soolata	3,92	3,82	-0,10

I hindamine 4 novembril — II hindamine 19 novembril 1927 a.

67	69	Kursi	11,00	9,00	2,00	lv. mr. rasv.	11,7	0,73	2,78	2,90	+0,12
68	307	Kähri	12,00	11,16	0,84	t.	14,8	1,08	3,41	3,42	+0,02
69	81	K. Pajusi	12,16	11,83	0,33		15,0	1,03	3,38	3,33	-0,11
70	291	Anija	12,50	11,33	1,17		15,4	soolata	4,01	3,90	-0,16
71	319	Kadrina	12,50	9,00	3,50	mage	15,0	"	3,92	4,32	+0,40
72	5	A. Paluoja	12,50	10,16	2,34	"	15,3	0,36	2,60	2,72	+0,12
73	391	Vitina	12,50	10,66	1,84		14,5	"	2,60	2,88	+0,30
74	199	Padu	12,50	9,83	2,67	mage	14,3	1,52	2,70	2,66	-0,04
75	353	Varangu	12,50	10,00	2,50		15,1	0,35	3,16	3,28	+0,12
76	450	Avinurme	12,50	11,16	1,34	mage	14,0	0,35	3,50	3,78	+0,28
77	17	Ambla	12,50	12,00	0,50	mage	14,0	0,35	3,50	3,78	+0,28
78	139	Nursi	11,33	9,00	2,33	mage	14,3	soolata	3,39	3,60	+0,21
79	143	Lepasaare	12,50	11,50	1,00	ebp. seisn. m.	13,0	0,55	3,90	3,60	-0,30
80	479	Vaivara	12,50	12,00	0,50		15,0	0,61	3,28	3,44	+0,16
81	295	Krabi	12,00	9,50	2,50	mage	15,7	soolata	4,10	4,42	+0,32
82	243	Kunda I	12,16	7,66	4,50	t. r.	13,0	0,26	3,70	3,79	+0,09
83	37	Koila	12,33	8,66	3,67	rasv.	12,8	1,76	2,72	2,70	-0,02
84	156	Loodi	12,33	8,66	3,67	kala m.	16,4	0,71	3,15	3,30	+0,15
85	25	Aravete	12,00	11,00	1,00	seisn. m.	14,0	0,67	3,88	3,75	-0,13
86	30	Vihula	12,00	11,83	0,67	koll. r. ter. s.	15,5	1,85	3,08	3,01	-0,07
87	274	Voldi	12,50	11,83	0,67		14,6	soolata	3,55	3,72	+0,17
88	451	Kaevusaare	12,50	10,00	2,50	seisn. m.	15,1	1,61	3,00	3,05	+0,05
89	121	Penuja	12,50	10,16	2,34	"	14,4	0,77	3,30	3,30	+0,00
90	403	Laupa	11,66	7,83	3,83	käär. ter. hapu	14,6	0,47	4,30	4,42	+0,12
91	322	Sõmeru	11,50	10,00	1,50	seisn. m.	12,4	0,58	3,60	3,45	-0,15
92	170	U. Kariste	12,00	11,00	1,00	mr.	12,3	1,58	3,30	3,57	+0,27
93	32	Paide	11,83	8,66	3,17	käär. ebp. hapu	14,6	0,35	3,96	3,83	-0,13
94	147	Koigi	12,50	11,16	1,34	tr. hapu	15,1	1,23	4,00	4,12	+0,12
95	317	P. Peraküla	12,00	11,50	0,50	ebp. vana m.	14,8	1,41	3,32	3,41	+0,09
96	333	U. Saaluse	11,66	9,33	2,33		13,6	0,63	3,81	3,84	+0,03
97	59	K. Kioma	12,50	11,16	1,34	ebp. käär. hapu	16,6	0,93	2,97	3,48	+0,51
98	55	Umbusi	12,00	8,00	4,00	mage	14,2	0,25	3,32	3,50	+0,18
99	164	Antsla	12,33	12,00	0,33	mr. käär. hapu	14,1	soolata	3,68	3,90	+0,22
100	427	Mäetaguse	12,00	9,50	2,50	lv. palju	14,7	0,42	3,70	3,67	-0,03
101	373	Luutsimku	12,16	11,60	0,56	t.	15,3	soolata	4,02	4,20	+0,18
102	240	Päinurme	11,50	9,16	2,34	mr. rasv.	12,4	0,97	3,47	3,21	-0,26
103	8	Põltsamaa	12,50	11,33	1,17	ebp. m. mr.	13,0	0,89	3,28	3,41	+0,13
			12,50	11,53	0,97	seisn. m.	13,3	0,84	3,95	3,97	+0,02

141	36	Kihme	12,33	9,66	2,67	rabe, mage	mage, käär. ar.	14,4	soolata	3,39	3,59	+0,20
142	405	Suuremõisa	12,33	10,16	2,17	lv.	kibe järelm.	16,3	0,78	3,80	3,61	+0,19
143	228	Rüdaia	12,16	10,66	1,50		ebp. r.	13,5	0,49	3,82	3,07	+0,75
144	41	Elistvere	12,16	11,66	0,50			12,4	0,46	3,35	3,46	+0,11
145	177	Vara	11,16	9,00	2,16	lv. õli m.	hallit. m.	13,9	0,58	2,91	3,09	+0,18
146	433	Suislepi	12,00	10,50	1,50	mage	mage, seisn. m.	15,0	soolata	4,71	4,70	-0,01
147	79	Simuna	12,33	11,50	0,83	"	"	11,8	"	3,51	3,80	+0,29
148	97	Urvaste	12,33	11,50	0,83	"	seisn. m.	14,4	0,51	3,35	3,47	-0,12
149	33	Rõngu	12,33	11,33	1,00			14,2	soolata	3,40	3,50	-0,10
150	456	Vägeva	12,50	12,00	0,50			12,0	"	3,50	3,33	+0,17
151	289	Valgjärve	10,66	10,66	0,00	kõrve m.		15,0	"	4,30	4,41	+0,11

Eesti väljaveo või analüüside andmed.

Järjekorra nr. nr.	Piimatalituse nimetus	Analüüsi tegemise aeg	A n d m e d		
			Reichert-Meissli arv	Refraktioon 40° C.	
August 1927.					
1	Tarvastu	17. VIII.	25,69	44,73	
2	Väätsa	"	25,63	45,31	
3	Uue-Võidu	"	24,75	45,69	
4	Lõõba-Vissuvere	"	25,41	45,31	
5	Paide	"	25,96	45,15	
6	Lääne-Nigula	"	26,73	45,70	
7	Kädva	"	24,97	45,49	
8	Vasta	"	25,74	45,37	
9	Kablaküla	18. VIII.	24,53	45,50	
10	Kääpa	"	25,27	45,30	
11	Krabi	"	25,52	45,30	
12	Alavere	"	24,73	45,38	
13	Laatre ept.	"	27,20	44,60	
14	Tõreda	"	26,26	45,08	
15	Alke	"	27,03	44,85	
16	Keina	"	23,56	45,60	
17	Peri	"	25,96	44,85	
18	Muhu	"	23,98	45,30	
19	Kloostri	"	27,06	45,71	
20	Lapkovo	"	25,58	45,38	
21	Einmanni	"	26,73	44,80	
22	Kunda I	"	26,46	45,23	
23	Noorits-Metsküla	"	25,47	45,21	
24	Uue-Saaluse	"	26,29	44,64	
25	Sipa	"	25,52	45,12	
26	Lugi	"	25,08	44,96	
27	Surju	20. VIII.	25,38	45,50	
28	Kolu	"	26,40	45,00	
29	Mädara	23. VIII.	27,28	45,12	
30	Emmaste	"	24,31	45,75	
31	Jõeleftme	"	25,41	45,96	
32	Aruküla	"	25,30	45,59	
33	Häädemeeste	"	25,34	45,57	
34	Mõniste	25. VIII.	26,84	44,79	
35	Kähri	"	25,19	44,38	
36	Kõrgesaare	"	26,62	44,89	
37	Salla	"	24,53	45,88	
38	Mäe	"	27,28	45,13	
39	Mooste	"	25,08	44,97	
40	Sõmerpalu	"	25,36	45,24	
			Minimum	23,56	44,38
			Keskmine	25,69	45,23
			Maximum	27,28	45,96

Eesti väljaveo või analüüsi andmed andmed

Järjekorra Nr. <i>Current</i> Number	Nr. <i>Laufende</i> N.	Piimatalituse nimi <i>Name of the Dairy</i> Bezeichnung der Molkerei	Analüüsi tegemise aeg <i>Date of investigation</i> Datum der Untersuchung	Andmed — <i>Results of the analysis</i> — Resultate der Analysen				Pastöriseerimise kontroll <i>Control of the pasteurization</i> <i>(The butter was analysed by the Rothenfusser and Storch method)</i> Kontrolle der Pasteurisierung (Die Butter wurde nach Rothenfusser u. Storch untersucht)	Rothenfusseri arv <i>Reich's Meissl. Number</i> Reichert-Meissl Zahl	Refraktsioon 40° C <i>Refraction 40° C</i> Refraction 40° C
				Vee % <i>% of water</i> Wassergehalt in %	Soola % <i>% of salt</i> Salzgehalt in %	Rasva % <i>% of fats</i> Fettgehalt in %	Roth St.			
November 1927 a.										
1		Ambla	4. XI	15,5	soolata	83,0	Roth St. } värvita	26,73	42,51	
2		Rakvere	"	14,9	soolata	83,5	Roth St. } värvita	25,85	43,22	
3		Sinealliku	"	15,5	1,08	81,5	Roth St. } värvita	23,87	42,85	
4		Laatre	"	14,1	0,47	85,0	Roth St. } värvita	25,85	43,50	
5		Vihula	"	15,0	soolata	84,0	Roth St. } värvita	25,41	43,44	
6		Kullamaa	"	14,4	soolata	85,0	Roth St. } värvita	24,86	42,82	
7		Elva	"	13,7	soolata	85,0	Roth St. } värvita	25,19	43,54	
8		Helme	"	13,1	0,61	85,0	Roth St. } värvita	27,61	43,87	
9		Vastseliina	"	14,1	0,76	84,0	Roth St. } värvita	26,78	44,17	
10		Põltsamaa	8. XI	14,0	0,76	84,0	Roth St. } värvita	25,74	42,82	
11		Leebiku	"	15,3	1,11	82,0	Roth St. } värvita	25,94	43,03	
12		Äksi	"	14,6	1,22	83,0	Roth St. } värvita	24,86	43,43	
13		Räpina	"	15,5	soolata	83,5	Roth St. } värvita	25,30	44,19	
14		Kärstna	"	14,3	2,25	83,0	Roth St. } õige vähe sinakas õige vähe hall sinakas	23,76	44,15	
15		Võhma	10. XI	14,0	soolata	85,0	Roth St. } värvita õige vähe hall sinakas	25,47	42,71	
16		Viljandi	"	15,9	soolata	83,5	Roth St. } värvita	26,29	42,50	
17		Õiu	"	14,7	0,58	84,0	Roth St. } värvita	25,52	43,00	
18		Nurmekunda	"	15,6	soolata	83,0	Roth St. } värvita	25,74	42,60	
19		Palamuse	"	13,8	1,63	84,0	Roth St. } värvita	26,03	43,04	
20		Linnamäe	11. XI	14,2	1,28	83,0	Roth St. } värvita	23,98	43,44	
21		Järva-Jaani	"	15,4	soolata	83,5	Roth St. } värvita	26,62	42,18	
22		Tõhela	14. XI	13,4	1,38	83,5	Roth St. } värvita	25,41	42,73	
23		Tori-Jõesuu	"	13,0	2,34	84,0	Roth St. } õige vähe sinakas värvita	25,63	43,00	
24		Laius-Tähkvere	16. XI	15,4	0,53	83,5	Roth St. } värvita	23,10	43,24	
		Minim.		13,0	0,47	81,5		23,10	42,18	
		Kesk.		14,55	1,14	83,6		25,48	43,17	
		Max.		15,9	2,34	85,0		27,61	44,19	

A R U A N N E

Piimasaaduste väljaveo kontrollijaama poolt läbivaadatud ja novembri kuul 1927 a. väljaveetud
või kohta (netto kaal).

Eksportöör	Saksamaale	Inglismaale	K o k k u
P. K. Estonia.	7.000 tn. 357.183,7 kg	221 tn. 11.255,8 kg	7.221tn. 368.439,5 kg
„Eptü“	1.604 „ 82.425,8 „	186 „ 9.562,7 „	1.790 „ 91.988,5 „
C. F. Gahnbäck.	1.727 „ 88.431,4 „	—	1.727 „ 88.431,4 „
A/S. Einpaul.	1.360 „ 69.378,8 „	—	1.360 „ 69.378,8 „
E. P. Liit	662 „ 33.285,3 „	—	662 „ 33.285,3 „
K o k k u	12.353 tn. 630.705,0 kg.	407 tn. 20.818,5 kg.	12.760 tn. 651.523,5 kg.
November 1926 a.	—	50 „ Soome 25 „ Taani	9.802 „ —

Teated või hindamise üle

1. novembrist — 1. detsembrini 1927 a.

Kuupäev	Piimatalituse		Arv	Kesk- m. pall	Vee %	M ä r k u s	Kuupäev	Piimatalituse		Arv	Kesk- m. pall	Vee %	M ä r k u s
	Reg. Nr.	Nimetus						Reg. Nr.	Nimetus				
nov.	P. K. Estonia						nov.	P. K. Estonia					
1	17	Ambla	6	12	15,0		1	345	Lapkovo	1	11	13,2	t. r.
"	17	"	6	12	15,2		"	233	Perila	5	12	13,1	
"	319	Kadrina	10	12 ¹ / ₄	15,6		"	102	Vanamõisa	2	11	11,7	2 jagu
"	319	"	10	12 ¹ / ₄	15,0		"	464	Meeksi	3	11	14,4	ebp. m.
"	467	Keila	10	12 ¹ / ₄	15,1		"	438	Krüdneri	6	11	10,4	t. r. ebp. m.
"	14	Räpina	7	12 ¹ / ₄	15,0		"	116	Koeru	7	11 ¹ / ₂	14,8	" " " "
"	14	"	7	12 ¹ / ₄	14,6		"	134	Salla	2	11	12,9	t. r. " [rasv.
"	14	"	7	12 ¹ / ₄	14,7		"	95	Nadalama	5	11 ¹ / ₄	14,2	rabe, ebp. m.
"	113	Elva	7	12 ¹ / ₄	13,4		"	428	Iisaku	4	11	14,5	valge, r.
"	113	"	8	12 ¹ / ₄	14,0		"	417	Aruküla	6	11	12,8	ebp. m. r.
"	85	R. Antsla	6	12 ¹ / ₄	13,8		"	152	Kärkna	2	11	14,1	t. r.
"	85	"	8	12 ¹ / ₄	14,2		"	319	Kadrina	10	12	15,0	
"	5	A. Paluoja	10	12 ¹ / ₄	14,3		"	105	Kullamaa	8	12	14,5	
"	385	Massu	9	12	14,6	lv.	"	105	"	8	12 ¹ / ₄	13,8	
"	161	Otepää	5	12	14,4		"	105	"	8	12 ¹ / ₄	14,7	
"	77	Mõniste	4	12	15,5		"	17	Ambla	6	12	15,3	
"	270	Kose	9	12 ¹ / ₄	14,5		"	17	"	6	12	14,8	
"	270	"	8	12 ¹ / ₄	13,6		"	23	Albu	8	12 ¹ / ₄	14,5	
"	6	Äksi	10	12 ¹ / ₄	15,0		"	23	"	8	12 ¹ / ₄	15,3	
"	147	Koigi	10	11 ¹ / ₂	13,2	seisn. m.	"	108	Esna	5	12 ¹ / ₄	16,5	
"	147	"	6	11 ¹ / ₂	13,0	seisn. piima m.	"		Gahlnbäck				
"	147	"	6	12	14,4		"	457	Räägo	6	12	15,5	
"	282	Pöide	6	12	14,4		"	211	Vaabina	6	12 ¹ / ₂	15,7	
"	282	"	6	11 ¹ / ₂	15,2	seisn. m.	"	199	Padu	7	12 ¹ / ₂	14,3	
"	240	Pänurme	10	12 ¹ / ₄	14,0		"	199	"	7	12 ¹ / ₂	13,7	
"	240	"	9	12 ¹ / ₄	14,0		"	89	Ahja	6	12 ¹ / ₂	15,1	
"	441	Agapäe	6	11 ¹ / ₂	13,8	kõrve m.	"	152	Kärkna	5	12	13,3	
"	244	Kärstna	4	12	12,4		"	163	Võime	5	12 ¹ / ₃	14,7	
"	101	Tõhela	8	11 ¹ / ₂	14,7	mr. 2 jagu lv.	"	208	Kungla	5	12	12,6	
"	101	"	8	12 ¹ / ₄	14,0		"	79	Simuna	4	12 ¹ / ₂	13,8	
"	178	Kahala	8	12	14,4		"	84	Jõgeva	10	12 ¹ / ₂	14,1	
"	395	Toila	10	12 ¹ / ₄	16,0		"	350	Nõo	6	12	13,7	
"	395	"	10	12 ¹ / ₄	15,0		"	350	"	3	11	13,0	seisn. m.
"	207	Kuigatsi	8	12 ¹ / ₄	15,3		"	161	Otepää	8	12	14,4	
"	246	Kõrgesaare	4	12	15,2		"	161	"	7	12	14,0	
"	32	Paide	2	11	14,2	t. r.	"	304	Laatre	3	11	13,7	t.
"	341	L. Vissuvere	4	10 ¹ / ₂	13,7	seisn. piima m.	"						
"	262	Väätsa	4	12	15,4								

Kuupaev	Piimatalituse			Märkus	Kuupaev	Piimatalituse			Märkus				
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Keskml. pall	Vee %	Reg. Nr.		Nimetus	Arv	Keskml. pall	Vee %
nov.	P.K. Estonia				nov.	„Eptü“							
2	2	Viljandi	10	12	14,6	2	400	Misso	3	10	13,0	kirju, lv. ebp.m.	
„	2	„	9	12	14,6	„	302	Sanna	2	12	13,3		
„	34	Võhma	6	12	15,0	„	294	Alke	2	12	12,8		
„	34	„	7	12	15,0	„	447	Mäe	1	11 ² / ₃	13,0		
„	12	S. Jaani	9	12 ¹ / ₂	15,0	„	303	Kolga	2	10 ² / ₃	12,3	t. määriv, r.	
„	12	„	9	12 ¹ / ₂	15,0	„	68	Roela	6	12	14,4		
„	413	Olustvere	6	12 ¹ / ₂	13,3	„	68	„	5	12	15,0		
„	24	Villevere	7	12 ¹ / ₂	15,4	„	244	Kärstna	5	12	14,2		
„	241	Kärevere	7	12 ¹ / ₂	14,0	„	281	Aidu	4	11 ¹ / ₃	14,4	mr. t.	
„	331	Kloostri	10	12 ¹ / ₂	15,2			E. P. Liit					
„	410	Kädva	4	12	12,0		„	31	Vaimastvere	4	11 ¹ / ₃	15,0	t. seisn. m.
„	435	Rõusa	6	12	13,8		„	16	Laiuse	10	12	14,0	rabe
„	19	U. Võidu	4	12	16,0		„	169	V. Väandra	9	12 ¹ / ₆	15,0	
„	348	Hageri	5	12	15,1		„	108	Esna	6	12 ¹ / ₆	15,4	
„	476	Käru	3	12	14,6		„	48	M. Magdal.	7	12 ¹ / ₃	12,8	
„	76	K Nõmme	2	12	13,4	lv.	„	20	Rakvere	4	12 ¹ / ₃	15,0	
„	242	Alliku	5	12 ¹ / ₄	14,0		„	471	L. Hiiekõnnu	4	11	11,7	lv. t. r. mr.
„	242	„	6	12	15,0		„	473	Anna	5	11	13,2	t. r. vähe mr.
„	419	Tarvastu	8	12	14,1		„	215	V. Maarja	6	10	13,7	ebp. m.
„	336	Järvakandi	9	12	13,6		„	215	„	6	10	13,7	„
„	308	Kolu	7	10	15,7	ebp. õli m.	„	9	K. Jaani	10	12	13,8	„
„	235	L. Lokuta	7	12	14,2		„	297	R. Võhandu	6	12	12,8	
„	332	Rapla	8	12	14,7		„	316	Vahastu	3	11 ² / ₃	12,5	t. r.
„	332	„	8	12	15,8		„	191	Kantküla	5	12	12,6	
„	330	V. Vihtra	7	12	16,0		„	185	Rogosi	4	11 ¹ / ₃	14,0	lv. mr.
„	340	Kehtna	4	12	16,0		„	323	I. Älutaguse	10	12	14,3	t. lv.
„	159	Suurejõe	3	12	14,1		„	327	M Mäeküla	6	12	11,2	
„	18	Imavere	6	12	14,2		„	108	Esna	6	12 ¹ / ₆	15,2	
„	18	„	6	12	13,9		„	108	„	5	12 ¹ / ₃	15,0	
		„Eptü“					„	16	Laiuse	6	12 ¹ / ₃	13,7	
„	65	Tammistu	10	12	12,4		„	16	„	5	12 ¹ / ₆	14,0	
„	263	Ol. Täaksi	6	12 ¹ / ₆	14,0		„	100	J. Jaani	6	12 ¹ / ₃	15,6	
„	263	„	6	12 ¹ / ₆	14,0		„	169	V. Väandra	6	12 ¹ / ₃	14,8	
„	45	Hakkaja	8	12 ¹ / ₆	14,7								
„	9	K. Jaani	10	12 ¹ / ₆	13,4								
„	254	Kalmetu	5	12	13,9								
„	418	Kildu	2	12	14,3		3	17	Ambla	10	12 ¹ / ₆	15,7	
„	367	A. Sikeldi	8	12 ¹ / ₆	15,0		„	319	Kadrina	6	12 ¹ / ₆	15,0	
„	159	Suurejõe	4	12 ¹ / ₆	14,0		„	331	Kloostri	10	12 ¹ / ₃	15,3	
„	431	Mõisamaa	5	11	10,6	2 jagu, ebp. m.	„	30	Vihula	10	12 ¹ / ₆	15,7	
„	426	V. Massu	10	12	14,5		„	30	„	10	12 ¹ / ₆	15,7	
„	169	V. Väandra	5	12	15,0	rabe.	„	17	Ambla	9	12 ¹ / ₆	14,8	
„	324	Puurmanni	8	12 ¹ / ₆	14,2		„	26	Kasari	7	12 ¹ / ₆	14,0	
„	324	„	8	12 ¹ / ₆	14,4		„	26	„	7	12 ¹ / ₆	14,4	
„	196	Pajusi	10	11 ¹ / ₂	13,7	seisn. m.	„	26	„	7	12 ¹ / ₆	14,3	
„	99	Lahavere	6	12 ¹ / ₆	15,0		„	105	Kullamaa	7	12 ¹ / ₆	13,0	
„	179	Piknurme	10	12	15,5		„	467	Keila	9	12 ¹ / ₆	14,7	
„	122	Ruskavere	5	12 ¹ / ₆	14,0		„	329	Pikevere	5	12 ¹ / ₆	14,0	
„	311	Kablaküla	4	11 ³ / ₆	10,6	mr. seisn. m.	„	329	„	6	12 ¹ / ₆	13,7	
„	123	Tammiku	4	12	13,7		„	446	Vaida	10	12 ¹ / ₆	15,8	
„	234	Kamari	4	12	16,4		„	113	Elva	7	12 ¹ / ₆	13,2	
„	57	Porkuni	6	12	15,5		„	113	„	8	12 ¹ / ₆	13,0	
„	292	Rõuge	4	12	14,4		„	201	Ardu	6	12 ¹ / ₆	14,6	
„	295	Krabi	3	12	12,2		„	201	„	6	12 ¹ / ₆	15,7	

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus			
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Keskm. pall	Veep	Reg. Nr.		Nimetus	Arv	Keskm. pall
nov.	P. K. Estonia					nov.	P. K. Estonia					
3	270	Kose	8	12	13,3	3	450	Avinurme	5	12	14,2	
"	270	"	8	12	15,4	"	81	Pajusi	8	12	15,1	
"	270	"	7	12 ¹ / ₆	14,0	"	69	Kursi	4	12	11,2	
"	11	Helme	9	12	13,4	"	373	Luutsniku	3	10 ¹ / ₃	14,4	ebp. m.
"	11	"	9	12 ¹ / ₆	14,3	"	243	Kunda I	6	10 ⁵ / ₆	14,4	ebp. kala m.
"	11	"	9	12 ¹ / ₆	13,6	"	37	Koiola	4	12	15,6	
"	11	"	9	12 ¹ / ₆	14,0	"	295	Krabi	3	11 ¹ / ₃	12,8	t.
"	207	Kuigatsi	10	12 ¹ / ₆	14,7	"	139	Kursi	3	11	11,6	lv.ebp.keedum.
"	4	Vastseliina	6	12	14,0	"	333	U. Saaluse	4	12	15,7	
"	4	"	7	12	13,4	"	437	Oonurme	2	11 ² / ₃	15,0	t
"	136	Vana Kuuste	6	12 ¹ / ₆	14,0	"	403	Laupa	4	12	12,1	
"	460	Tapa	5	12	14,0	"	156	Loodi	4	12	13,0	
"	460	"	6	12 ¹ / ₆	14,0	"	451	Lae vusaare	3	12	14,2	
"	149	Kärgula	7	12 ¹ / ₆	15,2	"	317	P. Peraküla	4	12	13,5	
"	462	Piirsalu	5	12 ¹ / ₆	14,3	"	322	Sõmeru	2	11 ¹ / ₆	11,5	mr. seisn. m.
"	296	N. Metsküla	4	11 ¹ / ₃	13,7	t. r.	170	U. Kariste	5	12	12,6	
"	143	Lepasaare	3	12	14,2		121	Penuja	3	12	13,1	
"	278	Hanikase	4	12	12,9		274	Voldi	4	12	14,6	
"	472	Lugi	2	11 ¹ / ₃	12,7	t.	188	Viiso	3	10 ⁵ / ₆	14,1	ebp. m. 2 jagu
"	164	Antsla	5	11 ¹ / ₃	12,6	kirju lv.	231	U. Kariste	3	11	12,1	t.
"		"Eptü"					32	Paide	4	11 ⁵ / ₆	15,5	t.
"	456	Vägeva	7	12 ¹ / ₃	13,0		255	Kadila	10	12 ¹ / ₃	14,6	
"	433	Suislepa	7	12 ¹ / ₃	17,0		255	"	10	12 ¹ / ₆	15,0	
"	433	"	7	12	17,0	rabe	306	Türi	9	12 ¹ / ₃	14,6	
"	79	Simuna	6	12 ¹ / ₆	14,1		103	Lustivere	6	12 ¹ / ₆	15,9	
"	289	Valgiärve	4	12 ¹ / ₆	15,0		103	"	7	12	16,0	
"	33	Rõngu	8	12 ¹ / ₆	15,1		8	Põltsamaa	6	12 ¹ / ₆	13,8	
"	253	Saadjärve	5	12	14,3		8	"	6	12 ¹ / ₆	14,2	
"	41	Elistvere	5	12	12,3		355	Einmanni	8	12	13,6	
"	177	Vara	5	12	14,1		279	Väimela	7	12	14,6	
"	36	Kihme	7	12	15,0		202	Märjamaa	5	12 ¹ / ₆	14,0	
"	36	"	6	12	14,2		430	Tammiku	8	12 ¹ / ₆	13,0	
"	37	Urvaste	7	12	13,7		35	Sinealliku	5	12	15,4	
"	228	Riidaja	8	12	14,1	lv.	264	A. Sarja	5	12	15,0	
"	162	Sõmerpalu	5	12	13,4		262	Väätsa	6	12	15,9	rabe
"	405	Suuremõisa	2	12	13,2		31	Vaimastvere	4	12	14,4	
"		P. K. Estonia					63	Mäksa	6	12	13,6	
"	17	Ambla	5	12	15,0		353	Varangu	7	12	15,3	
"	17	"	6	12	14,6		339	Emumäe	8	12	12,4	
"	319	Kadrina	8	12	14,4		147	Koigi	7	12 ¹ / ₆	12,8	
"	291	Anija	10	12	14,0		147	"	7	12	14,0	
"	479	Vaivara	6	12	14,2		240	Päinurme	7	12 ¹ / ₆	13,7	
"	427	Mäetaguse	6	12	13,5		240	"	7	12 ¹ / ₆	14,0	
"	427	"	5	12 ¹ / ₆	14,6		135	Õisu	10	12 ¹ / ₆	14,0	
"	20	Rakvere	8	12 ¹ / ₆	14,6		199	Padu	7	12 ¹ / ₆	14,5	
"	55	Umbusi	7	12	15,0		199	"	7	12	14,2	
"	55	"	7	12	13,8		130	Laatre	8	12	13,5	
"	5	A. Päluoja	6	12	15,1		130	"	8	12	13,0	
"	5	"	7	12 ¹ / ₆	13,6		130	"	8	11 ⁵ / ₆	13,9	rasvane
"	307	Kähri	5	12	13,9		130	"	7	10	14,0	mr. seisn. m.
"	391	Viitina	7	12	14,8		25	Aravete	9	12	14,4	
"	59	K. Kioma	6	12	14,3		25	"	8	12	12,4	
"	400	Misso	4	11	12,4	lv. t.	395	Toila	10	12 ¹ / ₆	15,4	
							430	Tammiku	5	12 ¹ / ₆	13,0	

Kuppäev	Piimatalituse			M ä r k u s	Kuppäev	Piimatalituse			M ä r k u s		
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Reg. Nr.	Nimetus	Arv			
			Arv	Reskm. pall	Vee %			Arv	Reskm. pall	Vee %	
nov.		Gahlnbäck				nov.		A/S. Einpaul			
4	364	Rannu	9	12 ¹ / ₆	14,5	4	18	Imavere	5	12 ¹ / ₆	14,3
"	364	"	9	12 ¹ / ₃	15,0	"	7	Pilistvere	10	12 ¹ / ₆	15,0
"	457	Räägo	5	12	15,6	"	238	K. Arusaare	5	12	14,0
"	56	L. Martna	6	12 ¹ / ₆	14,0	"	478	Soosaare	6	12	13,2
"	152	Kärkna	4	12	16,2	"	91	Kastna	6	12	14,2
"	359	Vasta	2	12	13,3	"	260	Kaelase	4	12	14,3
"	203	V. Vanamois.	6	12 ¹ / ₆	15,4	"	42	H. Könnu	6	12 ¹ / ₆	15,3
"	203	"	6	12 ¹ / ₆	15,3	"	42	"	6	12 ¹ / ₃	15,1
"	27	K. Kurla	8	12 ¹ / ₆	13,3	"	8	Põltsamaa	8	12 ¹ / ₃	14,0
"	27	"	7	12 ¹ / ₃	14,4	"	258	Varbevere	9	12 ¹ / ₆	15,0
"	18	Imavere	6	12 ¹ / ₃	15,5	"	117	Tr. Avispea	8	12	13,8
"	18	"	5	12 ¹ / ₆	15,3	"	290	Sooru	5	12	15,0
"	284	Sürgavere	7	12 ¹ / ₆	15,4	"	46	Linnamäe	5	12	14,5
"	284	"	6	12 ¹ / ₆	14,8	"	115	Häädemeest.	4	11	15,2
"	272	Heimtali	7	12	13,2	"	432	K. Vigala	8	12	14,5
"	158	U. Tänasilma	7	12	13,6	"	469	Vissi	1	12	11,7
"	15	Kau	7	12	13,1	"	100	J. Jaani	10	12 ¹ / ₃	15,0
"	15	"	6	12	12,0	"	132	Einpaul	7	12 ¹ / ₃	14,6
"	40	Kõo	10	12 ¹ / ₆	14,3	"	132	"	7	11 ¹ / ₂	15,3
"	259	Holstre	4	11	13,6	mr.	132	"	8	12	14,6
"	425	Võlli	2	11	14,4	mr. lv.	148	Kärmu	6	12 ¹ / ₆	16,7
"	44	H. Kulli	2	11 ¹ / ₃	13,3	"	415	Kernu	3	12	15,0
"	66	Härjanurme	8	12 ¹ / ₃	14,8	"	95	Nadalama	6	12	13,5
"	66	"	7	12 ¹ / ₃	14,0	"	186	Aakre	9	12	15,0
"	47	L. Tähkvere	8	12 ¹ / ₃	15,4	"	7	Pilistvere	8	12	16,7
"	208	Kungla	3	12	13,6	"	7	"	8	12	15,7
"	244	Kärstna	4	11 ² / ₃	14,5	kiilu järelm.	443	Pahkla	7	12	15,7
"	71	E. Peetri	5	11 ¹ / ₃	13,4	mr.	263	Ol. Tääksi	10	12 ¹ / ₆	14,8
"	84	Jõgeva	7	12 ¹ / ₂	15,8	"	100	J. Jaani	7	12 ¹ / ₆	15,0
"	84	"	6	12 ¹ / ₂	14,8	"	100	"	7	12 ¹ / ₆	11,2
"	79	Simuna	7	12 ¹ / ₂	12,4	"	100	"	7	12 ¹ / ₆	15,0
"	49	Nurmekunda	6	12 ¹ / ₃	15,4	"	277	Lasva	5	12 ¹ / ₆	16,0
"	49	"	6	12 ¹ / ₆	15,1	"	8	Põltsamaa	10	12 ¹ / ₃	13,4
"	85	R. Antsla	5	12 ¹ / ₃	15,8	"	257	Kamali	3	12 ¹ / ₆	14,6
"	337	Vaim. Koit	6	12 ¹ / ₆	14,0	"	256	Saapaküla	3	12	16,0
"	1	Palamuse	8	12 ¹ / ₃	14,0	"	62	Leedimäe	7	12	16,0
"	1	"	8	12 ¹ / ₃	14,1	"	422	Saare	7	12	15,4
"	1	"	8	9	—	mustus sees	117	Tr. Avispea	8	12	13,8
"	1	"	8	12	14,0	"	335	Kaarepere	9	11 ² / ₃	15,5
"	150	Kiltsi	9	12	15,0	"	335	"	9	12	15,0
"	150	"	9	11 ² / ₃	15,0	ebp. m.	85	R. Antsla	5	12	14,0
"	457	Räägo	7	11 ⁵ / ₆	14,5	t.	29	Karula	10	12	14,4
"	163	Võime	6	12	15,2	"	29	"	10	12	14,0
"	163	"	6	12	15,0	"	140	Kikaoja	10	12	15,0
"	228	Riidaja	7	12	14,6	"	469	Vissi	1	11	12,4
"	211	Vaabina	5	12	14,6	"	132	Einpaul	7	11 ² / ₃	15,0
"	56	L. Martna	4	12	12,6	"	132	"	8	11 ² / ₃	13,9
"	359	Vasta	1	12	12,6	"		E. P. Liit			
"	350	Nõo	7	12	14,6	"	436	Kääpa	5	12 ¹ / ₆	15,5
"	350	"	6	12	13,6	"	48	M. Magdal.	8	12	13,2
		A/S. Einpaul				"	48	"	7	12	12,7
"	432	K. Vigala	9	12 ¹ / ₆	13,5	"	48	"	7	12 ¹ / ₆	13,3
"	443	Pahkla	7	12 ¹ / ₆	15,0	"	325	Uulu	6	12 ¹ / ₃	13,7
"	18	Imavere	6	12 ¹ / ₆	14,8	"	325	"	5	12 ¹ / ₆	14,0

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus			
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Keskml. pall	Vee %	Reg. Nr.		Nimetus	Arv	Keskml. pall
nov.	E. P. Liit					nov.	P. K. Estonia					
4	471	L. Hiiekõnnu	3	12	14,4	5	2	Viljandi	8	12 ¹ / ₃	14,3	
"	369	Lindora	4	12	14,2	"	362	Vastemõisa	7	12 ¹ / ₃	14,2	
"	439	Puhja	6	12 ¹ / ₆	13,8	"	362	"	8	12 ¹ / ₃	14,0	
"	439	"	6	12 ¹ / ₆	13,8	"	34	Võhma	8	12 ¹ / ₃	15,0	
"	465	Pärnu	3	11 ¹ / ₃	12,0	kirju	34	"	8	12 ¹ / ₃	14,6	
"	390	K. Lõpe	3	10 ² / ₃	12,0	2 värvi	34	"	8	12 ¹ / ₃	14,3	
"	91	Kastna	5	12	14,1		424	Kaisma	7	12 ¹ / ₆	14,0	
	P. K. Estonia						424	"	7	12 ¹ / ₆	13,5	
"	382	Loo	10	12 ¹ / ₃	15,1		242	Alliku	5	12 ¹ / ₆	14,5	
"	382	"	10	12 ¹ / ₃	14,0		242	"	6	12	14,4	
"	385	Massu	9	12 ¹ / ₃	14,0		235	L. Lokuta	7	12 ¹ / ₆	16,7	
"	385	"	9	12 ¹ / ₃	13,1		10	T. Jõesuu	8	12 ¹ / ₃	15,0	
"	178	Kahala	7	12 ¹ / ₆	13,2		10	"	8	11 ² / ₃	13,3	mr. sul. s.
"	178	"	8	12 ¹ / ₆	13,6		101	Tõhela	6	12	13,3	
"	358	L. Nigula	10	12 ¹ / ₆	15,4		101	"	7	12 ¹ / ₆	14,4	
"	358	"	10	12 ¹ / ₆	14,5		154	Pärnu	8	12 ¹ / ₃	15,0	
"	358	"	10	12 ¹ / ₆	14,4		154	"	7	12 ¹ / ₃	14,3	
"	175	Udeva	6	12	15,4		192	Koonga	10	12 ¹ / ₆	15,0	
"	366	Sõrve	4	12 ¹ / ₆	15,0		351	Varbla	5	12	13,8	
"	343	Tõlluste	9	12 ¹ / ₆	14,1		309	Seli I	7	12 ¹ / ₆	15,7	
"	78	Pihlta	3	12	14,0		28	T. Selja	9	12 ¹ / ₆	14,7	
"	402	Salme	2	12	13,0		125	S. Tammiste	8	12	14,5	
"	17	Ambla	9	12	15,6		419	Tarvastu	7	12 ¹ / ₆	13,7	
"	319	Kadrina	6	12	15,0		145	S. Kõpu	5	12	14,5	
"	30	Vihula	9	12 ¹ / ₂	14,5		145	"	6	12 ¹ / ₆	15,0	
"	30	"	8	12 ¹ / ₂	15,0		159	Suurejõe	3	10	14,0	ebp.
	"Eptü"						249	V. Võidu	9	12	15,4	
"	440	K. Alatskivi	6	12 ¹ / ₃	14,0		340	Kehtna	4	12 ¹ / ₆	15,7	
"	440	"	5	12 ¹ / ₃	14,4		146	Puiatu	6	12	14,0	
"	217	Tamme	8	12	11,6		245	Are	7	12 ¹ / ₃	14,0	
"	33	Rõngu	9	12 ¹ / ₆	14,0		245	"	6	12 ¹ / ₃	15,2	
"	79	Simuna	4	12	14,1		413	Õlustvere	7	12 ¹ / ₆	15,0	van. tün. siset. märgit
"	200	Alavere	5	12	13,9		241	Kärevere	4	12 ¹ / ₆	14,0	
"	283	Varbola	8	11 ¹ / ₆	13,8	seisn. piima m.	201	Ardu	6	12	14,2	
"	153	Vidriku	8	12	13,3		18	Imavere	10	12 ¹ / ₆	14,7	
"	283	Varbola	4	11 ¹ / ₃	13,3	seisn. m.	381	Kiiv	10	12	14,2	
"	374	Palmse	8	12	12,0		39	T. Ore	9	12 ¹ / ₆	14,0	
"	411	Kadrina	8	12 ¹ / ₃	14,5		124	Riisa	4	12	12,6	
"	461	Kavastu	8	12 ¹ / ₃	14,4		444	V. Kihlepa	4	12	13,0	
"	210	Kokora	6	12 ¹ / ₆	14,3		326	Taali II	7	12	14,4	
"	420	Leevaku	4	12	13,0		407	Ellamaa	5	12	13,0	
"	52	Väägvere	3	12	13,0		114	Vahenurme	4	12	13,8	
"	58	Torgu	3	12	14,4		363	Tahkuranna	6	12	12,8	
"	225	Sikana	8	12 ¹ / ₆	13,4		348	Hageri	2	12	15,4	
"	159	Suurejõe	4	12 ¹ / ₃	14,4		475	Valgu	3	11	13,6	ebp. keedu m.
"	389	P. Jakobi	8	11	15,0	ebp. seisn. m.		Gahlnbäck				
"	216	H. Kabala	8	12	14,3		309	Seli I	8	12	15,7	
"	347	Talli II	2	12	11,4		15	Kaiu	6	10 ¹ / ₃	14,5	koll. rasv. ter. s.
"	386	Paadremaa	6	12	13,0		7	Pilistvere	5	12	15,6	
"	390	K. Lõpe	3	10 ¹ / ₂	11,6	t. r. ebp. m.	386	Paadremaa	5	12	13,8	
	P. K. Estonia						28	T. Selja	8	12	14,5	
5	2	Viljandi	9	12 ¹ / ₃	14,6		260	Kaelase	4	12	14,2	
							273	Tõstamaa	6	12	13,8	
							429	A. Lindi	6	12	14,0	

Kuupäev	Piimatalituse		Arv	Keskm. pall	Vee %	Märkus	Kuupäev	Piimatalituse		Arv	Keskm. pall	Vee %	Märkus
	Reg. Nr.	Nimetus						Reg. Nr.	Nimetus				
nov.		Gahlnbäck					nov.		P. K. Estonia				
5	407	Ellamaa	2	12	12,6		7	251	Särghaua	7	12	14,4	
"	267	Ollepa	7	12 ¹ / ₆	14,4		"	281	Aidu	5	12	15,0	
"	267	"	6	12 ¹ / ₂	14,9		"	255	Kadila	9	12	15,1	
"	284	Sürgavere	6	12 ¹ / ₃	14,6		"	255	"	9	12	14,0	
"	217	Tamme	9	12 ¹ / ₂	14,0		"	8	Põltsamaa	9	12	14,0	
		„Eptü“					"	13	Leebiku	8	12	15,1	
7	305	Laeva	7	12 ¹ / ₂	15,5		"	207	Kuigatsi	10	12	13,6	
"	156	Vägeva	3	12	13,0	küps	"	94	Kanepi	6	12	14,3	
"	253	Saadjärve	3	12	13,6	lv.	"	94	"	7	12 ¹ / ₆	12,5	
"	99	Lahavere	6	12 ¹ / ₂	14,6		"	382	Loo	10	12	14,1	
"	324	Puurmanni	5	12 ¹ / ₃	15,8		"	270	Kose	8	12 ¹ / ₆	14,6	
"	179	Piknurme	4	12	14,4		"	306	Türi	8	12	14,4	
"	122	Ruskavere	6	12 ¹ / ₂	14,0		"	147	Koigi	7	12 ¹ / ₆	15,1	
"	122	"	6	12 ¹ / ₂	15,4		"	3	Pöögli	6	10 ² / ₃	13,1	seisn. m.
"	43	Rutikvere	6	12 ¹ / ₃	14,8		"	3	"	7	11 ¹ / ₃	15,7	ebp.
"	43	"	5	12	13,3	t.	"	264	A. Sarja	3	10 ² / ₃	15,0	
"	65	"	5	12	13,3	t.	"	319	Kadrina	10	12	15,5	
"	73	Tammistu	10	12 ¹ / ₂	13,5		"	331	Kloostri	9	12 ² / ₃	15,1	
"	370	S. Tammiku	7	12 ¹ / ₂	12,5		"	291	Anija	9	12 ¹ / ₃	14,6	
"	172	Antsla II	4	12	13,5	t.	"	470	Kohala	9	12 ¹ / ₃	13,5	
"	292	Näduvere	3	11 ¹ / ₂	11,0	t. mr. r.	"	108	Esna	7	12 ¹ / ₃	14,4	
"	266	Rõuge	3	11 ¹ / ₃	12,8	seisn. m. mr. r.	"	5	A. Paluoja	7	12 ¹ / ₃	15,4	
"	294	Tüütsmanni	2	11	12,4	t. r.	"	201	Ardu	9	12 ¹ / ₃	15,0	
"	401	Alke	2	11 ⁵ / ₆	13,4	t. r.	"	434	Voltveti	7	12	14,7	
"	466	Tuhala	7	11	12,8	ebp. ar.	"	434	"	7	12	14,4	
"	33	Talli	5	12	14,2		"	130	Laatre	8	11	16,4	valge ebp.
"	433	Rõngu	8	11 ⁵ / ₆	14,6		"	130	"	7	11	16,4	ebp.
"	200	Suislepa	6	12	16,6		"	130	"	7	11	14,0	"
"	85	Alavere	4	12	13,2		"	395	Toila	10	12	15,6	
"	299	R. Antsla	5	12 ¹ / ₆	14,6		"	207	Kuigatsi	10	12	14,7	
		Tõreda	2	11 ¹ / ₃	14,7	t. r.	"	199	Padu	5	12	14,0	
		P. K. Estonia					"	199	"	6	12	13,0	
"	50	T. Visusi	7	12	15,0		"	77	Mõniste	8	12	14,8	
"	116	Koeru	7	12	16,0		"	136	Vana Kuuste	6	12	13,6	
"	233	Perila	6	12	14,7		"	353	Varangu	7	12	14,0	
"	156	Loodi	3	11 ² / ₃	13,6		"	6	Äksi	7	12	15,6	
"	276	Meremäe	2	11 ¹ / ₂	13,2		"	6	"	8	12	15,5	
"	152	Kärkna	3	11 ¹ / ₃	13,7		"	319	Kadrina	10	12 ¹ / ₆	14,7	
"	428	Iisaku	2	10 ¹ / ₃	13,8	ebp. keedu m.	"	319	"	10	12 ¹ / ₆	15,0	
"	95	Nadalama	5	11 ¹ / ₃	15,4	r.	"	17	Ambla	10	12 ¹ / ₆	15,1	
"	209	Kõnnu	2	10 ² / ₃	14,0	ebp. [m.	"	30	Vihula	5	12 ¹ / ₃	14,4	
"	243	Kunda I	3	10	14,3	soolakibe, ebp.	"	14	Räpina	5	12 ¹ / ₆	15,5	
"	399	Vaimõisa	3	10 ¹ / ₃	12,8		"	14	"	6	12 ¹ / ₆	15,6	
"	445	Nuti	3	10 ² / ₃	12,6	t. ebp.	"	20	Rakvere	4	12	14,3	
"	414	Keina	3	11 ¹ / ₃	14,0	t.	"	61	S. Kärü	2	10 ¹ / ₃	14,3	ebp. m.
"	378	Muhu	2	10 ² / ₃	16,0	t.	"	61	"	5	11 ¹ / ₃	13,7	t.
"	361	Nissi	2	11	11,0	t.	"	61	"	3	9 ¹ / ₃	—	ebp. m.
"	344	Kuresaare	1	10	13,1	lv. t.	"	464	Meeksi	3	9	—	" seisn.
"	451	Kaevusaare	2	11	14,0	t.	"	230	L. Kilbavere	4	10	13,7	ebp.
"	112	Mooste	2	10 ¹ / ₃	10,6	ebp. m.	"	472	Lugi	3	10 ¹ / ₃	14,1	t.
"	164	Antsla	2	10 ¹ / ₃	13,5	ebp. lv.	"	180	Emmaste	3	11 ² / ₃	15,0	t.
"	139	Nursi	1	10 ³ / ₆	13,3	lv. t.	"	441	Agapäe	1	10 ² / ₃	13,8	t.
"	341	L. Vissuvere	5	10	15,0	ebp. keedu m.	"	477	Reigi	2	10	12,4	ebp.
"	280	Raiküla	2	11	13,6	t.							

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus			
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Keskml. pall	Vee %	Reg. Nr.		Nimetus	Arv	Keskml. pall
nov.		„Eptü“			nov.	P. K. Estonia						
8	310	Jõeletme	4	12 ¹ / ₄	15,3	8	159	Suurejõe	4	12	14,0	
„	275	Valjala	2	11	12,4	„	340	Kehtna	4	12 ¹ / ₄	14,7	
„	244	Kärstna	4	12	12,3	„	430	Tammiku	9	12	14,0	
„	159	Suurejõe	4	12 ¹ / ₄	15,0	„	6	Äksi	5	12	14,0	
„	412	Velise	5	11	12,4	„	6	„	6	12	14,2	
„	254	Kalmetu	8	12 ¹ / ₄	13,6			Gahlnbäck				
„	418	Kildu	4	12 ¹ / ₄	15,9			16	Laiuse	10	12 ¹ / ₂	15,0
„	9	K. Jaani	9	12 ¹ / ₄	15,2			79	Simuna	5	12 ¹ / ₂	14,4
„	9	„	8	12 ¹ / ₄	15,2			84	Jõgeva	6	12 ¹ / ₂	15,6
„	45	Hakkaja	4	12 ¹ / ₄	15,1			85	R. Antsla	9	12 ¹ / ₂	14,7
„	263	Ol. Tääksi	8	12 ¹ / ₄	14,3			457	Räägo	4	11 ³ / ₄	15,0
„	283	Varbola	10	12 ¹ / ₄	15,7			152	Kärkna	7	12	15,0
„	79	Simuna	4	12	14,0			268	Jändja	5	11	13,0
„	33	Rõngu	7	12 ¹ / ₄	15,2			298	Suru	7	12	14,0
„	217	Tamme	5	12 ¹ / ₄	13,5			71	E. Peetri	6	12	14,4
„	426	V. Massu	6	12 ¹ / ₄	14,4			85	R. Ants'a	5	12 ¹ / ₂	13,6
„	448	Viru Liit	1	11 ¹ / ₄	15,3			14	Räpina	6	12 ¹ / ₂	16,2
„	303	Kolga	2	10 ¹ / ₂	11,8	seisn. piim.		14	„	5	12 ¹ / ₂	16,2
		P. K. Estonia						161	Otepää	9	12	14,2
„	18	Imavere	6	12	14,0			161	„	10	12	15,4
„	18	„	6	12	13,5			217	Tamme	5	12	14,0
„	410	Kädva	4	12	12,0			79	Simuna	5	12 ¹ / ₄	13,6
„	468	Võidula	8	12	12,5			457	Räägo	5	12	15,4
„	261	Kaarli	3	12	15,9			89	Ahja	5	11 ¹ / ₂	16,0
„	19	U. Võidu	3	12	14,8			150	Kiltsi	6	12	15,0
„	476	Käru	3	12	14,0			350	Nõo	9	12	14,5
„	435	Kadjaste	4	12	14,3			15	Kaiu	6	12	14,3
„	403	Laupa	3	11 ¹ / ₂	13,6	t. mr. r.		15	„	6	11	15,3
„	348	Hageri	5	12	14,4			272	Heimtali	7	12	13,4
„	316	Vahastu	3	11 ¹ / ₂	12,0	ebp. m.		18	Imavere	6	12 ¹ / ₄	14,5
„	475	Valgu	5	12	13,6			18	„	5	12	13,5
„	380	K. Rahnoja	3	12	13,8			158	U. Tänasilma	5	12	14,0
„	76	V. Nõmme	2	11	13,5	ebp. m.		44	H. Kulli	2	12	13,8
„	2	Viljandi	8	12 ¹ / ₄	15,4			40	Kõo	7	11	13,0
„	34	Võhma	10	12 ¹ / ₄	14,0			425	Võlli	2	10	14,0
„	34	„	10	12 ¹ / ₄	14,0			7	Pilistvere	10	12 ¹ / ₄	14,0
„	24	Villevere	6	12 ¹ / ₄	15,0			27	K. Kurla	8	12 ¹ / ₄	14,4
„	24	„	6	12 ¹ / ₄	15,8			27	„	8	12 ¹ / ₄	14,7
„	201	Ardu	10	12 ¹ / ₄	15,2			2	Viljandi	8	12 ¹ / ₂	15,7
„	413	Olustvere	6	12 ¹ / ₄	14,0	van. siseturu märg. tünn. määrat. siset.		284	Sürgavere	9	12 ¹ / ₂	15,0
„	263	Ol. Tääksi	6	12 ¹ / ₄	14,3			49	Nurmekunda	7	12 ¹ / ₂	15,5
„	6	Äksi	6	12 ¹ / ₄	15,4			49	„	7	12 ¹ / ₄	15,9
„	22	Oiu	7	12 ¹ / ₄	15,3			84	Jõgeva	7	12 ¹ / ₄	14,5
„	22	„	8	11 ¹ / ₂	14,0	mr. lv. t. r.		84	„	6	12 ¹ / ₂	14,6
„	242	Alliku	10	12	15,0			1	Palamuse	8	12	14,0
„	360	T. Mõnnaste	6	12	13,3			1	„	8	12 ¹ / ₄	14,1
„	360	„	6	12	14,3			1	„	8	12 ¹ / ₄	14,6
„	419	Tarvastu	6	12	14,5			66	Härjanurme	10	12 ¹ / ₄	15,0
„	306	Türi	8	12 ¹ / ₄	14,4			8	Põltsamaa	6	12	14,6
„	308	Kolu	7	10 ¹ / ₂	15,4	seisn. m.		8	„	5	12 ¹ / ₄	15,0
„	336	Järvakandi	8	12	15,7			337	Vaim. Koit	5	12	14,4
„	235	L. Lokuta	6	12	15,0			208	Kungla	3	11 ¹ / ₂	14,0
„	330	V. Vihtra	6	12	15,3							seisn. m.
„	145	S. Kõpu	5	12	13,8							

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus				
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Reg. Nr.	Nimetus	Arv		Reskm. pall	Vee %		
nov.		E. P. Liit			nov.	P. K. Estonia							
9	473	Anna	5	11½	13,0	mr. t.	10	355	Einmanni	8	12½	13,5	
"	323	I. Alutaguse	7	12	15,0		"	353	Varangu	6	12½	14,0	
"	442	VastseKuust.	6	11	11,9	mr. t. r.	"	352	Ulvi	9	12½	15,0	
"	215	V. Maarja	7	10	14,4	ebp. järelm.	"	17	Ambla	6	12	14,9	
"	215	"	7	10	13,0	"	"	17	"	6	12¾	15,3	
"	9	K. Jaani	8	12½	15,0	"	"	319	Kadrina	10	12¼	14,0	
"	259	Holstre	7	11	13,8	kirju	"	30	Vihula	9	12½	14,8	
"	297	R. Vohandu	4	11½	16,0	valge	"	30	"	8	12¼	14,9	
"	323	J. Alutaguse	8	12½	14,0		"	23	Albu	8	12½	15,2	
"	439	Puhja	6	12	13,9		"	23	"	8	12½	14,8	
"	439	"	6	12	13,5		"	23	"	8	12½	14,8	
"	234	Kamari	5	12	14,9		"	479	Vaivara	10	12½	14,7	
"	436	Kääpa	4	11	15,9	ebp. m.	"	427	Mäetaguse	6	12½	14,2	
"	48	M. Magdal.	9	12	13,7		"	427	"	6	12¼	15,0	
"	48	"	8	12	14,0		"	291	Anija	10	12½	13,0	
"	16	Laiuse	8	11½	14,2	valge, puru s.	"	85	R. Antsla	8	12½	14,0	
"	169	V. Väandra	10	11	14,8	purujakollased [r. terad sees	"	55	Umbusi	10	12½	16,7	
"		"Eptü"					"	446	Vaida	9	12½	13,5	
10	36	Kihme	9	12	14,9		"	108	Esna	8	12½	15,4	
"	456	Vägeva	6	12	13,0		"	243	Kunda I	7	12	15,6	
"	305	Laeva	4	12½	15,6		"	307	Kähri	6	11½	15,1	ebp. m.
"	99	Lahavere	6	12½	15,4		"	391	Viitina	4	11	14,1	" "
"	324	Puurmanni	6	12½	15,9		"	233	Perila	3	11½	14,2	t. "
"	324	"	6	12½	15,7		"	450	Avinurme	5	12	14,0	
"	41	Elistvere	6	12	12,7		"	354	Tudolinna	7	11½	13,2	seisn. m.
"	177	Vara	5	11½	14,5	rasvane	"	462	Piirsalu	5	12	13,1	
"	302	Sänna	2	11	14,0	t. r.	"	69	Kursi	5	11	11,2	mr. lv. r.
"	367	A. Sikeldi	6	12¼	16,0		"	64	Veriora	1	9	—	vana seisn. r.
"	367	"	2	12	15,8		"	64	"	3	9	—	2 jag. kir. ebp.
"	79	Simuna	6	12¼	14,0		"	64	"	3	10½	10,9	t. [seisn.
"	57	Porkuni	7	12	16,2	rabe	"	437	Oonurme	3	12	13,5	
"	289	Valgjärve	5	12	15,9		"	81	Pajusi	7	12	14,2	
"	97	Urvaste	4	11	16,6	ebp. m.	"	295	Krabi	3	10	12,2	ebp. m. r.
"	459	O. Kahkva	1	11	12,4	mr. t. r.	"	293	Künda	2	10½	12,3	t. r.
"		P. K. Estonia					"	333	U. Saaluse	2	10	15,1	seisn. m.
"	319	Kadrina	5	12½	14,4		"	116	Koeru	8	11½	14,6	" "
"	17	Ambla	10	12½	14,6		"	341	L. Viissuvere	3	10	—	" "
"	467	Keila	8	12½	15,0		"	188	Viiso	2	12	14,6	
"	113	Elva	9	12½	13,5		"	246	Kõrgesaare	1	9	—	käär. juustu ar.
"	113	"	9	12¼	13,9		"	61	Salla Käru	4	10½	11,4	t.
"	282	Pöide	8	12	13,3	rasvane	"	296	N. Metsküla	4	10½	14,0	ebp. m.
"	282	"	8	12	14,0		"	32	Paide	4	11	14,0	t. r.
"	310	Jõeleftme	6	12	13,4		"	170	U. Kariste	4	11	12,8	mr. r.
"	417	Aruküla	5	11¼	13,0	marmor	"	121	Penuja	3	11½	12,5	
"	395	Toila	10	12¼	15,2		"	156	Loodi	3	11	14,3	t.
"	178	Kahala	5	12	13,5		"	209	Kõnnu	1	10½	12,5	t. r.
"	178	"	6	12	13,8		"	139	Nursi	1	9	—	2 jagu, ebp. r.
"	460	Tapa	10	12¼	15,0		"	171	Jõgeveste	4	10½	16,0	ebp.
"	240	Päinurme	6	12½	14,3		"	11	Helme	9	12	14,0	
"	240	"	6	12½	13,7		"	11	"	7	12	14,1	
"	270	Kose	9	12	14,4		"	103	Lustivere	8	12	14,6	
"	332	Rapla	5	12¼	14,8		"	103	"	8	12	15,0	
"	332	"	6	12½	14,4		"	252	Tartu	9	12	14,0	
"							"	252	"	9	12	14,2	
"							"	199	Padu	7	11½	14,0	t.

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus		
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Keskml. pall	Vee %	Reg. Nr.		Nimetus	Arv
nov.	P.K. Estonia				nov.	A/S Einpaul					
10	199	Padu	7	12	14,0	11	7	Pilistvere	8	12 ¹ / ₆	15,0
"	8	Põltsamaa	5	12	14,0	"	7	"	8	12 ¹ / ₃	15,8
"	8	"	6	12	14,6	"	379	T. Pustuski	5	11 ⁵ / ₆	13,2
"	25	Aravete	9	12	13,0	"	91	Kastna	5	12	15,0
"	25	"	9	12	14,0	"	260	Kaelase	4	12 ¹ / ₆	15,0
"	385	Massu	9	12	13,0	"	46	Linnamäe	4	12 ¹ / ₆	14,3
"	385	"	9	12 ¹ / ₄	15,0	"	8	Põltsamaa	9	12 ¹ / ₃	14,8
"	240	Päinurme	9	12 ¹ / ₄	14,0	"	42	H. Kõnnu	9	12 ¹ / ₆	17,5
"	178	Kahala	7	12 ¹ / ₄	13,9	"	115	Häademeest.	5	11 ¹ / ₆	13,7
"	135	Oisu	9	12	13,0	"	238	K. Arusaare	4	12	13,0
"	175	Udeva	6	12 ¹ / ₄	14,0	"	432	K. Vigala	10	12 ¹ / ₃	11,4
"	175	"	6	12 ¹ / ₄	13,7	"	469	Vissi	1	11 ¹ / ₃	12,4
"	262	Väätsa	4	12	15,1	"	85	R. Antsla	5	12 ¹ / ₃	14,5
"	257	Kamali	4	12 ¹ / ₄	13,2	"	148	Kärnu	7	12 ¹ / ₆	14,5
"	17	Ambla	6	12	15,3	"	415	Kernu	3	12	15,2
"	17	"	6	12	14,6	"	443	Pahkla	7	12 ¹ / ₃	14,7
"	319	Kadrina	6	12	14,0	"	7	Pilistvere	9	12 ¹ / ₃	15,7
"	331	Kloostri	8	12 ¹ / ₄	15,4	"	100	J. Jaani	8	12 ¹ / ₃	14,0
"	331	"	8	12 ¹ / ₂	15,2	"	100	"	8	12 ¹ / ₃	15,6
"	105	Kullamaa	8	12 ¹ / ₂	13,6	"	100	"	8	12 ¹ / ₃	14,6
"	105	"	9	12 ¹ / ₂	14,8	"	117	Tr. Avispea	7	12 ¹ / ₆	14,0
"	105	"	8	12 ¹ / ₂	13,0	"	117	"	8	12 ¹ / ₃	13,9
"	20	Rakvere	7	12 ¹ / ₂	14,7	"	196	Pajusi	10	11 ¹ / ₆	13,3
"	329	Pikevere	7	12 ¹ / ₂	13,8	"	258	Varbevere	6	12	15,0
"	329	"	7	12 ¹ / ₂	14,0	"	335	Kaarepere	7	11 ¹ / ₃	15,5
"	5	A. Paluoja	6	12 ¹ / ₂	13,8	"	335	"	7	10 ¹ / ₃	15,0
"	5	"	6	12 ¹ / ₄	14,8	"	335	"	7	11 ¹ / ₃	15,0
"	31	Vaimastvere	5	12 ¹ / ₄	15,0	"	62	Leedimäe	5	12 ¹ / ₆	17,5
"	31	"	6	12 ¹ / ₂	14,0	"	422	Saare	3	12	16,0
"	274	Voldi	8	12 ¹ / ₄	15,9	"	277	Lasva	4	12	16,0
"	371	Loosi	6	11	14,3	ebp. m.	29	Karula	8	11 ¹ / ₆	13,1
"	149	Kärgula	7	12	15,6	"	29	"	9	12	14,0
"	162	Sõmerpalu	6	11	13,0	seisn. m.	140	Kikaoja	5	12	14,2
"	95	Nadalama	5	11 ¹ / ₂	14,3	"	256	Saapaküla	4	12	14,0
"	143	Lepasaare	3	12	14,3	"	132	Einpaul	9	12	14,0
"	63	Mäksa	4	12	14,6	"	132	"	9	12	15,6
"	152	Kärkna	2	10 ¹ / ₂	14,4	ebp. m.	132	"	9	12	14,8
"	164	Antsla	2	11	12,4	mr. t. r.	132	"	9	11 ⁵ / ₆	14,0
"	445	Nuti	2	10	11,9	t. ebp. m. r.	"	"	"	"	"
"	134	Salla	2	10	—	"	"	"	"	"	"
"	252	Tartu	10	11 ¹ / ₂	13,0	"	"	"	"	"	"
"	252	"	9	12	13,4	"	108	E. P. Liit	8	12 ¹ / ₃	15,4
"	255	Kadila	6	12	15,9	"	327	M. Mäeküla	6	11 ⁵ / ₆	12,3
"	395	Toila	9	11	16,0	ebp. hapu	471	L. Hiiekõnnu	5	12 ¹ / ₆	13,2
"	207	Kuigatsi	6	9	—	mr. ebp. m. l. v.	390	K. Lõpe	2	11 ² / ₃	11,0
"	130	Laatre	7	11	16,0	t. r.	"	Gahlnbäck	"	"	"
"	130	"	8	10 ¹ / ₄	13,8	mr. ebp. m.	211	Vaabina	7	12 ¹ / ₆	15,8
"	4	Vastselliina	10	11	13,9	t. r.	152	Kärkna	7	12 ¹ / ₃	14,0
"	202	Märjamaa	9	11 ¹ / ₂	14,3	t.	163	Võime	6	12 ¹ / ₂	15,0
"	"	"	"	"	"	"	163	"	6	12	14,8
"	"	"	"	"	"	"	364	Rannu	6	12	13,8
11	290	Sooru	7	12	15,8	t.	364	"	6	12	14,3
"	443	Pahkla	6	12 ¹ / ₆	15,4	"	457	Räägo	4	12	15,7
"	478	Soosaare	6	12	16,5	"	278	Hanikase	2	12 ¹ / ₆	13,4
"	18	Imavere	10	12 ¹ / ₆	13,9	"	56	L. Martna	4	12 ¹ / ₆	13,0

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus
	Reo. Nr.	Nimetus	Arv Keskm. pall Vee %			Reg. Nr.	Nimetus	Arv Keskm. pall Vee %	
nov. 11	71	Gahlnbäck	5 11 ² / ₃ 14,4	t.	nov. 11	361	P. K. Estonia	2 10 ² / ₃ 12,8	ebp. m.
"	244	E. Peetri	4 12 13,4		"	113	Nissi	7 12 ¹ / ₆ 13,6	
"	304	Kärstna	3 10 ² / ₃ 13,7	ebp. m.	"	113	Elva	9 12 ¹ / ₃ 13,5	
"	203	Laatre	9 12 ¹ / ₆ 15,0		"	26	"	8 12 ¹ / ₆ 14,4	
"	267	V. Vanamõis.	8 12 ¹ / ₃ 15,5		"	26	Kasari	8 12 ¹ / ₆ 14,2	
"	267	Ollepa	7 12 ¹ / ₂ 15,6		"	85	"	7 12 ¹ / ₃ 14,0	
"	144	Kaavere	3 10 ² / ₃ 11,8	kirju, lv. ebp.m.	"	85	R. Antsla	8 12 14,0	
"	15	Kaiu	6 11 ² / ₃ 11,5	seisn. piima m.	"	467	"	8 12 ¹ / ₆ 14,6	
"	15	"	6 11 ² / ₃ 13,1	" " "	"	245	Keila	8 12 ¹ / ₃ 14,4	
"	309	Seli I	6 12 14,3	t.	"	351	Are	8 12 14,1	
"	273	Tõstamaa	4 12 ¹ / ₆ 14,0		"	351	Varbla	8 12 14,3	
"	28	T. Selja	6 12 ¹ / ₂ 14,2		"	101	"	6 11 ¹ / ₃ 14,0	kirju
"	429	A. Lindi	6 12 ¹ / ₃ 11,5		"	101	Tõhela	6 11 ¹ / ₃ 13,0	"
"	407	Ellamaa	2 12 ¹ / ₆ 13,0		"	154	"	10 12 ¹ / ₆ 14,5	
		P. K. Estonia			"	10	Pärnu	9 12 ¹ / ₆ 14,5	
"	255	Kadila	9 12 ¹ / ₆ 14,8		"	309	T. Jõesuu	7 12 ¹ / ₆ 13,9	
"	255	"	8 12 ¹ / ₃ 13,5		"	125	Seli I	5 12 ¹ / ₆ 12,3	
"	358	L. Nigula	10 12 ¹ / ₂ 14,5		"	249	S. Tammiste	9 12 12,3	
"	325	Uulu	6 12 ¹ / ₃ 15,0		"	146	V. Võidu	9 12 14,0	
"	325	"	6 12 ¹ / ₆ 14,0		"	381	Puiatu	5 12 ¹ / ₆ 14,6	
"	192	Koonga	6 12 12,5		"	270	Kiiu	10 12 ² / ₃ 13,2	t.
"	192	"	6 12 ¹ / ₆ 12,7		"	270	Kose	10 11 ² / ₃ 13,4	t.
"	419	Tarvastu	7 12 ¹ / ₆ 13,4		"	207	"	8 12 14,1	
"	147	Koigi	7 12 ¹ / ₆ 14,7		"	18	Kuigatsi	7 11 ² / ₃ 13,2	
"	147	"	8 12 ¹ / ₃ 14,7		"		Imavere	9 12 ¹ / ₆ 14,1	
"	389	P. Jakobi	8 12 ¹ / ₃ 14,0				„Eptü“		
"	11	Helme	8 11 ² / ₆ 13,4		12	73	S. Tammiku	5 12 13,0	
"	11	"	8 12 ¹ / ₃ 13,0		"	153	Vidriku	6 12 ¹ / ₃ 12,7	
"	28	T. Selja	6 12 ¹ / ₃ 13,5		"	57	Porkuni	6 12 ¹ / ₂ 15,4	
"	306	Türi	4 12 ¹ / ₆ 15,2		"	244	Kärstna	7 12 ¹ / ₆ 12,7	
"	17	Ambla	6 12 ¹ / ₃ 15,1		"	225	Sikana	8 12 ¹ / ₂ 15,6	
"	17	"	6 12 ¹ / ₃ 14,2		"	389	P. Jakobi	8 12 ¹ / ₃ 14,2	
"	319	Kadrina	5 12 ¹ / ₃ 13,5		"	363	Tahkuranna	3 10 ² / ₃ 13,0	ebp. seisn. m.
"	319	"	6 12 ¹ / ₂ 15,1		"	390	K. Lõpe	2 12 12,0	
"	2	Viljandi	7 12 ¹ / ₃ 14,9		"	216	H. Kabala	9 12 15,7	
"	2	"	8 12 ¹ / ₂ 15,0		"	236	Lihula	8 12 ¹ / ₆ 15,4	
"	362	Vastemõisa	6 12 ¹ / ₂ 13,4		"	236	"	8 12 ¹ / ₃ 13,9	
"	362	"	8 12 ¹ / ₃ 14,0		"	236	"	7 12 ¹ / ₆ 14,5	
"	34	Võhma	9 12 ¹ / ₂ 13,9				A/S Einpaul		
"	39	T. Ore	6 12 ¹ / ₂ 13,9		"	148	Kärnu	6 12 15,6	
"	326	Taali II	4 12 13,2		"	132	Einpaul	5 12 14,2	
"	251	Särghaua	3 12 15,0				P. K. Estonia		
"	35	Sinealliku	6 12 14,9		"	12	S. Jaani	9 11 16,5	ebp. hapu
"	124	Riisa	2 11 ¹ / ₂ 12,3	t.	"	12	"	10 12 ¹ / ₆ 15,6	
"	175	Udeva	5 11 11,6	joonel. ebp. m.	"	12	"	9 12 ¹ / ₆ 16,0	
"	261	Kaarli	3 11 13,8	t. r.	"	12	"	7 12 13,6	
"	444	V. Kihlepa	4 12 12,8		"	241	Kärevere	7 12 13,6	
"	348	Hageri	4 12 14,6		"	22	Oiu	7 12 ¹ / ₆ 13,7	
"	114	Vahenurme	5 12 13,3		"	22	"	8 12 ¹ / ₆ 14,4	
"	407	Ellamaa	3 12 12,0		"	242	Alliku	5 12 ¹ / ₃ 15,0	
"	476	Käru	2 11 ² / ₃ 13,4	t.	"	86	Keskmeierei	5 11 13,6	ebp. m.
"	412	Velise	4 11 13,0	2 jagu ebp. m.	"	366	Sõrve	4 11 ² / ₃ 15,0	t.
"	399	Vaimõisa	3 10 13,6	kirju	"	25	Aravete	9 12 ¹ / ₃ 14,3	
"	231	U. Kariste	2 10 ¹ / ₃ 15,0	mr. lv. ebp. m.	"	460	Tapa	9 12 ¹ / ₆ 13,9	

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv keskml. pall Vee %			Reg. Nr.	Nimetus	Arv keskml. pall Vee %	
nov.	P.K. Estonia				nov.	P.K. Estonia			
12	395	Toila	9 12 ¹ / ₃ 15,7		14	450	Avinurme	4 12 13,0	
"	339	Emumäe	8 12 13,6		"	59	K. Kioma	5 12 ¹ / ₄ 13,4	
"	199	Padu	5 12 13,8		"	373	Luutsniku	4 11 ¹ / ₂ 12,0	
"	199	"	6 12 14,8		"	116	Koeru	4 12 13,4	
"	161	Otepää	10 12 13,1		"	156	Loodi	4 12 13,6	
"	161	"	10 12 13,2		"	37	Koiola	3 11 14,5	ebp. m.
"	313	Ääsmäe	5 11 11,8	ebp. m. t. r.	"	276	Meremäe	2 11 ¹ / ₂ 14,7	t.
"	130	Laatre	6 11 ¹ / ₃ 15,4		"	233	Perila	3 12 14,2	
"	130	"	6 10 ² / ₃ 13,8	kirju, lv. r.	"	32	Paide	3 12 13,4	
"	8	Põltsamaa	8 12 14,6		"	343	Tõlluste	2 12 14,6	
"	103	Lustivere	7 12 15,0		"	377	Mustjala	2 12 15,6	
"	332	Rapla	7 12 ¹ / ₆ 14,9		"	322	Sõmeru	1 11 ¹ / ₂ 11,2	t.
"	136	Vana Kuuste	8 12 14,0		"	112	Mooste	1 11 ¹ / ₂ 12,3	"
"	136	"	8 12 14,5		"	147	Koigi	9 12 ¹ / ₄ 14,0	
"	279	Väimela	10 12 ¹ / ₆ 14,0		"	3	Pöögli	5 11 13,4	ebp. kibe m.
"	94	Kanepi	9 12 ¹ / ₆ 13,7		"	3	"	6 10 12,3	" m.lv.2 jagu
"		„Eptü“			"	434	Voltveti	8 12 14,4	
"	283	Varbola	9 12 ¹ / ₆ 14,8		"	430	Tõmmiku	7 12 14,4	
"	68	Roela	6 12 ¹ / ₃ 15,0		"	240	Päinurme	7 12 13,3	
"	456	Vägeva	6 12 ¹ / ₂ 14,0		"	356	Kahkva	10 12 15,6	
"	33	Rõngu	8 12 ¹ / ₂ 15,6		"	298	Surju	8 12 13,5	
"	253	Saadjärve	5 12 ¹ / ₆ 14,6		"	400	Misso	7 11 12,2	lv. ebp. m.
"	420	Leevaku	5 11 12,9	lv. mr.	"	13	Leebiku	7 12 12,9	
"	65	Tammistu	7 12 ¹ / ₂ 13,8		"	13	"	7 11 13,6	ebp. kibe m.
"	196	Pajusi	8 12 ¹ / ₂ 13,4		"	11	Helme	6 12 14,5	
"	196	"	7 12 ¹ / ₂ 14,3		"	11	"	6 12 13,3	
"	122	Ruskavere	8 12 ¹ / ₃ 13,7		"	130	Laatre	10 12 13,0	
"	43	Rutikvere	6 12 ¹ / ₂ 14,4		"	77	Mõniste	7 12 13,4	
"	324	Puurmanni	5 12 ¹ / ₃ 15,5		"	17	Ambla	10 12 14,6	
"	440	K. Alatskivi	6 12 ¹ / ₃ 15,2		"	319	Kadrina	7 12 ¹ / ₂ 14,4	
"	440	"	6 12 ¹ / ₂ 15,0		"	319	"	7 12 ¹ / ₂ 14,7	
"	110	Pala	9 12 ¹ / ₂ 17,4		"	85	R. Antsla	7 12 ¹ / ₂ 14,4	
"	210	Kokora	5 11 ¹ / ₃ 12,0	t.	"	14	Räpina	9 12 ¹ / ₂ 15,3	
"	411	Kadrina	5 12 13,4		"	413	Olustvere	6 12 ¹ / ₄ 15,0	
"	370	Antsla II	5 12 14,0		"	413	"	7 12 ¹ / ₄ 14,0	
"	94	Kanepi	5 12 14,1		16	17	Ambla	6 12 ¹ / ₂ 14,8	
"	52	Väägvere	3 12 13,0		"	17	"	6 12 ¹ / ₂ 14,8	
"	266	Tüütsmanni	2 11 ² / ₃ 12,8	t. keedu m.	"	319	Kadrina	8 12 ¹ / ₂ 13,2	
"	294	Alke	2 12 15,0		"	30	Vihula	8 12 ¹ / ₂ 15,0	
"	292	Rõuge	3 11 ¹ / ₃ 14,4	ebp. m.	"	30	"	9 12 ¹ / ₂ 15,2	
"	73	S. Tammiku	2 11 16,4	rabe	"	2	Viljandi	7 12 ¹ / ₂ 14,5	
"	281	Aidu	3 11 ¹ / ₃ 13,4	t.	"	362	Vastemõisa	6 12 ¹ / ₂ 13,4	
"	466	Talli	4 12 15,9		"	34	Võhma	7 12 ¹ / ₃ 14,3	
"	401	Tuhala	5 11 14,0	ebp. hapu	"	34	"	7 12 14,4	
"		P.K. Estonia			"	34	"	7 12 14,8	
14	17	Ambla	6 12 ¹ / ₂ 15,0		"	113	Elva	7 12 ¹ / ₆ 13,0	
"	17	"	6 12 ¹ / ₂ 14,7		"	113	"	7 12 ¹ / ₃ 12,8	
"	319	Kadrina	6 12 ¹ / ₂ 13,0		"	467	Keila	7 12 ¹ / ₃ 15,2	
"	470	Kohala	6 12 ¹ / ₂ 14,6		"	413	Olustvere	8 12 14,0	
"	470	"	7 12 ¹ / ₂ 14,4		"	108	Esna	7 12 ¹ / ₃ 15,0	
"	291	Anija	10 12 ¹ / ₂ 13,3		"	24	Villevere	9 12 ¹ / ₂ 14,1	
"	5	A. Paluoja	8 12 ¹ / ₂ 13,8		"	263	O. Täaksi	8 12 ¹ / ₂ 13,5	
"	108	Esna	8 12 ¹ / ₂ 15,6		"	254	Kalmetu	6 12 ¹ / ₃ 13,8	
					"	250	Mädara	5 12 12,4	
					"	435	Kadjaste	4 12 14,0	

Kuupäev	Piimatalituse			M ä r k u s	Kuupäev	Piimatalituse			M ä r k u s
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Reg. Nr.	Nimetus	Arv	
nov.	P. K. Estonia				nov.	„Eptü“			
16	380	V. Rahnaja	3 12	13,7	16	305	Laeva	6 12 ¹ / ₆	13,7
„	261	Kaarli	3 12	14,0	„	99	Lahavere	6 12 ¹ / ₃	14,4
„	264	A. Sarja	4 12	13,6	„	68	Roela	5 12 ¹ / ₃	14,0
„	341	L. Vissuvere	4 12	12,7	„	123	Tammiku	7 12 ² / ₃	14,2
„	438	Krüdneri	4 11 ² / ₃	11,0	„	295	Krabi	4 12	12,0
„	462	Piirsalu	5 12	12,6	„	179	Piknurme	6 12	15,3
„	152	Kärkna	2 12	13,0	„	374	Palmse	6 11	13,0
„	428	Iisaku	3 12	13,6	„	41	Elistvere	5 11 ¹ / ₆	12,2
„	403	Laupa	4 12	13,3	„	311	Kablaküla	4 11 ² / ₃	13,0
„	32	Paide	2 11 ² / ₃	11,7	„	177	Vara	3 11	13,0
„	188	Viiso	2 11	13,2	„	299	Tõreda	2 11	13,5
„	280	Raiküla	2 11 ² / ₃	13,2	„	302	Sänna	1 12	13,6
„	76	Kehtna-N.	1 12	12,0					
„	18	Imavere	6 12	14,0			P. K. Estonia		
„	18	„	6 12	13,7		55	Umbusi	8 12 ¹ / ₆	14,2
„	147	Koigi	7 12	13,2		55	„	7 12	14,0
„	147	„	7 12	14,5		50	T. Visusi	7 12 ¹ / ₂	14,3
„	419	Tarvastu	7 12 ¹ / ₆	13,7		479	Vaivara	6 12 ¹ / ₂	15,2
„	145	S. Kõpu	5 12 ¹ / ₆	13,4		20	Rakvere	6 12 ¹ / ₃	15,8
„	22	Oiu	6 12	14,0		20	„	5 12 ¹ / ₃	16,0
„	336	Järvakandi	8 12 ¹ / ₆	15,4		329	Pikevere	7 12 ¹ / ₃	14,6
„	424	Kaisma	8 12	13,7		329	„	5 12 ¹ / ₃	14,8
„	424	„	8 12	13,9		17	Ambla	6 12 ¹ / ₆	15,0
„	235	L. Lokuta	6 11 ² / ₃	15,3	vähe kibe järelm.	17	„	6 12 ¹ / ₂	14,9
„	332	Rapla	7 12	14,4		427	Mäetaguse	8 12 ¹ / ₃	14,6
„	306	Türi	2 12	16,0		319	Kadrina	5 12 ¹ / ₃	15,0
„	308	Kolu	8 12 ¹ / ₃	15,7		30	Vihula	8 12 ¹ / ₃	15,0
„	159	Suurejõe	3 12 ¹ / ₆	14,2		30	„	7 12 ¹ / ₃	15,1
„	395	Toila	9 12	15,7		31	Vaimastvere	6 11 ¹ / ₃	15,3
„	207	Kuigatsi	6 10 ² / ₃	14,6	ebp. m.	31	„	5 11 ⁵ / ₆	13,4
„	207	„	6 10 ² / ₃	14,8	lv. ebp m.	116	Koeru	6 12	15,0
„	282	Põide	10 12	14,3		8	Põltsamaa	6 12 ¹ / ₃	14,8
„	282	„	9 12	14,0		8	„	5 12 ¹ / ₆	15,0
„	340	Kehtna	5 12	15,8		103	Lustivere	8 12 ¹ / ₃	16,4
		„Eptü“				103	„	8 12 ¹ / ₃	15,6
„	33	Rõngu	8 12 ¹ / ₂	15,0		81	Pajusi	8 12 ¹ / ₃	15,3
„	433	Suislepa	7 12 ¹ / ₂	15,7		136	Vana Kuuste	5 12	15,0
„	367	A. Sikeldi	6 12 ¹ / ₃	15,3		25	Aravete	6 12	13,9
„	159	Suurejõe	7 12	14,4	rabe	25	„	5 12	14,0
„	263	Ol Täaksi	9 12 ¹ / ₂	13,7		395	Toila	9 12 ¹ / ₆	15,5
„	169	V. Väandra	7 12 ¹ / ₂	13,6		353	Varangu	9 12	13,3
„	79	Simuna	6 12 ¹ / ₂	13,0		255	Kadila	9 12 ¹ / ₆	14,8
„	22	Oiu	6 12 ¹ / ₃	15,0		255	„	8 12	14,8
„	45	Hakkaja	4 12	13,5		243	Kunda I	9 11 ¹ / ₂	15,0
„	200	Alavere	6 12 ¹ / ₆	12,2		95	Nadalama	7 11 ⁵ / ₆	13,7
„	9	K. Jaani	8 12 ¹ / ₆	12,5		385	Massu	6 12	14,0
„	9	„	8 12 ¹ / ₂	14,0		385	„	6 12	13,8
„	244	Kärstna.	8 12 ¹ / ₂	14,3		391	Viitina	4 12	14,7
„	477	Reigi	1 12	13,5		274	Voldi	5 12	15,3
„	275	Valjala	2 12	12,6		451	Kaevusaare	2 12	15,4
„	324	Puurmanni	6 12 ¹ / ₆	13,7		352	Ulvi	3 12	14,0
„	324	„	6 12 ¹ / ₆	14,0		209	Kõnnu	2 12	13,6
„	33	Rõngu	6 12 ¹ / ₆	14,4		69	Kursi	5 11 ² / ₃	11,7
„	456	Vägeva	6 12	13,4		112	Mooste	1 11	12,8

Kuupäev	Piimatalituse		Arv	Keskml. pall	Vee %	Märkus	Kuupäev	Piimatalituse		Arv	Keskml. pall	Vee %	Märkus
	Reg. Nr.	Nimetus						Reg. Nr.	Nimetus				
nov. 16	441	P. K. Estonia	2	8 ¹ / ₃	—	halb t.	nov. 16	100	E. P. Liit	8	12 ¹ / ₂	15,0	
"	180	Agapäe	1	11 ² / ₃	13,7		108	J. Jaani	8	12 ¹ / ₂	14,9		
"		Emmaste				"	169	Esna	6	12 ¹ / ₆	15,3		
"		Gahlnbäck				"	16	V. Väandra	9	12	14,6		
"	8	Põltsamaa	7	12 ¹ / ₃	13,1	"	48	Laiuse	7	12 ¹ / ₃	12,5		
"	211	Vaabina	5	12 ¹ / ₆	15,4	"	31	M. Magdal.	6	12	11,0		
"	150	Kiltsi	7	12	15,7	"	439	Vaimastvere	7	12 ¹ / ₆	13,4		
"	79	Simuna	7	12	13,1	"	439	Puhja	6	12 ¹ / ₆	13,8		
"	16	Laiuse	6	12 ¹ / ₃	15,0	"	323	"	8	12 ¹ / ₃	13,9		
"	72	Kuremaa	10	12 ¹ / ₂	16,0	"	215	I. Alutaguse	8	12	13,0		
"	72	"	10	12 ¹ / ₂	18,5	"	215	V. Maarja	7	12	12,8		
"	72	"	9	12	17,0	"	473	"	7	12	11,6		
"	84	Jõgeva	6	12	14,4	"	327	Anna	4	12	13,3		
"	84	"	5	12 ¹ / ₆	13,6	"	234	Mäeküla	4	12	13,7		
"	85	R. Antsla	8	12 ¹ / ₃	14,3	"	191	Kamari	3	11	12,7	t. r.	
"	14	Räpina	10	12 ¹ / ₃	14,8	"	185	Kantküla	2	10 ² / ₃	14,0	ebp. m.	
"	350	Nõo	8	12 ¹ / ₆	14,4	"	369	Rogosi	2	11 ² / ₃	12,4	t.	
"	350	"	7	12 ¹ / ₆	14,8	"		Lindora					
"	228	Riidaja	7	12 ¹ / ₆	13,4			A/S Einpaul					
"	152	Kärkna	3	11 ² / ₃	14,0		17	310	Jõeletme	3	12 ¹ / ₆	14,0	
"	150	Kiltsi	7	12	15,0		"	238	K. Arusaare	5	12 ¹ / ₂	13,8	
"	15	Kaiu	6	12	12,8		"	18	Imavere	8	12 ¹ / ₃	14,3	
"	15	"	5	12	13,1		"	7	Pilistvere	10	12 ¹ / ₂	14,4	
"	44	H. Kulli	2	12	13,4		"	443	Pahkla	8	12	15,8	
"	272	Heimtali	5	12	12,4		"	91	Kastna	6	12 ¹ / ₃	15,8	
"	158	U. Tanasilma	7	12	13,3		"	260	Kaelase	5	12 ¹ / ₃	14,5	
"	22	Oiu	6	12	15,4		"	379	T.Pustuski	4	12 ¹ / ₃	16,0	
"	268	Jändja	5	11 ¹ / ₂	14,3	ebp. m.	"	469	Vissi	1	11 ¹ / ₆	11,3	ebp. m. mr.
"	7	Pilistvere	8	12 ¹ / ₆	14,7		"	258	Varbevere	5	12	14,8	
"	40	Kõo	9	12	12,6		"	258	"	6	12 ¹ / ₂	14,2	
"	284	Sürgavere	6	12 ¹ / ₃	14,3		"	140	Kikaoja	5	12	14,0	
"	27	K. Kurla	10	12 ¹ / ₂	14,4		"	117	Tr. Avispea	4	12 ¹ / ₆	14,6	
"	27	"	9	12 ¹ / ₃	15,4		"	469	Vissi	1	11	11,5	t. r. 2 jagu
"	79	Simuna	7	12 ¹ / ₃	12,8		"	75	Ülesoo	3	11 ¹ / ₃	12,4	ebp. seisn. m.
"	84	Jõgeva	6	12 ¹ / ₆	14,7		"	115	Häädemeest.	3	11 ² / ₃	15,1	t.
"	84	"	6	12 ¹ / ₂	15,0		"	415	Kernu	2	12	14,9	
"	49	Nurmekunda	6	12 ¹ / ₂	14,7		"	290	Sooru	5	12	15,9	
"	49	"	5	12 ¹ / ₆	14,0		"	432	K. Vigala	7	12 ¹ / ₆	15,0	
"	208	Kungla	4	12	13,1		"	186	Aakre	8	11 ² / ₃	14,8	
"	8	Põltsamaa	10	12 ¹ / ₃	14,5		"	443	Pahkla	7	12 ¹ / ₆	14,3	
"	337	Vaim. Koit	6	12	13,0		"	18	Imavere	5	12	14,8	
"	66	Härjanurme	7	12	14,0		"	18	"	6	12 ¹ / ₆	14,2	
"	66	"	6	12	14,0		"	7	Pilistvere	8	12 ¹ / ₂	14,6	
"	47	L. Tähkvere	6	12	14,4		"	306	Türi	2	12	16,0	
"	47	"	5	12	14,0		"	99	Lahavere	3	12	14,6	
"	199	Padu	9	12 ¹ / ₃	13,6		"	277	Lasva	4	12	15,4	
"	152	Kärkna	6	12 ¹ / ₆	14,2		"	335	Kaarepere	7	11 ⁵ / ₆	14,2	t.
"	457	Räägo	6	12 ¹ / ₃	15,0		"	335	"	7	11 ² / ₆	14,8	t.
"	71	E. Peetri	5	12	14,2		"	422	Saare	7	12	15,9	
"	1	Palamuse	10	12 ¹ / ₂	14,0		"	117	Tr. Avispea	8	12 ¹ / ₃	15,7	
"	1	"	10	12 ¹ / ₃	14,0		"	62	Leedimäe	5	12 ¹ / ₃	15,0	
"	1	"	10	12 ¹ / ₃	14,6		"	257	Kamali	4	12 ¹ / ₂	14,0	
"		E. P. Liit					"	132	Einpaul	10	12	15,1	
"	100	J. Jaani	9	12 ¹ / ₂	15,6		"	132	"	10	12 ¹ / ₆	14,8	
"							"	100	J. Jaani	8	12 ¹ / ₃	15,8	

Kuupäev	Piimatalituse			M ä r k u s	Kuupäev	Piimatalituse			M ä r k u s				
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Keskml. pall	Vee %	Reg. Nr.		Nimetus	Arv	Keskml. pall	Vee %
nov.	A/S Einpaul				nov.	"Eptü"							
17	100	J. Jaani	8	12 ¹ / ₃	16,0	18	153	Vidriku	1	11 ¹ / ₃	13,0	t. r.	
"	85	R. Antsla	6	12 ¹ / ₃	15,1	"	200	Alavere	6	12	13,0		
"	29	Karula	7	12 ¹ / ₆	14,0	"	43	Rutikvere	7	12 ¹ / ₆	14,1		
"	29	"	8	12 ¹ / ₆	14,2	"	228	Riidaja	7	12 ¹ / ₆	14,4		
"	46	Linnamäe	4	11 ¹ / ₃	14,6	"	110	Pala	3	12	18,2		
"	478	Soosaare	5	11 ¹ / ₃	15,7								
"	478	"	5	10	15,9								
		"Eptü"						P. K. Estonia					
"	289	Valgiärve	6	12 ¹ / ₂	15,7	19	17	Ambla	8	12 ¹ / ₂	15,3		
"	217	Tamme	6	12 ¹ / ₂	14,1	"	105	Kullamaa	8	12 ¹ / ₂	14,4		
"	236	Lihula	8	12 ¹ / ₂	14,7	"	105	"	8	12 ¹ / ₂	14,8		
"	461	Kavastu	7	12 ¹ / ₃	14,2	"	319	Kadrina	7	12 ¹ / ₂	14,5		
"	97	Ürvaste	5	12 ¹ / ₂	16,7	"	362	Vastemõisa	10	12 ¹ / ₂	14,7		
"	73	S. Tammiku	6	12 ¹ / ₂	13,3	"	2	Viljandi	9	12 ¹ / ₂	14,3		
"	278	Hanikase	2	11 ¹ / ₃	14,8	"	34	Võhma	10	12 ¹ / ₂	14,7		
		P. K. Estonia				"	201	Ardu	10	12	15,6		
"	11	Helme	8	12 ¹ / ₆	15,0	"	201	"	8	12	15,0		
"	11	"	7	12	14,9	"	85	R. Antsla	7	12 ¹ / ₂	14,5		
"	417	Aruküla	6	12	15,0	"	12	S. Jaani	8	12 ¹ / ₂	15,5		
"	355	Einmanni	8	12 ¹ / ₆	15,8	"	12	"	8	12 ¹ / ₆	15,6		
"	202	Märjamaa	8	12 ¹ / ₂	14,2	"	413	Olustvere	6	12 ¹ / ₂	15,1		
"	315	V. Vigala	6	12	13,3	"	241	Kärevere	5	12 ¹ / ₂	14,0		
"	315	"	6	12 ¹ / ₆	13,0	"	245	Are	9	12 ¹ / ₂	15,0		
"	135	Õisu	10	12 ¹ / ₂	15,4	"	12	S. Jaani	2	12 ¹ / ₆	15,5		
"	35	Sinealliku	5	12 ¹ / ₂	15,4	"	12	"	6	11	15,6	ebp. seisn. m.	
"	6	Äksi	6	12 ¹ / ₂	15,5	"	25	Aravete	8	12 ¹ / ₆	13,4		
"	6	"	10	12 ¹ / ₂	16,2	"	395	Toila	9	12 ¹ / ₆	15,3		
"	242	Alliku	10	12 ¹ / ₂	13,5	"	358	L. Nigula	9	12	14,6		
"	6	Äksi	6	12 ¹ / ₂	15,3	"	358	"	8	12 ¹ / ₆	15,7		
"	6	"	5	12 ¹ / ₂	15,6	"	358	"	8	12 ¹ / ₆	15,0		
"	17	Ambla	10	12 ¹ / ₂	15,2	"	130	Laatre	6	12 ¹ / ₆	14,0		
"	331	Kloostri	8	12 ¹ / ₂	15,7	"	130	"	6	12 ¹ / ₆	15,8		
"	331	"	7	12 ¹ / ₂	14,3	"	178	Kahala	6	12 ¹ / ₃	14,5		
"	319	Kadrina	8	12 ¹ / ₃	14,7	"	178	"	6	12 ¹ / ₆	14,6		
"	446	Vaida	6	12 ¹ / ₃	15,2	"	18	Imavere	8	12 ¹ / ₃	15,4		
"	446	"	5	12 ¹ / ₃	14,9	"	330	V. Vihtra	5	12 ¹ / ₃	15,8		
"	5	A. Paluoja	9	12 ¹ / ₂	15,4	"	235	L. Lokuta	7	12 ¹ / ₃	12,0		
"	231	U. Kariste	3	12 ¹ / ₆	18,4	"	340	Kehtna	3	12 ¹ / ₆	15,0		
"	371	Loosi	3	12	13,0	"	336	Järvakandi	4	12	14,0		
"	296	N. Metsküla	3	12	14,0	"	19	U. Võidu	6	12	14,5		
"	316	Vahastu	3	12	12,4	"	146	Puiatu	3	12	14,5		
"	256	Saapaküla	3	11	13,8	seisn. m.	145	S. Kõpu	7	12 ¹ / ₆	14,5		
"	121	Penuja	2	12	14,5		360	T. Mõnnaste	10	12 ¹ / ₆	15,7		
"	437	Oonurme	2	11 ¹ / ₃	14,0	t.	22	Oiu	7	12 ¹ / ₆	13,0		
"	164	Antsla	2	11	13,4	lv. t.	22	"	7	12 ¹ / ₆	13,0		
"	317	P. Peraküla	3	12	14,4		22	"	7	12 ¹ / ₆	13,2		
		"Eptü"					249	V. Võidu	5	12	13,6		
18	57	Porkuni	8	12 ¹ / ₂	15,4		306	Türi	5	12	15,6		
"	36	Kihme	8	12 ¹ / ₂	15,0		"	242	Alliku	9	12 ¹ / ₆	12,6	
"	36	"	7	12 ¹ / ₆	14,8		"	430	Tammiku	7	12 ¹ / ₆	14,0	
"	79	Simuna	6	12 ¹ / ₂	13,3		"	351	Varbla	8	12 ¹ / ₆	14,7	
"	153	Vidriku	7	11 ¹ / ₂	13,8	purud sees	"	39	T. Ore	8	12 ¹ / ₆	14,5	
							"	429	A. Lindi	6	12	12,3	
							"	28	T. Selja	8	12 ¹ / ₆	14,2	
							"	10	T. Jõesuu	8	11 ¹ / ₂	13,2	soola kibe

Kuupäev	Piimatallituse			Märkus	Kuupäev	Piimatallituse			Märkus			
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv			Keskml. pall	Vee %	Reg. Nr.		Nimetus	Arv	Keskml. pall
nov.	P. K. Estonia				nov.	A/S Einpaul						
19	10	T. Jõesuu	5	11 ¹ / ₂	14,2	ebp. m.	19	148	Kärnu	6	12 ¹ / ₆	14,6
	325	Uulu	9	11	13,2	seisn. m. kibe		85	R. Antsla	7	12 ¹ / ₂	14,6
	192	Koonga	8	11 ¹ / ₃	14,0	t. kibe		132	Einpaul	5	12	14,7
	386	Paadremaa	7	12	13,6				P. K. Estonia			
	101	Tõhela	8	12 ¹ / ₃	13,7			270	Kose	8	12 ¹ / ₆	14,2
	101	"	7	12	14,0			270	"	8	12	14,7
	389	P. Jakobi	4	12	14,0			175	Udeva	8	12 ¹ / ₂	14,2
	154	Pärnuj	10	12	14,0			175	"	8	12 ¹ / ₂	13,0
	125	S. Tammiste	5	12	13,8			116	Koeru	7	12	14,6
	309	Seli I	4	11 ¹ / ₃	11,8	soola kibe		307	Kähri	4	12 ¹ / ₆	14,3
	361	Nissi	2	11 ¹ / ₃	13,0	t. r.		161	Otepää	8	12 ¹ / ₆	14,0
	250	Mädara	2	11	15,5	rabe		161	"	7	12	13,8
	251	Särghaua	5	11 ² / ₃	14,0	seisn. m.		94	Kanepi	9	12	13,0
	343	Tõlluste	2	12	15,0			149	Kärgula	5	12 ¹ / ₆	15,7
	444	V. Kihlepa	3	11 ¹ / ₂	11,2	t.		4	Vastseliina	8	12 ¹ / ₃	14,0
	114	Vahenurme	5	11 ⁵ / ₆	14,5	t.		8	Põltsamaa	9	12 ¹ / ₆	15,0
	407	Ellamaa	4	11 ² / ₃	13,3	seisn. m.		13	Leebiku	7	12 ¹ / ₃	15,5
	326	Taali II	5	12	13,8			13	"	7	12 ¹ / ₃	14,0
	124	Riisa	3	12	13,0			207	Kuigatsi	5	12	15,0
	19	U. Võidu	4	12	16,0			207	"	7	12	15,0
	63	Mäksa	4	12	14,0			61	S. Kärü	4	12	12,0
	399	Vaimõisa	3	11 ¹ / ₃	14,0	mr. lv.		339	Emumäe	5	12	14,5
	233	Perila	5	11 ² / ₃	13,8	t. kibe m.		412	Velise	3	12	13,0
	348	Hageri	6	11 ⁵ / ₆	15,1	t. " "		230	L. Kilbavere	4	11 ² / ₃	14,1
	475	Valgu	3	12	13,4			134	Salla	2	11 ¹ / ₂	14,2
	476	Kärü	3	12	15,0			113	Elva	7	12 ¹ / ₆	14,4
		"Eptü"						113	"	7	12 ¹ / ₃	14,0
	225	Sikana	6	12 ¹ / ₃	16,0			467	Keila	7	12 ¹ / ₃	15,7
	254	Kalmetu	4	12 ¹ / ₂	15,7			30	Vihula	8	12 ¹ / ₃	15,3
	425	Võlli	2	11	13,8	ebp. m.		30	"	7	12 ¹ / ₃	15,0
	9	K. Jaani	7	11 ² / ₃	14,7	t. soola kibe		30	"	7	12 ¹ / ₃	15,4
	386	Paadremaa	7	12	14,3			319	Kadrina	6	12 ¹ / ₂	15,0
	18	Imavere	8	12	15,0			17	Ambla	10	12 ¹ / ₂	16,0
	363	Tahkuranna	5	12	11,8				E. P. Liit			
	389	P. Jakobi	4	12	14,4			390	K. Lõpe	3	11 ¹ / ₆	12,0
	390	K. Lõpe	3	12	12,2			259	Holstre	4	12	15,1
	401	Tuhala	6	11 ² / ₃	13,7	t.		9	K. Jaani	7	12 ¹ / ₂	14,0
	216	H. Kabala	6	12	15,3			297	R. Võhandu	4	12	13,1
	426	V. Massu	6	12 ¹ / ₃	14,5			323	I. Alutaguse	5	12	14,0
	431	Mõisamaa	5	12	12,5			48	M. Magdal.	6	12	13,0
		A/S Einpaul							"Eptü"			
	7	Pilistvere	8	12 ¹ / ₃	14,0			33	Rõngu	6	12 ¹ / ₃	15,3
	306	Türi	5	12 ¹ / ₆	15,0			433	Suislepa	7	12 ¹ / ₃	14,5
	238	K. Arusaare	4	12 ¹ / ₆	13,0			440	K. Alatskivi	6	12 ¹ / ₃	14,7
	91	Kastna	7	12 ¹ / ₂	15,5			440	"	5	12 ¹ / ₃	14,4
	260	Kaelase	4	12 ¹ / ₃	15,2			456	Vägeva	3	12	13,0
	379	T. Pustuski	2	12	14,0			253	Saadjärve	4	12	13,6
	469	Vissi	1	11 ² / ₃	12,4	t.		196	Pajusi	8	12	15,0
	258	Varbevere	10	12 ¹ / ₃	14,6			41	Elistvere	4	12	14,2
	140	Kikaoja	5	12 ¹ / ₆	15,0			65	Tammistu	6	12 ¹ / ₃	13,0
	46	Linnamäe	3	12	14,6			162	Sõmerpalu	6	12 ¹ / ₂	15,0
	415	Kernu	2	12	15,3			283	Varbola	7	12 ¹ / ₆	15,8
	117	Tr. Avispea	4	12	14,6							

Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	Kuupäev	Piimatalituse			Märkus	
	Reg. Nr.	Nimetus	Arv Keskm. pall Vee %			Reg. Nr.	Nimetus	Arv Keskm. pall Vee %		
nov. 19	283	„Eptü“			nov. 21	P.K. Estonia				
68	Varbola	6 12 ¹ / ₃	14,9		395	Toila	9 12 ¹ / ₃	15,2		
374	Roela	6 12 ¹ / ₃	15,4		178	Kahala	10 12 ¹ / ₃	15,0		
143	Palmse	7 11	11,0	mr. ebp. m.	178	8 12 ¹ / ₃	15,0			
294	Lepasaare	2 11 ⁵ / ₆	15,9	t.	77	Möniste	4 12	14,2		
	Alke	1 12	14,6		11	Helme	10 12 ¹ / ₃	15,0		
	Gahlnbäck				11	10 12 ¹ / ₃	15,0			
163	Võime	6 12	15,8		240	Päinurme	8 12 ¹ / ₆	13,5		
163		7 12	15,4		240	8 12 ¹ / ₆	13,7			
364	Rannu	7 12	14,5		147	Koigi	6 12 ¹ / ₆	15,0		
364		6 12	14,0		434	Voltveti	9 12 ¹ / ₃	14,8		
211	Vaabina	4 12	15,2		5	A. Paluoja	8 12	14,9	kahte jagu	
89	Ahja	5 12	16,3		85	R. Antsla	5 12 ¹ / ₃	15,0		
457	Räägo	6 12	16,6		319	Kadrina	8 12 ¹ / ₆	15,1		
304	Laatre	2 12	15,3		319	7 12 ¹ / ₆	14,6			
217	Tamme	7 12 ¹ / ₂	13,8		470	Kohala	7 12 ¹ / ₃	15,4		
203	V. Vanamõisa	7 12 ¹ / ₃	16,7		14	Räpina	8 12 ¹ / ₃	15,4	rabe	
85	R. Antsla	7 12 ¹ / ₃	15,0		14	10 12 ¹ / ₃	15,6	rabe		
56	L. Martna	6 12 ¹ / ₃	14,4		428	Iisaku	3 12	15,0		
7	Pilistvere	6 12 ¹ / ₃	15,7		243	Kunda	2 11 ¹ / ₆	13,7	ebp. seisn. m.	
7	7	6 12 ¹ / ₃	15,6		244	Kärstna	4 11 ⁵ / ₆	14,0	rabe	
15	Kaiu	4 12	11,2		281	Aidu	6 11 ² / ₃	14,0	t.	
284	Sürgavere	8 12	15,0		156	Loodi	5 12	14,0		
418	Kildu	4 12 ¹ / ₃	15,7		262	Väätša	7 12	15,6		
267	Ollepa	10 12 ¹ / ₃	14,4		264	A. Sarja	4 11 ² / ₃	14,3	ebp.	
28	T. Selja	7 12 ¹ / ₆	13,7		170	U. Kariste	3 11 ² / ₃	15,7	vähe kibe	
309	Seli I	5 12	13,6		322	Sõmeru	1 11	12,0	rasvane	
273	Tõstamaa	3 12 ¹ / ₆	14,0		152	Kärkna	2 10 ² / ₃	13,5	ebp. kibe m.	
260	Kaelase	4 12	13,7		171	Jõgeveste	4 12	14,5		
407	Ellamaa	2 9	—	halb	209	Kõnnu	1 11 ¹ / ₃	13,2	seisn. m.	
8	Põltsamaa	8 12 ¹ / ₆	14,0			E. P. Liit				
350	Nõo	8 12	13,6		22	471	L. Hiiekõnnu	2 11	13,0	tuim
350		8 12	13,8		215	V. Maarja	8 12	13,6	rabe	
199	Padu	3 12	14,6		215	10 12	15,0			
150	Kiltsi	6 12	15,4			„Eptü“				
84	Jõgeva	5 12	16,8		33	Rõngu	6 12 ¹ / ₆	15,5		
16	Laiuse	9 12	14,7		411	Kadrina	6 12	13,5		
72	Kuremaa	10 12	15,0		303	Kolga	3 9	—	ebp. seisn. m.	
85	R. Antsla	7 12	15,0		172	Näduvere	2 10	9,4	ebp, värv mitte	
267	Ollepa	10 12	14,4		244	Kärstna	5 12	14,5	ühtlane	
	P.K. Estonia				466	Talli	4 12 ¹ / ₆	14,9		
21	329	Pikevere	6 12 ¹ / ₃	14,2	347	Talli II	1 10 ¹ / ₃	14,2	keedu m.	
329	5 12 ¹ / ₃	14,0		79	Simuna	5 12 ¹ / ₃	13,7			
100	J. Jaani	8 12 ¹ / ₃	15,8		52	Väägvere	4 12	13,1		
291	Anija	8 12 ¹ / ₆	14,4		263	Ol. Täaksi	7 12 ¹ / ₃	14,6		
291	7 12 ¹ / ₆	14,6		263	6 12 ¹ / ₆	15,0				
427	Mäetaguse	6 12 ¹ / ₆	15,2		45	Hakkaja	3 12	14,6		
255	Kadila	8 12 ¹ / ₆	14,7			P.K. Estonia				
353	Varangu	5 12 ¹ / ₆	14,2		23	240	Päinurme	5 12	13,5	
382	Loo	10 12 ¹ / ₃	15,6		270	Kose	7 12 ¹ / ₆	13,3		
382	10 12 ¹ / ₃	14,6		270	7 12	13,1				
460	Tapa	10 12 ¹ / ₃	14,5		270	7 12	13,6			
450	Avinurme	5 12 ¹ / ₆	13,2		315	V. Vigala	4 11 ¹ / ₃	13,3	ebp. m.	
255	Kadila	6 12 ¹ / ₃	14,0							